

NOVICE
OBČINE **RAČE-FRAM**

Št. 73 - 1/2017; marec 2017

25. marec - čestitamo za materinski dan!

13 usebine Novic

ŽUPANOV UVODNIK

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Počasi se končuje koledarska zima in vsi že nestrpno čakamo, da lahko kaj postorimo doma, okoli lastne hiše. Mi, ki smo ujeti v delo občine, pa komaj čakamo, da lahko intenzivneje začnemo z deli na projektih, ki smo si jih začrtali s sprejetjem proračuna.

Začetek leta in pomlad nam vedno dajeta neko novo energijo, dodaten zagon, s katerima - polni novih načrtov - lahko začnemo znova.

Osnova za nadaljevanje 'zgodbe o uspehu' nam je opravljeno delo v preteklosti. Sam sem zelo vesel, da nam je v zadnjih dveh desetletjih uspelo veliko narediti v smislu dviga javnega standarda. Mnogo osnovnih stvari je bilo že narejenih, nekaj jih bomo udeležili še v naslednjih dveh letih - kljub mačehovskemu odnosu države do velike večine občin. Na žalost je zmeraj več potreb, na razpolago pa vedno manj denarja. Zaradi tega nam vsako leto za investicije, ki pomenijo najvitalnejši razvoj, ostane manj sredstev. Kljub tem dejstvom pa smo v proračunu za leto 2017 zagotovili, da se investicije, predvsem tiste na področju komunale, ne bodo zmanjšale. Prav tako smo uspeli doseči, da ne bodo okrnjene možnosti tistih proračunskih uporabnikov, katerih potrebe se iz leta v leto povečujejo; tu imam v mislih predvsem dejavnosti s področja otroškega varstva, šolstva in sociale.

Zadnje mesece nas tako ali drugače spremlja dogajanje okoli gradnje tovarne Magna v Hočah. Nekateri nasprotujejo posegu na najboljše kmetijska zemljišča, drugi trdijo, da prihaja k nam umazana industrija, veliko pa jih je mnenja, da Slovenija - predvsem pa Štajerska, kjer je skoraj 17 % brezposelnost - rabi tehnološki in gospodarski zagon, ki ga lahko prinese takšna tovarna. Če se peljemo iz Šentilja proti Gradcu, vidimo, da je v zadnjih desetih letih na najboljših kmetijskih zemljiščih 'zrastlo' veliko proizvodnih hal, v katerih je dobilo delo več tisoč delavcev - med njimi precej iz Slovenije. Če pa se peljemo iz Šentilja proti Celju, pa je slika drugačna, saj vidimo zelo malo novih proizvodnih obratov. Opaziti pa je mogoče številne nove trgovine, ki so prav tako postavljene na kmetijskih zemljiščih, pa zaradi tega ni bilo nobenih protestov, čeprav imamo baje največjo kvadraturu supermarketov na prebivalca v Evropi. Kljub temu, da se zavedam, da bodo nekateri zelo težko zapustili svojo zemljo, sem prepričan, da je prihod takšnega podjetja za Štajersko velik razvojni potencial. Poleg novih delovnih mest bodo sledile tudi druge aktivnosti. Nujno se bodo morale zgoditi tudi spremembe na področju izobraževanja potrebnih kadrov. Pa ne zaradi tovarne Magna, temveč zaradi - upam si trditi - precej zgrešene politike izobraževanja v preteklih letih, kar kaže tudi še zelo svež primer v naši službi, na občini. Na delovno mesto dokumentalista za določen čas (9 mesecev), za kar je potrebna V. izobrazbena raven, se je prijavilo 240 (!) prosilcev, od tega 30 magistrov različnih smeri. Ko pa so v Komunali Slovenska Bistrica iskali tri vodovodarje, se ni prijavil nihče z ustrežno izobrazbo, kar kaže na velik razkorak med šolskimi programi in dejanskimi potrebami družbe oziroma gospodarstva.

Pust je za nami, kurenti so odgnali zimo. Zelenice so že izdatno posute s trobenticami, marjeticami, zvončki in drugimi znanilci pomladi. Naj vam sončni žarki, ki po obdobju dolgega mraza še posebej blagodejno delujejo na naše počutje, prinesejo prešerno razpoloženje in nasmeh na usta.

Branko LEDINEK,
župan

NOVICE OBČINE RAČE-FRAM; javno glasilo

Letnik XX, številka 73 - 1/2017; v Račah, marca 2017

Odgovorna urednica: Simona ANTOLIČ
Uredniški odbor: Jože BOBOVNIK, Simona NAPAST,
Nataša JAMBROVIČ MARIN
Jezikovni pregled: Simona ANTOLIČ
Fotografije: Nepodpisane fotografije so posneli
avtorji člankov.
Izdajatelj: Občina Rače-Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače
Naslov uredništva: Uredništvo Novic Občine Rače-Fram,
Grajski trg 14, 2327 Rače
tel.: 02 609-60-28, fax: 02 609-60-18
e-mail: urednistvo.novic@gmail.com
spletna stran: www.race-fram.si
Računalniški prelom: Grafična forma HUTTER,
Tržaška 34, 2000 Maribor
Tisk: Tiskarna ROJKO d.o.o.,
Ptujška c. 80, 2327 Rače

Glasilo je tiskano v 2800 izvodih in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Rače-Fram brezplačno. Prispevke, ki jih pošiljate za objavo, opremite z naslovom, navedite avtorja besedila in fotografij. Če pišete v imenu skupine ljudi - zavoda, društva, politične stranke in podobno, opremite dopis z žigom in podpisom odgovorne osebe. Poleg takega prispevka posredujte tudi računalniški zapis.

Fotografije pošljite v posebni prilonki po elektronski pošti (v JPG formatu) ali jih oddajte v obliki originala.

Uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja člankov in spremembe naslovov. Ponatis celote ali posameznih delov glasila je mogoč le s predhodnim pisnim dovoljenjem. Nenaročenih fotografij ne vračamo.

Javno glasilo Novice Občine Rače-Fram je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod zaporedno številko 52.

Spoštovani občani, spoštovane občanke!

Tudi za naslednjo številko občinskega glasila,
ki bo predvidoma izšla na pragu poletja,
vas prijazno vabimo, da v njej sodelujete s svojimi prispevki.

Slednje, skupaj s fotografijami,
posredujte na naslov našega uredništva
najkasneje do vključno ponedeljka, 22. maja 2017
in sicer preko e-pošte: **urednistvo.novic@gmail.com**.

*Zaradi zaščite avtorskih pravic vse avtorje prispevkov prosimo,
da pri posredovanih vsebinah,
ki morda niso v celoti njihovi avtorski zapisi
(v primeru povzemanja ali citiranja drugih avtorjev),
obvezno navajajo vir in dejanskega avtorja.*

Uredništvo

IZ DELA OBČINSKE UPRAVE

Sprejet proračun za leto 2017

Člani in članice Občinskega sveta Občine Rače-Fram so na svoji 17. redni seji, z dne 19. 12. 2016, med drugim obravnavali in sprejeli tudi občinski proračun za leto 2017.

Vsebina Odloka o proračunu Občine Rače-Fram za leto 2017 je bila objavljena v MUV, št. 28/2016, objavljamo pa jo tudi v vstavku (na sredini) tokratnih Novic. Vsem, ki jih občinske finance s podatki o načrtovanih virih in višinah prihodkov in odhodkov ter namenih predvidene porabe zanimajo podrobneje, pa vabimo, da se seznanijo z vsebino celotnega proračuna, ki je dostopna na spletni strani občine: www.race-fram.si.

OBČINA RAČE-FRAM

Maksovih 60 let

28. januarja 2017 je naš sodelavec **Maksimiljan Novak**, bolj znan kot Maks (le kdo v naši občini, sploh na področju KS Rače, ga pravzaprav ne pozna kot dolgoletnega in na področju komunalnih del domala nepogrešljivega člana režijskega obrata?), praznoval okrogli osebni jubilej - 60. rojstni dan.

»A je mogoče, da je minilo že celo desetletje od takrat, ko smo ga fotografirali takole?« so se v dneh, ko smo mu pripravljali mini presenečenje, spraševali tisti, ki so na Občini Rače-Fram zaposleni že dlje časa.

Spomin na čas pred desetletjem, na leto 2007, ko se je naš Maks srečal z Abrahamom

Ker je njegov letošnji rojstni dan 'padel' na soboto, je slavljenec najbrž mislil (in po tihem upal), da bomo sodelavci na njegovih šest križev kratko malo pozabili in se bo lahko elegantno izmuznil kakšni naši domislici, a se je krepko uštel. Čeprav je bilo več kot očitno, da ob tej priložnosti ne namerava zganjati pompa in da mu tudi ni življenjska želja, da bi to počeli mi, mu tokrat nismo mogli povsem ustreči. Ker mu tistega dne (zaradi vikenda, ki pa ga je podaljšal še z dopustom) torej nismo mogli osebno stisniti roke in zaželeli vsega lepega, smo ubrali drugo pot - na radijsko postajo, ki je na našem koncu najbrž vsem znana in množično poslušana, smo poslali voščilo v obliki pesmi, ter stiskali pesti, da bi Maks postal 'slavljenec dneva'. Uspelo nam je!

Okoli poldneva smo v etru zaslišali Maksov presenečeni, hkrati pa veder glas, ko so mu bile javno prebrane naslednje vrstice (spesnila jih je Simona Antolič):

Dragi Maks!

Na današnji dan pred 60-imi leti začela se je tvoja življenjska pot, polna vzponov, spustov, vicev, klobukov, dela in zanimivih prigod.

Zdaj že dobrih 20 let plujemo skupaj, v isti barki, tebe pa v tem času spoznali so že vsi občinski komunalni jarki.

Ne glede na to, kakšno zunaj je vreme, naš Maksek po terenu neumorno vodi svoje 'pleme'.

Pozimi na glavi nosi kučmo, poleti potne srage od vročine, veselje do službe pa ga kljub temu še kar ne mine.

Čeprav bi lahko že užival v 'penziju', si še vedno podajamo grajska vrata, saj brez maskote a la Maks ne bi bilo take Občine Rače-Fram in njenega režijskega obrata.

Zato, dragi naš sodelavec, bodi zdrav, nasmejan in vesel še na mnoga leta; to ti z najlepšimi željami za tvoj praznik iz Grajskega trga 14 v Račah kličemo vsi nekoliko mlajši fantje in dekleta.

Ob njegovem prepoznavnem vzkliku: »Juhu!« ter novici, da je za nagrado prejel izlet v Salzburg, je bilo naše veselje še večje.

Ker noben vikend in dopust ne trajata neskončno, se je Maks čez nekaj dni znova pojavil v naši sredini, njegovi najožji sodelavci pa so mu tik pred iztekom delovnega dne, preden jo je popihal domov, na grajsko dvorišče prinesli vse tisto, kar pri svojem delu najpogosteje uporablja, zraven pristavili še obvezen prometni znak z napisom '60', dodali pa tudi kapljico rdečega, ki ga ima Maks najraje, nato pa družno nazdravili.

Maks, vse najboljše in še na mnoga zdrava leta!

Sicer pa: letošnje leto je (in še bo) kar pestro, kar zadeva okrogle obletnice naših sodelavcev in sodelavk; v znamenju letnice 2017 so namreč že bili oz. se nam skupno obetajo kar štirje slavljenci, od tega je število enakomerno porazdeljeno med moške in ženske. Februarja je tako 50. rojstni dan praznovala **Joca** (uradno Jožica) **Medved**. Do izida tokratne številke Novic bo v novo desetletje življenja zakorakal tudi marca 1977 (40 let) rojeni **Samo Rajšp**. Naslednji okrogli jubilej sledi julija, ko se bo z Abrahamom srečala **Suzana Pungartnik**.

Vsem vse dobro v nadaljnjem življenju in med nami!

*mag. Zorica ZAJC - KVAS,
direktorica OU*

KOMUNALNO - CESTNO GOSPODARSTVO

Z novimi cilji v pomlad

Spomladanska opravila in priprava popisov za nove investicije na komunalnem področju v polnem teku

Zaključna gradbena dela na komunalnem področju smo zaradi ugodnih vremenskih razmer v mesecu decembru 2016 lahko izvajali vse bo božičnih praznikov. Da januar z nizkimi temperaturami ni bil prav nič prizanesljiv, pa opozarjajo v mesecu februarju prejete položnice za plačilo porabljene električne energije. Nemalo občanov, ki jim je električna energija primarni energent ogrevanja, se je namreč obregnilo ob precej visok znesek na 'elektro' položnici. Vendar realno kaj drugega ni bilo niti pričakovati, saj meteorologi govorijo o najhladnejšem januarju v zadnjih tridesetih letih.

Po pregledu asfaltiranih cestišč lahko povemo, da so nizke temperature povzročile precej škode na cestni infrastrukturi; gre predvsem za povečan obseg linijskih in mrežastih razpok ter posedkov. Tudi vodovodno omrežje je tisto, pri katerem večja temperaturna nihanja z raztezanjem in krčenjem materialov povzročajo povečano število okvar. Ponovno se je izkazala pomembnost pravilne vgradnje ustreznih termo vodomernih jaškov. Veliko uporabnikov je utrpelo stroške zaradi poškodbe in posledično nujne zamenjave vodomera, saj nepravilno vgrajen vodomerni pri temperaturah, kakršne so bile v mesecu januarju, ni ustrezno zavarovan pred zmrzaljo.

V spomladanskih mesecih bodo naporji usmerjeni v sanacije lokalnih in krajevnih cest, posvetili se bomo krpanju udarnih jam, mrežnih asfaltnih razpok, čiščenju in popravilu obcestnih bankin, gramoziranju makadamskih cest ter čiščenju obcestnih jarkov in prepustov.

(Pred)spomladansko urejanje javnih površin

Čiščenje obcestnih muld

Navedena opravila bi v režijskem obratu radi, v skladu z možnostmi, zaključili pred močnejšimi padavinami (obilnega deževja, kakršno nas je zajelo sredi lanskega leta, si seveda ne želimo, saj je povzročilo veliko materialno škodo).

Po sprejetju občinskega proračuna za leto 2017 aktivno pripravljamo popise predvidenih investicij na področju komunale. Ob predhodno navedenih rednih vzdrževalnih delih in priklopih objektov na javno vodovodno in kanalizacijsko omrežje bomo sredstva namenili asfaltiranju in preplastitvi krajših odsekov lokalnih cest in rekonstrukciji cestišč. Sredstva so rezervirana tudi za vzdrževanje javne razsvetljave ter postopno dokončanje širitve omrežja na odsekih, kjer so bili v preteklih letih (v sklopu širitve kanalizacijskega, optičnega in plinovodnega omrežja) položeni zemeljski vodi za potrebe širitve javne razsvetljave.

Na komunalnem področju sodi tudi v letu 2017 med večje investicije izgradnja primarnega kolektorja za odpadne vode v naselju Morje. Predvidoma v letošnjem letu bo zaključena izgradnja primarnega povezovalnega kolektorja za odpadne vode na trasi Morje - Fram - Rače. Investicija bo omogočila dodatnim cca 150 stanovanjskim objektom priklop na javno fekalno kanalizacijsko omrežje in posledično čiščenje odpadnih voda na čistilni napravi v Račah.

Za investicije na področju vodooskrbe je v občinskem proračunu za leto 2017 predvidenih 260.000 EUR. Sredstva so, v sklopu izvedbe energetske in druge komunalne infrastrukture, namenjena zamenjavi preostalih dveh krakov salonitnih vodovodnih cevi v Račah (v Kolodvorski ulici ter na delu Ljubljanske ceste) ter novogradnji transportnega cevovoda od izvira Eberl do vodohrana v Framu.

Na ekološkem področju se bomo ukvarjali s čiščenjem

in urejanjem okolja. Kot vsa leta doslej, bo tudi letos (predvidoma aprila) organizirana sobotna čistilna akcija, katere pomen je (ob pobiranju in odstranjevanju raznih odpadkov z javnih površin na območju občine) predvsem ozaveščanje občanov.

V aprilu in maju bomo obnovili talno in po potrebi vertikalno prometno signalizacijo, s poudarkom na okolici šol, vrtcev in drugih javnih zavodov na območju naše občine.

Informacije

• Spremenjen obratovalni čas Zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov Rače

Od 15. marca 2017 bo spremenjen urnik obratovanja Zbirnega centra za ločeno zbiranje odpadkov Rače. Center bo ponovno odprt **ob sredah med 13. in 18. uro** ter **vsako soboto (razen praznikov) med 8. in 13. uro**. Sprememba velja do preklica ali objave v naslednjem glasilu.

Vsi uporabniki zbirnega centra so se na zbirnem centru dolžni izkazati z veljavnim osebnim dokumentom in zadnjim plačanim odrezkom podjetja Komunala Slovenska Bistrica d.o.o. (kot dokazilo o vključenosti gospodinjstva v sistem odvoza komunalnih odpadkov); v nasprotnem primeru odlaganje ločenih odpadkov ni možno.

Vljudno naprošamo vse občane, da upoštevajo ločeno zbiranje odpadkov in da ob zabojnikih na različnih lokacijah občine ne puščajo oz. odmetavajo vreč z mešanimi gospodinjskimi odpadki, kar je pereča težava na večini lokacij.

Naj ponovno poudarimo, da je vsakršno puščanje odpadkov pred zbirnim centrom za ločeno zbiranje odpadkov ter odlaganje odpadkov v in pred jamo (pri zbirnem centru) strogo prepovedano.

• Kosovni in gospodinjski odpadki ne sodijo na deponijo pri pokopališču Fram!

Ponovno apeliramo tudi na vse, ki po večkratnih opozorilih še vedno odlagajo kosovne in gospodinjske odpadke na deponijo pri pokopališču Fram, da tega nikakor ne počnejo, saj je deponija namenjena zgolj svečam in odpadlemu cvetju s pokopališča!

• Opozorilo lastnikom in sprehajalcem psov

Vse lastnike in sprehajalce psov opozarjamo, da so dolžni pasje iztrebke z javnih površin sprotno očistiti!

Pripravil: Samo RAJŠP

Obvezna priključitev na javno kanalizacijsko omrežje - OBVESTILO

Obveščamo vas, da je na območjih občine Rače-Fram, kjer je že zgrajena javna kanalizacija, **priključitev stavbe na javno kanalizacijsko omrežje obvezna**.

V skladu s 17. členom Odloka o načinu izvajanja gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih odpadnih voda na območju občine Rače-Fram izvajalca javne službe, Komunala Slovenska Bistrica d.o.o. in Občina Rače-Fram, obveščata lastnike stavb na območjih občine Rače-Fram, kjer je že zgrajena javna kanalizacija in je priključitev mogoča, da izvedete postopek priključitve na javno kanalizacijsko omrežje in sicer na naslednji način:

1. Izpolnite vlogo in jo pošljite ali dostavite na Občino Rače-Fram.

Na občini je potrebno podati **Vlogo za izdajo odločbe o komunalnem prispevku - kanalizacija** (obrazec vloge ja na voljo na sedežu občine ali na spletni strani občine Rače-Fram: www.race-fram.si). S strani občine vam bo izdana Odločba o odmeri komunalnega prispevka. V primeru, da ste vlogo že oddali, vam slednje ni potrebno ponovno oddajati.

2. **Plačilo komunalnega prispevka - kanalizacija**: na osnovi odmerjenega komunalnega prispevka vam bo občina poslala Odločbo za plačilo. Komunalni prispevek je potrebno v celoti poravnati pred priključitvijo objekta na javno kanalizacijsko omrežje. Komunalni prispevek je možno odplačevati tudi obročno (do 12 mesečnih obrokov), kar je potrebno navesti ob oddaji vloge. Pri obročnem plačilu mora biti pred priključitvijo prispevek plačan v celoti.

3. Po izvedbi priključka je **potrebno Občino Rače-Fram obvezno obvestiti o priključitvi na javno kanalizacijsko omrežje** (na tel. št.: 02/609-60-17 ali 02/609-60-23), da se opravi tehnični prevzem kanalizacijskega priključka in vpis uporabnika v evidenco.

V nadaljevanju objavljamo koristne informacije in napotke, ki nam jih je posredoval izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda na območju občine Rače-Fram, podjetje Komunala Slovenska Bistrica d.o.o., in se nanašajo na aktualno tematiko.

Pripravek 'Kaj ne sodi v kanalizacijo?' sledi še njihova informacija o novostih na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

Priporočamo, da se kar se da dobro seznanite z obema vsebinama.

Pripravil: Samo RAJŠP

POZOR: **Kaj ne sodi v kanalizacijo?**

Kaj ne sodi v kanalizacijo, greznice in male komunalne čistilne naprave?

V kanalizaciji, žal, pogosto najdemo stvari, ki vanjo ne sodijo in ovirajo oziroma onemogočijo pretok odpadne vode, škodujejo materialom kanalizacijskih cevi ali napravam na kanalizacijskem sistemu. Strupene snovi lahko tudi spremenijo sestavo odpadne vode do take mere, da se upočasnijo ali povsem zaustavi biološka stopnja čiščenja na čistilni napravi. Te snovi so lahko nevarne tudi za delavce, ki vzdržujejo kanalizacijsko omrežje.

V hišno kanalizacijo ne sodijo odpadki za intimno nego: vata, kondomi, britvice, navijalke za lase, higienski vložki, tamponi itd.

Nikoli ne meči
v straniščno školjko

Vse naštetе odpadke je potrebno po uporabi odložiti v koš za smeti.

V pomivalna korita, straniščne školjke in kanalizacijske jaške nikoli ne zlivamo ostankov jedilnega olja in ostalih maščob. Maščobe se v kanalizacijskem sistemu namreč strdijo in povzročijo zamašitve cevi.

Odpadna jedilna olja zbiramo v posebni posodi, ki jo oddamo v času zbiranja nevarnih odpadkov.

Maščobe, ki se strdijo, obrišemo in jih odložimo med mešane komunalne odpadke.

Prav tako v straniščno školjko ne sodijo pokvarjena hrana, ostanki kosila, skisano mleko, plesniva marmelada in podobno.

Če se je hrana pokvarila, jo odložimo v koš za biološke odpadke. Organski odpadki, ki končajo v kanalizaciji, so vaba za glodavce, predvsem podgane. Več kot je hrane v kanalizaciji, bolj se podgane razmnožujejo in si v predelih, kjer ni vode, uredijo svoja bivališča.

Pri gospodinjstvih, ki imajo vrt, je kompostiranje najbolj sprejemljiv način odlaganja trdnih organskih odpadkov.

Barve, topila, dezinfekcijska sredstva, sredstva za uničevanje mrčesa in rastlinskih škodljivcev velikokrat vsebujejo zdravju nevarne snovi, ki povzročajo škodo tudi okolju in zato ne sodijo v odtočno kanalizacijo. Poškodujejo lahko kanalizacijo, motijo čistilni proces, nevarni so za delavce, ki vzdržujejo kanalizacijo in ogrožajo tudi vire pitne vode.

Takšne snovi je potrebno primerno embalarane oddati na odlagališče za posebne odpadke.

Oznaka na embalaži potrošnike opozarja, da izdelka ni dovoljeno odstraniti v straniščno školjko. Te odpadke je potrebno odložiti v koš za smeti.

V kanalizacijo ne smemo odlagati malte, cementa, cementnega mleka, raznih injekcijskih mas, desk opažnih elementov in drugih gradbenih ostankov, ker mašijo kanalizacijo in tako povzročijo poplavljanje cest in kleti.

Jerneja ZORKO,
vodja odvajanja in čiščenja odpadnih voda
KOMUNALA Slovenska Bistrica d.o.o.

*Če se vsak dan nasmehnemo,
če smo umirjeni in srečni,
bodo imeli od tega korist vsi, ne le mi.*

*Če bi se ljudje pravočasno in
vsakodnevno zavedali,
da ima življenje rok trajanja,
ki je omejen, minljiv,
ne bi dovolili, da izgubljajo
najvrednejše ljudi in
najlepše trenutke, ki
bi jih lahko preživel z njimi...*

Novosti na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda

V letu 2016 je začela veljati nova Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Ur. l. RS, št. 98/2015). Glavne novosti, ki jih ta uredba prinaša, so:

1. Roki in način odvajanja odpadnih voda na področjih brez javne kanalizacije

- na območjih, kjer ni javne kanalizacije in ta ni predvidena, je **novi rok** za opustitev obstoječih pretočnih greznic in ureditev načina čiščenja odpadne vode preko **male komunalne čistilne naprave 31. 12. 2021**. Rok je obvezujoč za vse lastnike objektov, katerih obstoječ način odvajanja odpadne vode iz objekta ni izveden skladno z izdanim gradbenim dovoljenjem in projekti za gradnjo objekta;
- lastniki objektov, ki imajo odvajanje odpadne vode iz objekta urejen na način, ki je predpisan v njihovi dokumentaciji za gradnjo objekta (PGD dokumentacija) oziroma na način, predpisan v izdanem gradbenem dovoljenju, morajo opustiti pretočne greznice ali druge predpisane načine, ki niso skladni z novo zakonodajo, **ob prvi rekonstrukciji objekta**. To velja za objekte, katerih gradbeno dovoljenje je bilo izdano pred 14. 12. 2002;
- v kolikor so obstoječe pretočne greznice izvedene v skladu s predpisanimi standardi, se lahko nadgradijo z zahtevanimi tehnologijami (npr. infiltracija v zemljo, rastlinska čistilna naprava ipd.) in se tako obravnavajo kot male čistilne naprave;
- lastniki objektov, ki so gradbeno dovoljenje pridobili po 14. 12. 2002 in so vgradili pretočno greznico, **nimajo skladne gradnje**, saj gradnja pretočnih greznic po tem datumu ni bila več dovoljena;
- za vse novogradnje velja, da morajo način odvajanja odpadnih voda urediti v skladu z izdanim soglasjem izvajalca javne službe; kot prioriteta je predpisana mala komunalna čistilna naprava (MKČN) oziroma izjemoma v greznico brez iztoka;
- za vgradnjo MKČN si morajo uporabniki, poleg soglasja izvajalca javne službe, na vodovarstvenih in erozijskih območjih pridobiti tudi soglasje Direkcije RS za vode (ARSO).

2. Prijava male komunalne čistilne naprave, greznice brez iztoka in izvedba kontrol

- uporabniki morajo greznico brez iztoka prijaviti izvajalcu javne službe, Komunali Slovenska Bistrica d.o.o., **najpozneje 30 dni pred** pričetkom njene uporabe;
- uporabniki morajo malo komunalno čistilno napravo prijaviti izvajalcu javne službe **najkasneje v 15 dneh od** pričetka njenega obratovanja;
- v času od treh do devetih mesecev od pričetka obratovanja MKČN morajo uporabniki naročiti izvedbo prvih meritev na iztoku MKČN pri pooblaščenem izvajalcu monitoringa odpadnih voda (NLZOH Maribor, Nigrad, Komunalno podjetje Ptuj d.d. ipd.);
- prejeto analizo izvajalca monitoringa mora uporabnik, skupaj z izpolnjenim obrazcem 'Poročilo o prvih meritvah za malo komunalno čistilno napravo, manjšo od 50 PE', v 30 dneh od prejema posredovati izvajalcu javne službe. V kolikor je iz analiznih rezultatov razvidno, da MKČN dosega predpisane vrednosti na iztoku iz MKČN, se uporabniku zniža okoljska dajatev za odpadne vode;
- izvajalec javne službe izvede pregled delovanja MKČN ponovno v enem letu od prejetih analiznih izvidov, nato pa vsaka nadaljnja tri leta. Pozitivno ocenjeni pregledi delovanja MKČN so pogoj za znižanje okoljske dajatve.

3. Kmetijska gospodarstva

- kmetijska gospodarstva morajo za uveljavitev znižanja okoljske dajatve in oprostitev obračuna storitve čiščenja grezničnih gošč ob vsakem pozivu IJS dostaviti zahtevana dokazila, kar v primeru oprostitve plačila okoljske dajatve pomeni vsako leto;
- kmetijsko gospodarstvo lahko prijavite na Komunali Slovenska Bistrica d.o.o. s podpisom izjave, dostopne tudi na spletni strani <http://www.komunala-slb.si/vloge-in-obrazci-za-mk268ngreznice.htm> in predložitvijo zahtevanih dokazil;
- za kmetijska gospodarstva veljajo glede opustitve obstoječih pretočnih greznic in vgradnje MKČN enaki roki in predpisi kot za ostale uporabnike.

4. Roki za priključitev na javno kanalizacijo

- na območjih, kjer je javna kanalizacija zgrajena, je priključitev nanjo obvezna v roku 6 mesecev od prejetega obvestila s strani izvajalca javne službe. Uporabnike o načinu in roku priključitve obvesti izvajalec javne službe.

Prijava malih komunalnih čistilnih naprav do 50 PE

Komunala Slovenska Bistrica d.o.o. poziva vse lastnike in uporabnike malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) v občini Rače - Fram, ki svoje MKČN še niste prijavili, da na Komunalo oddate vlogo za prijavo.

Vloga za prijavo MKČN je dostopna na spletni strani Komunale Slovenska Bistrica d.o.o.: http://www.komunala-slb.si/uploads/1/3/5/4/13544879/vloga_za_izdelavo_ocene_mkc-5-3.pdf, dobite pa jo lahko tudi na sedežu podjetja. K vlogi je potrebno priložiti Izjavo o skladnosti MKČN, ki jo morate prejeti ob nakupu MKČN, in naslovnico tehnične mape. Po prejemu pozitivnega analiznega izvida pooblaščenega izvajalca monitoringa in izpolnjenega obrazca 'Poročilo

o prvih meritvah za malo komunalno čistilno napravo, manjšo od 50 PE', ki dokazuje predpisano učinkovitost čiščenja odpadne vode, se uporabnikom, ki analizni izvid dostavijo na Komunalno Slovenska Bistrica d.o.o., zniža plačilo okoljske dajatve za 90 %.

Plan odvoza grezničnih gošč v letu 2017

V skladu s potrjenimi plani bomo v letu 2017 izvajali redne odvoze grezničnih gošč v naseljih Podova, Rače, Zgornja Gorica, Brezula, Požeg, Spodnja Gorica.

O datumu rednega odvoza boste pisno obveščeni. Odvoze grezničnih gošč pa lahko naročite tudi na telefonsko številko čistilne naprave: 02/843-00-24 ali po elektronski pošti: cistilna.naprava@komunala-slb.si.

Izven rednega delovnega časa je dežurna služba dosegljiva na številki: 030-706-761.
Storitve, ki se naročijo in izvedejo izven rednega delovnega časa, se obračunajo stranki oz. naročniku po ceniku, objavljenem na spletni strani:
http://www.komunala-slb.si/uploads/1/3/5/4/13544879/02._cenik_odpadna_voda_-_trzno_-_2015_04_01.pdf.

Jerneja ZORKO,
vodja odvajanja in čiščenja odpadnih voda
KOMUNALA Slovenska Bistrica d.o.o.

KMETIJSTVO

Podeljen naziv 'Inovativni mladi kmet 2016'

Občina Rače - Fram proračunska sredstva za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja namenja tudi delovanju strokovnih društev, ki izvajajo projekte in programe razvoja podeželja. Med njimi tokrat omenjamo Društvo podeželske mladine Spodnje Podravje, v katerega se vključujejo tudi mladi kmetje in podeželska mladina iz naše občine. V nadaljevanju objavljamo članek (z dne 24. 11. 2016) svetovalca Jožeta Murka iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj, ki povzema uspešne zgodbe o inovativnosti mladih kmetov omenjenega društva in celotnega slovenskega podeželja.

Ob jubileju, 10. podelitvi naziva 'Inovativni mladi kmet' smo se, na povabilo predsednika države, zbrali na prireditvi v Ljubljani, v kristalni palači. Projekt vedno izvedemo partnersko, med KGZS, posameznimi zavodi in Zvezo slovenske podeželske mladine (ZSPM). Na svečanosti smo od gostitelja Boruta Pahorja, predsednika Republike Slovenije, pa tudi od veliko drugih visokih protokolarnih gostov, slišali kopico priznanj in zahval za naše skupno delo in vložen trud, z željo, da bi tudi v prihodnje luč sveta ugledalo veliko uporabnih in smelih idej mladih inovativnih gospodarjev.

Na sklepno prireditev se je uvrstilo šest izbranih inovativnih projektov. Iz Društva podeželske mladine Spodnje Podravje sta to pot barve domačega društva zastopala dva kandidata in sicer naša občanka **Barbara Petrič iz Brezule** ter **Boštjan Kosec** iz Malega Brebrovnika.

Barbara, inženirka vrtnarstva in krajinarstva, se (poleg osnovne dejavnosti - reje prašičev) trudi izvajati paleto aktivnosti v sklopu dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Predelujejo meso z lastne, domače reje, izdelujejo veliko izdelkov iz mesa, zelenjave, moke, vzdržujejo zelenice in aranžirajo. Na domu bi radi odprli trgovinico, svoje izdelke pa prodajajo na tržnici in na sejmih. Sodelujejo tudi na razstavi 'Dobrote slovenskih kmetij', ki vsako leto poteka na Ptuj.

Boštjan je gospodar na eko kmetiji in je zgled vsečne zgodbe o uspehu, ki poplača trud, voljo ter veliko

vloženega dela in časa. Seneno mleko in mlada govedina sta aduta njegove zgodbe, v katero vključuje tudi druge uspešne kmetovalce z lokalnega območja (npr. eko kmetija Zadavec). Poleg večje investicije v prenovu hleva za govedo in konje z izpustom je izvedel tudi več izboljšav pri kmetijski mehanizaciji na svoji kmetiji. Med drugim je trosilnik za mineralna gnojila predelal na elektromotor, pri čemer lahko trosilnik priključi na čelni nakladač, kar omogoča uspešnejše, lažje in hitrejše delo. Iz nekdanje prikolicice za tovornjak je izdelal mobilno sušilnico za bale, kjer je mogoče naenkrat sušiti devet okroglih bal, pri čemer bo mogoče prihraniti 15 % energije za sušenje.

Naziv IMK - inovativni mladi kmet za leto 2016 - pa je predsednik države svečano podelil mlademu gospodarju, **Toniju Kukenbergerju** iz DPM Trebnje.

Naziv inovativni mladi kmet za leto 2016 je predsednik države, Borut Bahor, svečano podelil Toniju Kukenbergerju

Toni je po končani diplomi pričel z razvojem domače eko kmetije, usmerjene v rejo govedi. Dve tretjini pridelanega ekološkega senenega mleka predelajo v mlečne izdelke, ostalo pa prodajo KZ Trebnje in sicer po ceni za konvencionalno pridelano mleko; s tem izgubljujejo del zaslužka, a druge izbire nimajo, saj tam trenutno nihče ne pobira ekološkega mleka. Živali pasejo in za potrebe molže je razvil mobilno molžišče na prikolici. Naenkrat lahko molžejo štiri krave. Na ta način se izognejo zamudnemu prigonu živali s paše (povrh še preko tujih parcel), molžo pa lahko opravijo kar na pašniku.

Svečani dogodek smo zaključili na KGZS, kjer so vsem kandidatom in zmagovalcu čestitali še mnogi drugi, na čelu s predsednikom KGZS, Cvetkom Zupančičem.

Utrinek s podelitve naziva IMK 2016

Ob tej priložnosti smo lahko z vsemi kandidati pokramljali in jim zaželeli veliko uspeha tudi v bodoče.

Podelitev naziva IMK 2017 bo na Dolenjskem, ravno po zaslugi Tonija Kukenbergerja, ki je strokovno komisijo prepričal s svojo vizijo, uspehom in mladostno, neumorno delovno vnemo. Pravijo, da pogumne spremlja sreča in res - Toni je vseskozi deloval zelo srečno!

Pripravila: Tanja KOSI in Jože MURKO, KGZS Zavod Ptuj

TURIZEM

Romantični božič 2016 na grajskem dvorišču

Čeprav je ob nastajanju tega zapisa v zraku že moč čutiti vonj pomladi in opazovati, kako se prebujajo prvi znanilci tega za marsikoga najlepšega letnega časa, in čeprav je tudi romantično Valentinovo, ki je ogrelo naša srca, že za nami, nas ta pozitivna občutja in asociacije vedno znova rade vrnejo v predpraznični božični čas, ko je vonj po cimetu, vaniliji in sveže pečenih domačih keksih v nas zanetil pričakovanja in željo po domačem ognjišču v krogu družine.

Po vrsto letih organizacije božične prireditve 'Romantični božič na grajskem dvorišču' so občutki toplote in ponosa še zmeraj prisotni. K temu v veliki meri pripomorete prav vi, ki ste to prireditev vzeli za svojo. Skupaj z nami med praznično okrašenimi stojnicami in z okusom božičnih napitkov na brbončicah izmenjate besedo ali dve, se ob pestrem filmskem izboru prepustite fantaziji, dovolite, da vam nežne melodije na koncertih pobožajo ušesa, se udeležujete pestrega nabora drugih kulturnih dogodkov ter nam s tem dajete vedeti, da naš trud ni zaman.

Če se za trenutek ustavimo in vrnemo v čas, ko so pred nami poplesavale snežinke in nam je mraz hladil lica, se na kratko spomnimo še utripa dogodkov, ki je poskrbel za praznično vzdušje. Ogledali smo si lahko ustvarjanje neonske zgodbe z žonglersko skupino Čupakabra, prisluhnili koncertu ob 70. letnici delovanja MePZ KUD Rače, koncertu KKID Sv. Jožefa delavca 'Samo ena je Marija', si ogledali predstavitev interaktivne igre 'Tattenbach' z iskanjem zarotnikov ter se vrnili v čas graščakov, se prepustili ogledu romantične komedije 'Planet samskih', z risankami, obarvanimi z božično zgodbo, pa poskrbeli za naše najmlajše. Prav tako je bil izveden pester in prisrčen program koncertov otroških pevskih zborov.

Zagotovo lahko rečemo, da je bilo dogajanje zanimivo in raznoliko, saj se vedno znova trudimo, da bi poiskali in ponudili nekaj, kar bi pritegnilo zanimanje vseh - najmlajših, mladih in tistih, ki ostajamo mladi po sre.

Na svidenje do decembra 2017!

*Suzana PUNGARTNIK,
Polona RAČIČ, Matjaž TOMANIČ*

Živ in radoživ sejem turizma Natour Alpe - Adria

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani se je zgodil osrednji sejmski dogodek v turizmu v Sloveniji. Dolga leta se v okviru Turistične zveze Slovenije na njem predstavlja tudi naša destinacija Rače - Fram.

Na sejmu je bilo prisotnih več kot 330 turističnih ponudnikov iz 15 držav. Sejem nudi izjemne priložnosti za spoznavanje novih ponudb na celotnem področju Alpe-Jadran. Omogoča nova poznanstva s strokovnimi delavci v turizmu, s predstavniki raznih društev, agencij, prav tako pa ponuja vpogled čez mejo, v druge kulture, ter s tem podaja številne navdihe za nove popotniško-izletniške zgodbe (tako profesionalno kot zasebno). Celoten sejem zajema bogato športno, kulinarčno in kulturno-etnološko dediščino. Sejmski program z različnimi predavanji in delavnicami obiskovalce osvešča, kar kulturo turizma postavlja na višjo raven.

Na sejmu se predstavljamo predvsem prvi in drugi dan otvoritve, saj ga takrat obiščejo tisti, ki iščejo destinacije za svoje potnike - torej naši bodoči potencialni obiskovalci: predstavniki šol, društev, turističnih agencij, novinarji ipd.

Bistvo turizma smo ljudje. Z odprtostjo in gostoljubnostjo ponudnikov ter simpatično ureditvijo naša stojnica vsako leto pritegne večje število obiskovalcev sejma, ki si pridobivajo informacije o možnostih za nova doživetja. Za sodelovanje se tako zahvaljujemo:

- Uranjekovim - Izletniški ekološki kmetiji 'Pri Baronu',
- Šternovim - Turistični kmetiji 'Pri Kovačniku' ter
- Vinogradniško - sadjarski kmetiji Greif.

Predstavitve ponudbe kmetij 'Pri Kovačniku' in 'Pri Baronu'

Zgodbe so tiste, ki privabljajo in turistično destinacijo dodatno bogatijo. Z veseljem in ponosom smo obiskovalcem približali zgodbo prvega slovenskega zgodovinskega romana izpod peresa Josipa Jurčiča - Ivan Erazem Tattenbach.

V želji, da privabijo obiskovalce, se na sejmu predstavljajo različni liki v pisanih kostumih. Tako je naša zgodovinska zgodba pritegnila pozornost graščakov, dvorskih norčkov, planšarjev ipd., ki ravno tako kot mi predstavljajo zgodbo svojega kraja.

Utrip zgodovine ob našem razstavnem prostoru

Vse, ki pa jih zgodovina ne zanima tako zelo, pa so prepričale mamljive dobrote in lepota narave naših krajev. Sejem bil je živ! Naj bo tako še čim večkrat!

*Suzana PUNGARTNIK in
Polona RAČIČ, Kulturist*

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

• Letos skoraj 26-odstotni proračunski kolač za družbene dejavnosti (brez investicij) oz. blizu 32 % z načrtovanimi deli investicijske narave

Občinski proračun 2017 kot najpomembnejši finančni akt in temelj za izvedbo vseh letnih aktivnosti je občinski svet po predpisanem postopku sprejel že na zadnji lanskoletni seji in s tem pripomogel, da smo lahko v tekočem letu takoj pristopili k realizaciji vseh zakonsko določenih in na lokalni ravni načrtanih nalog.

Z ozirom na plansko višino letošnjih proračunskih odhodkov (skupaj nekaj nad 8,760.000 EUR) ugotavljamo, da znesek, ki odpade na področja t. i. družbenih - negospodarskih dejavnosti, predstavlja dobrih 2,270.000 EUR (brez nameranih investicijskih vlaganj - o tem nekaj več v nadaljevanju), kar pomeni dobro četrtno celotnega zneska predvidenih izdatkov Občine Rače-Fram v tekočem letu.

Po področjih odpade na zdravstvo (redne naloge) dobrih 120.000 EUR (krepko preko polovice tega zneska namenamo za plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanje oseb brez prejemkov), na aktivno politiko zaposlovanja (javna dela - za programe, kjer je občina izvajalec in za tiste, kjer je naročnik, izvajalci pa so zavodi v ali izven naše občine) pa slabih 123.000 EUR. Za kulturne dejavnosti (sofinanciranje delovanja Mariborske knjižnice, katere soustanovitelji smo - delež zaposlenih delavcev zavoda, nakup knjižničnega gradiva in obiski bibliobusa v naši občini, v okviru občine pa izdaja našega glasila in drugih naročenih tiskovin) bomo namenili skupno 66.000 EUR, za sofinanciranje delovanja društev (vseh, z izjemo športnih) nekaj nad 37.000 EUR, 22.000 EUR v tem planskem sklopu predstavljajo izdatki za programe različnih splošnih javnih storitev (npr. stroški organizacije in sofinanciranja prireditev, proslave, občinske nagrade ipd.), za dejavnost športa pa smo rezervirali 75.000 EUR (dodatno še 24.000 EUR za investicijsko vzdrževanje športnih objektov). Najvišji delež proračunskih izdatkov bo tudi tokrat odpadel na področja predšolske vzgoje - otroškega varstva, šolstva in socialnega varstva. Za področje otroškega varstva je planiranih 846.000 EUR, od tega kar 810.000 EUR za plačilo razlike med cenami programov in plačili staršev v vrtcih, kamor je trenutno vključenih 316 otrok iz naše občine (od tega 148 v katerega izmed 9 oddelkov enote vrtca v Račah, 126 v katerega izmed 7 oddelkov enote vrtca v Framu ter 42 v različne vrtce izven naše občine; v naši enoti vrtca pa je, denimo, vključenih skupno 35 otrok iz drugih občin, torej je v naši enoti vrtca vključenih skupno 309 otrok); ta znesek pomeni, da matična občina za vsakega v vrtec vpisanega otroka v povprečju prispeva malo več kot 2.563 EUR letno oz. blizu 214 EUR mesečno (višji delež seveda odpade na otroke v t. i. jasličnih oddelkih, kjer so cene programov zaradi nižjega števila otrok v oddelkih višje kot v kombiniranih oddelkih in precej višje kot v oddelkih II. starostnega obdobja, kamor so vključeni otroci, stari 3 leta in več; uvrstitve v plačilne razrede od 1. - 9. in posledični odstotki obvez /deleža plačil od polne cene programa vrtca, ki ga obiskuje posamezen otrok/ staršev so sicer odvisni od dohodkovnega stanja

družine, kar ugotavljajo pristojni centri za socialno delo). Poleg tega bomo, na osnovi vloženih vlog in v primerih izpolnjevanja pogojev po tovrstnem občinskem pravilniku, subvencionirali tudi plačila dnevne varstva za tiste otroke, ki so (v primerih zavnitve v javnih vrtcih zaradi pomanjkanja prostorskih kapacitet) morali poiskati za to dejavnost registrirano zasebno varstvo (plan =3.000 EUR; februarja 2017, ko nastaja ta zapis, imamo en tak primer). Financiranje zakonsko predpisanega predmetnika oz. normativno opredeljenega programa šolstva je sicer v domeni financiranja iz državnega proračuna - Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (plače, prispevki in drugi osebni prejemki zaposlenih delavcev, ki izvajajo redne programske vsebine), prav tako so na republiški ravni zagotovljena sredstva za poravnavo materialnih stroškov, vezanih na izvajanje pouka. Občine, ki smo ustanoviteljice vzgojno-izobraževalnih zavodov, pa smo zavezane za plačilo t. i. nadstandardnih programov, ki jih za posamezno šolsko leto odobrimo s posebnim aktom - sistemizacijo delovnih mest (fakultativni pouk - računalništvo, drugi tuj jezik, kuharice kosil za oddelke podaljšanega bivanja ter razne druge dodatne kadrovske potrebe in specifike, ki za leto 2017 skupno nanesejo blizu 145.000 EUR). Občinski proračun bremenijo tudi izdatki za blago in storitve, ki so vezani na uporabo šolskega prostora (kurjava, električna, voda, komunalne storitve ipd.), ovrednoteni pa so na letno višino 150.000 EUR. Razen tega v skupnem proračunskem deležu, ki za šolstvo letos znaša dobrih 524.000 EUR, planiramo še sredstva t. i. 'dogovorjenih nalog' - za namene investicijskega vzdrževanja, nakupa avdiovizualne, računalniške in programske opreme ter opreme za učilnice (vse to skupaj v višini zajetnih 111.000 EUR). K temu je potrebno prišteti še namero dodatnega (nad republiško zagotovljenimi sredstvi) regresiranja šolske prehrane učencev (10.000 EUR) ter upoštevati 107.000 EUR, ki jih bomo potrebovali za refundacijo računov pogodbenega izvajalca šolskih prevozov (ti so, po sklepu občinskega sveta iz časov začetka delovanja samostojne Občine Rače-Fram, brezplačni za vse šoloobvezne otroke, ki obiskujejo OŠ Rače ali OŠ Fram), za stroške delovanja šolskega kombi busa OŠ Fram ter prevoze otrok s posebnimi potrebami v zavode s prilagojenimi učnimi programi. Na področju socialnega varstva gre v glavnem za transfere, ki občanom lajšajo stiske, povezane s pomanjkanjem finančnih sredstev in/ali pomenijo pomoč v primerih težav, povezanih s staranjem in posledičnim pešanjem vitalnih življenjskih funkcij. V skupnem znesku blizu 435.000 EUR so zajete postavke sofinanciranja prehrane za dojenčke, prispevek za novorojence, sofinanciranje socialno varstvenih programov Centra za socialno delo Maribor (kriznega centra za mlade, kriznega centra za žrtve nasilja, materinskega doma, svetovalnice za žrtve nasilja in zlorab, varne hiše, zavetišča za brezdomce in dnevne centra za otroke in mladostnike), žepnine za domala vse dijake in študente iz naše občine (blizu 400 upravičencev, ki 10 mesecev v letu prejema 30 EUR mesečno), subvencioniranje letovanja otrok iz socialno ogroženih družin, izplačila družinskemu pomočnikom, regresiranje oskrbe v institucionalnem varstvu, doplačevanje izvajanja pomoči na domu, občinske enkratne

denarne pomoči, plačilo pogrebnin (t. i. socialni pokopi - v primerih, kjer pokojni nimajo svojcev) in finančna podpora delovanju humanitarnih organizacij v občini (KO Rdečega križa in Karitas), kot novo nalogo pa smo vključili kritje dela materialnih stroškov za delovanje bodočega večgeneracijskega centra. Kar zadeva dodeljevanje občinskih enkratnih denarnih pomoči (pomoč občanom v stiski - plan 2017 =30.000 EUR), naj kot nezavidljivo zanimivost navedemo statistiko oz. primerjavo odobrenega števila vlog in odobrenih sredstev v obdobju med leti 2006 in 2016 - leta 2006: 31 odobrenih vlog, realiziranih 970.000 SIT oz. 4.048 EUR, leta 2007: 33 vlog, 5.590 EUR, leta 2008: 30 vlog, 5.550 EUR, leta 2009: 54 vlog, 9.013 EUR, leta 2010: 95 vlog, 16.350 EUR, leta 2011: 77 vlog, 10.950 EUR, leta 2012: 61 vlog, 12.150 EUR, leta 2013: 80 vlog, 14.588 EUR, leta 2014: 89 vlog, 20.132 EUR, leta 2015: 99 vlog, 23.415 EUR in leta 2016: 112 upravičenih - odobrenih vlog, realiziranih 28.579 EUR. Samo januarja 2017 smo prejeli že 38 tovrstnih vlog, a je že iz preteklih let znano, da se v naslednjih mesecih situacija nekoliko unese. Največ sredstev iz naslova socialnih transferjev je potrebnih za zakonsko nalogo (do)plačil zavodskega varstva (122.000 EUR), žepnine za dijake in študente kot nadstandardna in na ravni občine dogovorjena obveza pa pomenijo 120.000 EUR 'težak' strošek na letni ravni.

Če na kratko tabelarično preletimo oz. strnemo že navedeno, ugotovimo, da bomo v letu 2017 po posameznih področjih družbenih dejavnosti predvidoma namenili (tokrat skupaj z investicijskimi vlaganji):

<i>Področje</i>	<i>Znesek - plan/EUR</i>	<i>% vseh pror. odh.</i>	<i>Opomba</i>
Aktivna politika zaposl. - JAVNA DELA	122.900	1,40	za programe, izbrane na javnem povabilu ZRSZ; 25 % potrebnih sredstev občine za stroške dela, ostalo zagotovi državni proračun
ZDRAVSTVO	151.600	1,73	76.000 EUR ali cca 50 % - zakonski program
<i>K zdravstvu: 75.600 EUR predstavljajo dogovorjene naloge na ravni lokalne skupnosti; med slednje, denimo, z nekaj pod 29.000 EUR sodita tudi nadaljnja prostorska ureditev ZD dr. Adolfa Drolca Maribor, katerega soustanovitelji smo, ter vložek 30.000 EUR, s pomočjo katerega naj bi del prostorov spodnje etaže stavbe bivše zdravstvene postaje v Račah preuredili v prostore za izvajanje dejavnosti večgeneracijskega centra - projekt VGC Štajerska, ki ga je na javni razpis MDDSZ uspešno prijavil Dom Danice Vogrinec Maribor in smo v pripravljalni fazi prijave kandidature izkazali interes za sodelovanje.</i>			
ŠPORT in prostočasne aktivnosti	99.000	1,13	financiranje športa v društvih, financiranje programa športa v šolah, upravljanje športnih objektov, investicije in investicijsko vzdrževanje športnih objektov - občinski programi
KULTURA Razni programi	113.500	1,30	knjižničarstvo in založništvo, ljubiteljska kultura, mediji in avdiovizualna kultura ter podpora posebnim skupinam (razna društva, razen športnih); v dobršni meri gre za občinsko nalogo, zakonski program je le delež financiranja delovanja skupnega zavoda Mariborska knjižnica
Ohranjanje kulturne dediščine	447.000	5,11	obnove - več namenov in na več lokacijah v občini, najvišje pa je ovrednotena namera obnove objekta Turner v Framu, ki naj bi v perspektivi v glavnem služil potrebam tamkajšnje osnovne šole
OTROŠKO VARSTVO	846.000	9,67	od tega 810.000 EUR ali dobrih 95 % zakonski program - občina zagotavlja večinski del potrebnih sredstev za kritje dela zaposlenih delavcev v vrtcih, materialnih stroškov ter stroškov prehrane otrok (financiranje po sistemu kritja razlike med ceno programov v vrtcih in plačili staršev)
ŠOLSTVO	524.100	5,99	od tega slaba polovica zakonski, ostalo pa nadstandardni oz. na ravni občine dogovorjeni program
SOCIALNO VARSTVO	434.900	4,97	od tega 215.000 EUR ali skoraj 50 % zakonski program
Skupne administrativne službe in splošne javne storitve	31.000	0,35	100 % občinski - dogovorjeni program
SKUPAJ – DRUŽBENE DEJAVNOSTI	2,770.000	31,65	Planski delež družbenih dejavnosti (pri tem prikazu vključujoč plansko opredeljena dela investicijske narave) v strukturi predvidenih proračunskih odhodkov 2017

• Zobozdravnik v Račah - informacija

1. februarja 2017 je minilo leto dni, odkar je v stavbi nove Zdravstvene postaje Rače in pod okriljem ZD dr. Adolfa Drolca Maribor z delom pričel novi zobozdravnik - Boris Sapač, dr. dent. med. (gre za tretji zobozdravstveni tim v občini Rače-Fram, od tega dva delujeta v Račah, en pa v Framu, sicer pa imamo na tem področju v vsakem kraju po enega koncesionarja).

Boris Sapač, dr. dent. med., med delom (posneto februarja 2016)

Po prvotnih zadregah v zvezi z naročanjem pacientov in uvrščanjem na interni čakalni seznam (kot vmesno fazo pred možnostjo opredelitve za novega zobozdravnika, zaradi česar ste se - zaradi nezmožnosti prepisa v SA Rače oz. dolgih čakalnih dob - mnogi občani z nezadovoljstvom obračali tudi na naš naslov) o tovrstnih nevšečnostih na tem mestu in sedaj ne bomo izgubljali besed, saj tudi tukaj velja rek: »Konec dober - vse dobro.« Skratka, s skupnimi močmi nam je naposled uspelo premostiti težave in 'porodne krče'; veseli nas, da na osnovi sedanjih odzivov iz okolja sklepamo, da je 'volk sit in koza cela', delo pa, kot zagotavlja tudi zobozdravnik, zdaj teče gladko in tako, kot je zaželeno. Naj tako tudi ostane - v dobro vseh!

Zobozdravnik Boris Sapač (spomnimo: po pogodbi z ZZZS 60 % delovnega časa zajemajo zobozdravstvene storitve za odrasle - 3 dni v tednu, 40 % pa je namenjenih otrokom in mladostnikom - 2 dni tedensko) nas je obvestil o zasedenosti tamkašnje zobozdravstvene ambulante (stanje 1. 2. 2017):

- otroci: vpisanih 501 (vpisnih mest skupaj 453),
- odrasli: vpisanih 782 (vpisnih mest skupaj 1039).

Iz zobozdravstvene ambulante Borisa Sapača, dr. dent. med., sporočajo še, da paciente še vedno sprejemajo (tako odrasle kot otroke), v februarju pa so pričeli tudi s sistemskimi pregledi učencev OŠ Fram.

• Prava resnica: podpiramo pomoč na domu v občini Rače-Fram!

Izvajalec socialno varstvene storitve pomoči na domu v občini Rače-Fram je samostojni zavod - Center za pomoč na domu Maribor (CPD).

Polna cena izvajanja tovrstne storitve, ki jo je (z več ali manj dogovorjenimi učinkovitimi urami in za različne vsebinske potrebe in prioritete) v letu 2016 v povprečju koristilo 17 naših uporabnikov, znaša 16,06 EUR (po zadnjem znanem podatku s strani CPD, izpred cca leta

dni), učinkovita ura nudenja storitve za uporabnike pa je na območju Mestne občine Maribor (ustanoviteljica zavoda) in v vseh občinah - pogodbenih partnericah CPD enotna in že nekaj let znaša 4,53 EUR/uro. Za našo občino to pomeni, da dejavnost sofinancira v večinskem deležu, natančneje zagotavlja plačilo 71,80 % polne vrednosti storitve (nujno je vsaj 50 %), na uporabnike pa odpade razlika, tj. delež 28,20 %.

Pomoč na domu se na področju naše občine izvaja le med tednom, vikendi in prazniki so izzeti (tedaj bi bila cena bistveno višja).

Čeprav se situacija na tem področju lahko med meseci in leti precej spreminja in število uporabnikov variira, na CPD od lanskoletne jeseni opažajo vnovičen porast interesa in potreb po nudenju pomoči na domu s strani naših občanov oz. njihovih svojcev. Tako smo bili na začetku letošnjega leta obveščeni, da je na čakalni listi 7 občank in občanov, od tega 4, ki bi vključitev v sistem nudenja pomoči na domu potrebovali tako rekoč takoj in sicer za storitev nujne in zahtevnejše pomoči - nege in umivanja (ostali pa enkrat tedensko čiščenje). Čeprav so po terenu menda zaokrožile dezinformacije, da so pomoči potrebni na čakalni listi zato, ker Občina Rače-Fram ne odobri dodatnih zaposlitev na tem področju, kategorično zavračamo takšne neresnice, saj nimajo prav nič skupnega z dejanskim stanjem. Nasprotno! Občinski svet, občinsko vodstvo in strokovna služba občinske uprave imamo tukaj namreč jasno in povsem enotno stališče - pomoč na domu omogoča, da lahko bolni in ostareli dlje časa ostanejo v svojem domačem okolju, kar je večini v jeseni življenja velika želja. Pomoč na domu lahko torej, če oz. dokler stanje starejših oseb še ne prisiljuje k vključitvi v institucionalno varstvo, pomembno prispeva k odlogu 'odhoda v dom', kot rečemo po domače. Zavedamo se, da gre za prijaznejšo in tudi za vse plačnike cenejšo obliko nudenja pomoči v situacijah, ko zadošča, če za to usposobljena oseba (socialna oskrbovalka) pomoč na domu oskrbovancem nudi nekaj ur tedensko ali mesečno (po sklenjenem dogovoru s CPD).

Življenjska doba se podaljšuje in med nami je/bo vse več starostnikov, potrebnih pomoči

Z ozirom na to podpiramo dejavnost pomoči na domu in smo odprti za vse koristne ter utemeljene predloge in sugestije; v kolikor jih prejmemo, nanje tudi reagiramo. To smo storili tudi v januarju 2017, ko je CPD, skupaj s podatki o čakajočih in potrebnem fondu ur, poslal predlog za zaposlitev dodatne socialne oskrbovalke v polovičnem deležu; še istega dne smo tovrstnemu predlogu ugodili, kar pomeni, da bodo v času branja tega zapisa za potrebe naših občanov na terenu že delale tri in pol (doslej tri)

socialne oskrbovalke. Upamo tudi, da se bo izkazalo, da je/bo CPD imel srečno roko pri zaposlitvi novega koordinatorskega oz. koordinatorke pomoči na domu, saj gre za občutljivo in specifično področje.

• Novorojenčki - 10 : 8 za fantke

Če gre soditi po številu vozičkov, ki jih lahko opazimo na pločnikih ob prvih po pomladi 'dišečih' sončnih žarkih ter po zaobljenih trebuščkih nekaterih občank v t. i. rodnem obdobju, smo in bomo tudi letos medse sprejeli kar lepo število novih Zemljank in Zemljanov. V občinski upravi velja, da se razveselimo vsakega novorojenčka in s tem novih generacij, ki so na obzorju - čeprav to za perspektivo najbrž pomeni nove 'sladke skrbi' - potrebo po zagotovitvi dodatnih kapacitet v naših vrtcih in šolah.

Nataliteto in imena novih (najmlajših) občanov spremljamo predvsem na osnovi vloženih vlog za prispevek za novorojence. Od zadnje objave njihovih imen (v Novicah št. 72, ki so izšle decembra 2016) in do konca februarja 2017 je bil prispevek za novorojence uveljavljen za 18 otrok.

To so: Adam Hren, Julija Frešer, Tinkara Tašker, Eva Drevenšek, Arthur Ferenc Pedral in Dejvid Ferenc Pedral (dvojčka), Nia Dvoršak - Jančar, Anže Florjančič, Elias David Munoz Petelinšek in Izak Lavi Munoz Petelinšek (dvojčka), Zarja Forjan, Tine Sitar, Klara Petelinšek, Lan Arnuš, Lia Tučič, Tian Pauman, Kim Paradiž in Max Žuman.

V sedmih primerih gre za prvega, v osmih za drugega, v enem primeru za tretjega otroka, pri dvojčkih Ferenc Pedral pa za četrtega in petega otroka sedanjega skupnega gospodinjstva imenovane družine.

Vsem malim korenjakom in korenjakinjam želimo kar se da lepo, srečno in toplino polno otroštvo, njihovim ponosnim staršem pa veliko nasmejanih in čim bolj brezskrbnih uric ob spremljanju razvoja potomcev.

Pripravila:
Simona ANTOLIČ

NEKAJ TI MORAM POVEDATI

(Andrej Rozman Roza)

*Za vsakogar mora obstajati nekdo,
kateremu tako zaupa,
da se mu lahko zaupa,
ko mu je težko.*

*Za vsakogar mora obstajati nekdo,
ki ga razume in poslušča,
ko mu je zmrznjena duša
in mu je v srcu slabo.*

*Nekdo, kateremu lahko zaupa tudi tiste težave,
ki bi jih najrajši izbrisal iz glave,
in mu lahko pove tudi to,
kar ni povedat lahko.*

*A pogovarjanje je za človeka
še bolj pomembno kot obleka
in hkrati danes redka stvar,
za katero ni potreben denar.*

*Pogovarjanje ni le za zabavo,
zdravilno je tudi, ko imamo težavo
in se v lastnih mislih dušimo,
dokler jih še z nekom ne delimo.*

*Pogovarjanje je bližina in toplina,
s pogovarjanjem smo družina in skupina.
S pogovarjanjem se človek s človekom prepleta,
s pogovarjanjem smo mreža tudi zunaj interneta.*

AKTIVNOSTI NAŠIH VRTCEV IN ŠOL

OŠ Rače - VRTEC RAČE

Druženje otrok in vzgojiteljic enote vrtca Rače in Fram

Na prijazno povabilo enote vrtca v Framu so se otroci skupin Kapljice in Kometi z vzgojiteljicami iz enote vrtca Rače težko pričakovanega 19. decembra 2016 z avtobusom podali na pot proti vrtcu Fram. Vznemirjeni in polni pričakovanja smo vstopili skozi vrata praznično okrašenega vrtca gostiteljev, kjer so nas lepo sprejeli ter nam najprej razkazali svoje prostore. Radovednost je kar švigala iz oči naših nadobudnežev, ko smo prestopili vrata vrtčevske telovadnice, kjer smo si ogledali lutkovno predstavo z naslovom 'Božičkov pomočnik', ki je bila odigrana v odlični igralski zasedbi vzgojiteljic iz vrtca Fram.

Praznično obarvani december smo si polepšali v skupnem druženju ob glasbi, čaju in sadju.

Po vrtcu je odmevala pesem iz ust otrok, v naših srcih se je sproščalo veselje. Pripravili so nam tudi ustvarjalne delavnice, kjer so otroci izdelovali novoletne voščilnice, ki so si jih po želji lahko tudi izmenjali.

V zahvalo so otroci vrtca Rače gostujočim otrokom in strokovnim delavcem podarili drobno pozornost, narejeno z njihovimi spretnimi rokami in iskrenimi željami.

Čas je prehitro minil in morali smo nazaj v naš vrtec, kjer nas je že čakalo kosilo. Z obljubo, da jim bomo vrnilo povabilo, smo se poslovili od framskih prijateljev, ostali pa so lepi spomini na prijetno druženje.

Petra VODOŠEK,
vzgojiteljica

OSNOVNA ŠOLA RAČE

(Po)misli na otroke, vozi varno

Drugošolci OŠ Rače smo sodelovali na likovnem natečaju '(Po)misli na otroke, vozi varno'.

Likovni natečaj sta organizirala Svet24 in Radio Aktual.

Z učenci smo v okviru pouka in prometne vzgoje razmišljali, kako so otroci vključeni v promet, kakšne nevarnosti v njem pretijo tudi nanje ter na kaj morajo biti pozorni kot pešci ali kot kolesarji, ki so še vedno vključeni v promet v spremstvu odrasle osebe. Spomnili so se tudi na obisk policista in pogovor z njim. Ponovili so pravila varne hoje in varne vožnje v vozilu ter se ukvarjali z vprašanjem, kaj lahko storijo sami in na kaj morajo biti pozorni starši ter ostali vozniki.

In ravno v pravem trenutku se je pojavil likovni natečaj, ki je ponujal mikavne nagrade za sodelujoče učence in seveda za prvonagrajenca. Odločili smo se, da bomo sodelovali in se tako potegovali za nagrade, ki bi bile zelo koristne - ne samo za prvonagrajenca, ampak za našo šolo in celoten kraj.

Lotili smo se risanja na temo 'Jaz in promet'. Učenci so prikazali različne prometne situacije, v katerih so aktivni soudeleženci prometa. Pri risanju smo uporabljali različne tehnike in se trudili, da bi bili naši izdelki čim bolj izvirni; med nastalimi smo jih izbrali šest, ki smo jih do določenega datuma (12. 9. 2016) poslali na Svet24. Sledilo je glasovanje za 'naj risbico'. Želeli in upali smo, da osvojimo prvo nagrado - prikazovalnik hitrosti »VI VOZITE«, ki bi lahko stal pri naši šoli in opozarjal voznike, da so tukaj otroci in je varna vožnja še kako pomembna.

Z učenci smo skoraj vsak dan spremljali rezultate glasovanja in za sodelovanje pri tem motivirali tudi učitelje, prijatelje, sošolce in znance. Konkurenca je bila precejšnja, zato smo bili toliko bolj veseli, ko nas je po dveh tednih pričakalo presenečenje v obliki novice, da je zmagala prav naša risbica. Kaja Pleteršek, učenka 2. razreda naše šole, je s svojim likovnim izdelkom namreč pridobila največ glasov. No, pa se je želja uresničila in trud obrestoval!

Čakali smo, kdaj nas bo organizator poklical in nam pripeljal nagrado. A to še ni bilo vse. Povabili so nas v Logatec, kjer je bil svečan zaključek tekmovanja in podelitev nagrad. Organizirali so nam prevoz in na prireditve so bili povabljeni vsi učenci drugega razreda, pridružili pa so se jim lahko tudi starši udeleženi učencev na likovnem natečaju. Tako smo se v soboto, 1. 10. 2016, malo po poldnevu odpeljali proti Logatcu. Skupaj nas je bilo 21 (zaradi časa trgatve smo bili nekoliko okrnjeni), ki smo spremljali Kajo in se veselili z njo.

V Logatcu nas je čakalo veliko zanimivih stvari: mini poligon -Varno na cesti, cirkuška predstava, zabava s Sašo Lendero, delavnice s policisti in gasilci, obisk Pasavčeka in seveda Klemen Bunderla (Radio Aktual), s katerim smo se tudi fotografirali.

Nagrajenka Kaja • vse dosedanje foto: Boris Jelčič

Po okusni malici, ki smo je bili deležni, smo lažje čakali na veličasten trenutek razglasitve 'naj risbice'. Na oder so poklicali Kajo. Zaupala jim je, kaj je narisala in kako se počuti v trenutkih zmagoslavja.

In kaj je za Novice povedala avtorica 'naj risbice'?

»Ime mi je Kaja. Obiskujem 2. a razred Osnovne šole Rače. Tekmovala sem za naj risbico - Jaz v prometu. Zelo sem bila vesela, ko sem izvedela, da je moja risbica zmagala. Naši šoli sem prislužila prvo nagrado, prikazovalnik hitrosti 'Vi vozite'. Jaz pa sem dobila polno košaro Lino izdelkov. Po nagrado smo se peljali v Logatec, kjer smo se imeli zelo lepo. Ta dan je bil zame nepozaben. Celotni razred si bo lahko ogledal še lutkovno predstavo Pasavček, dobili pa smo tudi izlet v neznano. Hvala vsem, ki ste glasovali za mojo risbico!«

Kaja Pleteršek, 2. a

Foto: Suzana Kranjc

Prikazovalnik hitrosti 'Vi vozite' je doniralo podjetje Sipronika, skupaj z brezplačnim enoletnim dostopom do izmerjenih podatkov prek spletnega portala www.vi-vozite.si ter miniračunalnikom z zaslonom za prikaz prometnih podatkov v šolski avli.

Kaja bo s svojimi sošolci in sošolkami na izletu v neznano uživala v bližnji prihodnosti, lutkovno predstavo Pasavček pa smo si že ogledali. Bilo je 'svetovno!' Kaja, hvala!

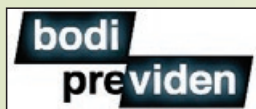
Karmen JELČIČ

Poskrbimo za varnost v prometu!

NAŠI POSLOVNI PARTNERJI IN DRUGI ZA VAS

JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNOST PROMETA

**Bodi viden, bodi previden -
pozor, pešči!**

Pešči spadajo med ranljivejše udeležence v cestnem prometu, zato je njihova varnost ena izmed prioritete nacionalnega programa in preventivnih ter vzgojnih aktivnosti Javne agencije RS za varnost prometa (AVP), ki je nosilec nacionalne preventivne akcije za večjo varnost pešcev, kjer se posebno pozornost uporabi odsevnih predmetov, pravilnem ravnanju v cestnem prometu in upoštevanju omejitev hitrosti v naseljih ter odstopanju prednosti pešcem pred označenimi prehodi s strani voznikov.

Delež umrlih pešcev se je v lanskem letu (primerjalno z letom 2015) povečal za 38 % (iz 16 mrtvih v letu 2015 na 22 mrtvih pešcev v letu 2016, od tega kar 5 mrtvih na avtocestah). Delež mrtvih pešcev predstavlja 17 % delež med vsemi smrtnimi žrtvami prometnih nesreč v letu 2016. Število hudo telesno poškodovanih pešcev se je, prav tako primerjalno z letom 2015, v letu 2016 povečalo za 8 %, torej iz 124 na 134 hudo telesno poškodovanih.

V zadnjih letih je problematično predvsem veliko število prometnih nesreč z udeležbo pešcev v naselju (v letu 2016 - 11 mrtvih in 121 hudo telesno poškodovanih v naselju), med drugim tudi na prehodih za pešce, kjer so v preteklem letu umrli štirje pešči. Opazna je tudi problematika alkoholiziranosti med umrlimi pešči, kjer je bila pri petih ugotovljena visoka stopnja alkohola v krvi (v preteklem letu so pešči pod vplivom alkohola povzročili 23 prometnih nesreč).

Med glavnimi vzroki prometnih nesreč z najhujšimi posledicami za pešce v letu 2016 prednjači nepravilnost pešca pri prečkanju vozišča (10 mrtvih in 32 hudo telesno poškodovanih) in neupoštevanje pravil o prednosti (5 mrtvih in 40 hudo telesno poškodovanih pešcev), v veliki meri tudi neprilagojena oz. prehitra vožnja voznikov (4 mrtvi in 11 hudo telesno poškodovanih). Največ prometnih nesreč z udeležbo pešcev se zgodi v jesensko-zimskih mesecih. Posledično so tudi preventivno-vzgojne aktivnosti AVP in ostalih deležnikov še posebej usmerjene v to obdobje (ki se sicer sedaj, z bližanjem pomladi, za nekaj časa poslavlja, vendar za dobre namene in koristne napotke noben čas ni napačen; op. ured.).

Preventivna akcija posveča posebno pozornost večji osveščenosti pešcev (še posebej starejših in otrok – šolarjev) ter voznikov glede pravilnega ravnanja v cestnem prometu. Poleg tega s terenskimi akcijami in preventivnim delom povečujemo uporabo odsevnih teles

pri pešcih, ki so izpostavljeni tveganjem prometnih nesreč in zmanjšani vidljivosti. Pri tem se spodbuja uporaba odsevnih teles tudi pri rekreativnih tekačih. Proaktivno preventivno delo za večjo varnost pešcev se učinkovito dopolnjuje tudi z vključenostjo Policije, lokalnih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, nevladnih organizacij in verskih skupnosti.

Med smrtnimi žrtvami pešcev nadpovprečno izstopajo starejši udeleženci. V letu 2016 namreč beležimo kar 10 mrtvih, 56 hudo telesno poškodovanih in 109 lažje telesno poškodovanih pešcev s starostjo nad 64 let. Za večjo vidnost in varnost pešcev je torej potrebno opozoriti na nujno uporabo odsevnih teles in svetlejših oblačil ter uporabo prometnih površin, ki so namenjene za hojo pešcev.

Skladno s cilji nacionalnega programa se krepijo tako preventivne aktivnosti kot tudi ukrepi za umirjanje prometa, hkrati pa se zagotavlja pešcem prijaznejša infrastruktura (hodniki in območja za pešce, urejeni prehodi, šolske poti in avtobusna postajališča) z inovativnimi prometnimi ukrepi za večjo varnost pešcev.

Za večjo varnost pešcev velja omeniti tudi varnostne sisteme in prilagoditve vozil. Avtonomni zavorni sistemi, oblika in zaščita sprednjega dela pokrova vozila, sistemski detektorji pešcev in inteligentne tehnologije - vse to so napredni varnostni ukrepi avtomobilske industrije, ki vplivajo na večjo varnost pešcev. Pri tem velja biti posebej pozoren na tišja električna in hibridna vozila.

Za večjo varnost pešcev moramo upoštevati naslednje:

- Pešec mora uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev (pločniki, hodniki, prehodi, podhodi, nadhodi).
- V kolikor ni zagotovljenega hodnika za pešce, mora pešec hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje.

- Pešec se mora vedno prepričati o varnem prečkanju ceste. Preden stopimo na vozišče, sta obvezna pogled levo in desno. Cesto prečkamo hitro in brez nepotrebnega ustavljanja.
- Med hojo po cesti ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti moramo nositi odsevník na vidnem mestu in sicer na strani, ki je obrnjena proti vozišču. Poskrbimo za večjo vidnost in varnost z uporabo svetlih in odsevnih oblačil ter odsevnih teles (odsevni trakovi, kresničke, uporaba svetilke).
- Obvezna je uporaba prehodov za pešce. Na semaforiziranih prehodih je potrebno počakati na zeleno luč za pešce (predhodno pogled levo in desno), na nesemaforiziranih prehodih pa posebno pozornost nameniti približujočim se vozilom, da se ta dejansko ustavijo iz obeh smeri (vzpostavitev očesnega kontakta z voznikom, dvig roke).
- Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje, poleg odsevnika, nositi tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu. Odrasli, ki ob cesti spremljajo otroke, le-te držijo za roko na zunanji strani, proč od ceste.
- Na avtocesti se ne smemo zadrževati izven vozila ob cestišču, saj je to izredno nevarno. V primeru izrednega dogodka poskrbimo za svojo varnost: vozilo ustavimo na odstavnem pasu z vsemi delujočimi utripalkami, oblečemo odsevni telovnik, zavarujemo mesto dogodka z varnostnim trikotnikom, izstopimo iz vozila in se umaknimo na varno za zaščitno ograjo ter pokličemo pomoč.
- Vozniki poskrbite predvsem, da vozite zmerno (počasneje ob megli, dežju, snegu in slabši vidljivosti). Pričakujte pešce na cestah in jim odstopite prednost, pozorni bodite tudi na pešce na vozišču, kjer ni pločnikov. Za dobro vidljivost poskrbite s čiščenjem vseh stekel in ogledal na vašem vozilu. Ne uporabljajte mobilnega telefona med vožnjo, saj na ta način ogrožate tudi pešce.

*Javna agencija RS za varnost prometa
Sektor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu*

KMETIJSKA ZADRUGA RAČE

Pomlad in novi izzivi

Letošnja zima, ki je postregla s pravim polarnim mrazom, je pokazala zobe po vsej Evropi. Spomladanska sezona bo tako priložnost za vse nas, ki stavimo na vrtičke, vrtove ali tiste, ki se ukvarjate s kmetijstvom profesionalno. V Kmetijski zadrugi Rače (oz. v naših trgovinah v Račah, Framu in Marjeti na Dravskem polju) vas pričakujemo prijazni in strokovno usposobljeni prodajalci. V vseh poslovalnicah smo dobro založeni z vsem semenskim materialom za ljubiteljsko in profesionalno uporabo, še posebej z domačimi avtohtonimi semeni semenarske hiše Semenarne Ljubljana in drugih proizvajalcev.

Prav tako se lahko oskrbite s specialnimi bio ali drugimi fitofarmaceutskimi zaščitnimi sredstvi. Za pospešitev rasti in izboljšanje tal vam je na voljo velika izbira organskih in mineralnih gnojil. Kar se tiče ostalega repromateriala (krmila, profesionalna čistila v mlekarški proizvodnji, zemlja za rože, sezonske sadike za vrt in balkon, različna korita in lončki za rože, hrana za hišne ljubljence ipd.), je vedno na razpolago v vseh naših poslovalnicah.

Pri gradnji vam lahko pomagamo z nakupom v naši trgovini z gradbenim materialom v Račah.

Naši prodajalci in odgovorna oseba (avtor prispevka) smo strokovno usposobljeni za svetovanje pri izbiri repromateriala in uporabe fitofarmaceutskih sredstev.

Za dodatne informacije smo vam z veseljem na voljo v KZ Rače in naših trgovinah v Račah, Cesta talcev 1 (tel.: 02/609-60-80), Framu, Turnerjeva ul. 107 (tel.: 02/601-24-31), Marjeti, Marjeta na Dravskem polju 6a (tel.: 02/685-12-31) in trgovini z gradbenim materialom v Račah, Ljubljanska c. 62 (tel. 02/608-03-01).

Robert GREIF

Notranje zadovoljstvo nastopi, kadar so v sozvočju to, kar misliš, to, kar govoriš, in to, kar počneš.

Najpomembnejše v življenju je to, da se naučimo dajati ljubezen in jo sprejemati.

BOTANIČNI VRT UNIVERZE V MARIBORU

15 let javnega delovanja - povabilo

Botanični vrt Univerze v Mariboru na pomlad ponovno odpira vrata za individualne ogledе, odprt pa je vse do konca novembra.

V mesecu aprilu vas še posebej vabimo k ogledu spomladi cvetočih rastlinskih zbirk, kot so narcise in magnolije, konec meseca pa bodo zacvetele tudi ene izmed najpriljubljenejših okrasnih grmovnic - sleči ali rododendroni. Seveda to še zdaleč ni vse, kar spomladi cveti v našem botaničnem vrtu.

Vabimo vas, da v letu, ko praznujemo petnajsto obletnico javnega delovanja, obiščete botanični vrt in kakšno od več kot tridesetih prireditev, ki jih skozi vse leto organiziramo za obiskovalce vrta. Koledar prireditev je objavljen na spletni strani: <http://botanicnivrt.um.si>. Pristrčno vabljeni!

Magnolije - V zbirki botaničnega vrta je več kot dvajset različnih sort magnolij, ki cvetijo v belih, rumenih in lila odtenkih. Čeprav so v zbirki botaničnega vrta tudi pozimi cvetoče grmovnice, so magnolije tiste, s katerimi vsako pomlad začnemo novo sezono. So rod vednozelenih ali listopadnih dreves in grmov, ki jih gojimo predvsem zaradi cvetov. Cvetovi so od majhnih, zvezdastih oblik do velikih plitvo čašastih. Barvna lestvica se razprostira od snežno belih, preko rahlo rožnatih do intenzivno roza oziroma vijoličnih, vinsko rdečih. V zbirki imamo tudi kremasto in rumeno cvetoče magnolije. Večina izmed njih cveti zgodaj spomladi, nekatere vrste pa tudi poleti.

Narcise - Zbirko narcis smo v botaničnem vrtu prvič zasadili leta 2010. V zbirki letos cveti več kot sto sort narcis, skupaj pa več kot 11.000 čebulic. Narcise imajo dvospolne zvezdaste cvetove. Listi cvetnega odevala so zrasli v cev, na vrhu katere je podolgovat ali valjast privenček. V rodu narcis vlada široka vrstna in sortna pestrost, zato jih za lažje razvrščanje delimo v trinajst skupin: trobentaste, z veliko čašico, z malo čašico, s polnimi cvetovi in druge.

Večina divjih vrst narcis izvira iz Sredozemlja. Narcise uspevajo na različnih rastiščih, tudi v loncih.

Rododendroni - Rododendroni so že od nekdaj daleč najbolj občudovana zbirka cvetočih grmovnic. Vhodni del botaničnega vrta ponuja idealno delno senčno in vlažno lego, ki jo te priljubljene grmovnice ljubijo. Rododendroni zacvetijo konec aprila, svoj najlepši in najbolj pisan razcvet pa ponujajo obiskovalcem v prvi tretjini meseca maja.

V tem času v vrtu organiziramo predavanja o izbiri in negi teh kisloljubnih grmovnic, obiskovalci pa pri nas lahko kupijo tudi sadike slovenskih gojiteljev. Letos ne zamudite te priložnosti na Majskem sejmu rastlin, ki bo v soboto in nedeljo, 6. in 7. maja, med 9.00 in 17.00 uro. Več informacij o prireditvah v botaničnem vrtu je na voljo na gsm 031 310 330, od konca marca naprej pa na blagajni vrta (051 696 272) ali preko elektronske pošte: botanicni.vrt@um.si.

Magnolije

Narcise

Rododendroni

• Velikonočne dogodivščine - povabilo

Za najmlajše obiskovalce vsako leto pripravimo Velikonočne dogodivščine, kjer se otroci (skupaj s kokoško in zajčkom) odpravijo na lov za velikonočnimi jajčki. Letos bo ta prireditev v sredini meseca aprila - od sobote, 15., do ponedeljka, 17. aprila 2017. Prijazno povabljeni!

• Postavite člani Društva prijateljev botaničnega vrta Univerze v Mariboru

Prav tako vas vabimo, da se včlanite v Društvo prijateljev botaničnega vrta Univerze v Mariboru in s tem pridobite letno karto za vstop v botanični vrt. Več informacij najdete na spletni strani botaničnega vrta. Spremljajte tudi našo FB stran: Botanični vrt Univerze v Mariboru.

Meta ŠEPIC, dipl. ing. agr. in hort.

POGOVOR z Borisom Uranjekom z Izletniške ekološke kmetije 'Pri Baronu' na Planici

Neokrnjena narava. Zrak brez množice izpušnih plinov, hrupa ter svetlobne onesnaženosti. Mir. Kulinarični užitki in presežki. Ekološka naravnost. Prijazni ljudje.

Kratko in jedrnato: Izletniška ekološka kmetija 'Pri Baronu' na Planici - EKO IDILA NA POHORJU.

Prepričajte se tudi vi!

- **Boris, lepo pozdravljen! Prosim, da se našim bralcem za uvod na kratko predstaviš.**

Sem Boris Uranjek. Po končani osnovni šoli, ki sem jo obiskoval v Framu, sem se vpisal na Srednjo kmetijsko šolo Maribor (sedanja Biotehniška šola) in jo leta 1996 uspešno zaključil. Izobraževanje sem nadaljeval na Fakulteti za kmetijstvo v Mariboru (zdaj Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor), smer sadjarstvo-vinogradništvo. Z diplomom sem leta 2001 pridobil poklic diplomirani inženir agronomije. Moja ljubezen do kmetovanja in tovrstnih znanj je privedla tudi do srečanja s sedanjo življenjsko sopotnico, Mihelco, ki izvira iz Ruš in je že pri vpisu na srednjo šolo izbrala zelo podobno izobraževalno pot kot jaz, kasneje pa sva tudi študirala na isti fakulteti, le da se je ona odločila za univerzitetno smer kmetijstvo.

Oba z Mihelco sva bila vrsto let zaposlena na Inštitutu KON-CERT v Mariboru, kjer sem bil vodja ekološke pridelave in predelave ekološki kmetiji. Ker je v srcu vedno močnejše tlela želja, da se zaposlim na kmetiji, sem leta 2009 dal slovo rednemu delu in zanesljivemu dohodku ter prevzel kmetijo. Čeprav sta mi jo oče in mama predala v zelo dobri kondiciji, je to vseeno pomenilo nadvse pogumno dejanje. Zaradi zelo veliko dela, obiskov in širitve naše dejavnosti se je za takšno pot predlani odločila tudi moja partnerka.

Sicer pa sva z Mihelco starša sina in hčerke; Brin je star 10, Nana pa 9 let.

Družina Borisa Uranjeka - veselje na travniku

Oba otroka že sedaj rada poprimeta in pomagata pri kašnem lažjem in varnem opravi. Poskušamo ju

usmerjati, da bi z veseljem nadaljevala delo prejšnjih rodov in da bi vanj znala vnesti tudi kaj svojega, novega.

- **Kako pa bi z nekaj besedami bralcem približal vašo izletniško ekološko kmetijo?**

V pohorski vasi Planica nad Framom (ta je zaradi svoje urejenosti v akciji Turistične zveze Slovenije že nekajkrat dobila priznanje za urejenost kraja) vas na nadmorski višini 700 metrov, kjer že 200 let stoji Baronova domačija, z dobrodošlico pričakamo Baronovi domači.

Današnji prebivalci kmetije sicer nosimo priimek Uranjek, vendar smo še vedno najbolj poznani po starem imenu - pri Baronu.

Naša kmetija obsega 18 ha, od tega 8 ha pridno obdelujejo naše roke - na njivah, travnikih, v sadovnjaku, zeliščnem in zelenjavnem vrtu, ostalih 10 ha pa predstavlja lepo negovan in v posameznih obdobjih gozdnih sadežev poln gozd.

Veliko bogastvo in tudi sreča je, da živimo v zelo lepem kraju. Večina gostov pravi, da živimo v raji oz. idili. Prav to dejstvo smo vzeli za iztočnico, ko smo iskali slogan za našo kmetijo: EKO IDILA na Pohorju.

V naši bližini, le 50 metrov od kmetije, je tudi ena najlepših razglednih točk na Pohorju - Baronov kugl. Tam zdaj stoji tudi razgledni stolp, kje lahko opazujemo daleč naokoli in kjer oko seže iz Pohorja na Dravsko polje, Haloze, Slovenske gorice, v Hrvaško in celo Avstrijo.

Na splošno menim, da imamo na Planici zelo dobro lokacijo - smo v osrčju Pohorja in do nas se lahko v 20 minutah pripeljete iz Maribora, Ptuja in Slovenske Bistrice, pa še do avtoceste je le 5 km.

- **Planica 6, kjer se nahajate, pa ima ne le dolgo, temveč beleži tudi zanimivo zgodovino. Tudi kru-**

tost ji svoj čas ni prizanesla, kajne?

Res je. Na mestu, kjer danes stoji naša domačija, sta pred 250 leti stali dve kmetiji. Na mestu današnjega hleva je bila kmetija Strnad, točno tam, kjer danes stoji naša hiša, pa je stala kmetija Apčenk. Iz Hočkega Pohorja je v te kraje prišel Baron, ki je z denarjem, sposojenim v Framski posojilnici, kupil obe kmetiji. Ker Baron posojila ni zmožgal poplačati, je posojilnica kmetijo dala na javno dražbo. Ko je Baron staremu Hojniku opravil zastoj prevoza s Planine na Pohorju, mu je ta povedal za novico o javni dražbi. Baron se je takoj odpravil v dolino in v posojilnici prosil, naj mu dolg zamaknejo. Ustregli so mu, dolg je sčasoma uspel poplačati in kmetija ni spremenila lastnika. Baronovi nasledniki so nato dokupili še tretjo (sosednjo) kmetijo.

Kmetija je bila med 2. svetovno vojno prizorišče tragedije, ki je nato zajela vso Planico: stari oče Baron je - v želji pomagati slovenskemu narodu - padel v roke okupatorjem, ki so se kruto znesli nad Baronovo družino in nato požgali kmetije v vasi. Obležje, ki še danes stoji na naši domačiji, nas vsak dan spominja na krut zločin in na požrtvovalnost takratne generacije.

• Pa se vrniva v sedanjost. S čem vse se pravzaprav ukvarjate?

Z vsem, kar že po splošni definiciji sodi v delokrog in ponudbo turističnih kmetij. Na kmetiji pri Baronu je tako registriranih kar osemnajst dopolnilnih dejavnosti (izletniški turizem, predelava, izobraževanja, predelava mesa, peka kruha ipd.). Poudarek pa je na kratki besedi, ki pa ima veliko težo: eko!

• Najbrž za tovrstna dela pri vas živi in diha več generacij?

S turistično dejavnostjo se v naši družini ukvarjajo že tri generacije. Najprej je s tem (pred natanko 40 leti, leta 1977) začela naša babica Betka - na Gertovi domačiji, kot prva na tem delu Pohorja in tudi med prvi v Sloveniji. Po prenehanju tamkajšnje turistične dejavnosti pa sta mama Nada in ata Mirko, ki sta še vedno aktivna in v pomembno pomoč, odprla dejavnost na naši, torej t. i. Baronovi domačiji (leta 1991). Nato sem leta 2004 prevzel turistično dejavnost kot dopolnilno dejavnost na kmetiji, leta 2009 pa sem, kot že povedano, postal mlad prevzemnik celotne kmetije. K temu me je opogumilo tudi dejstvo, da so strokovna znanja, ki sva jih pridobila s sopotnico, dobra osnova za delo, ki ga opravljava. Ob tem imava še pohvale vredno podporo v profesorjih na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, na katere se lahko vedno obrneva, enako pa velja tudi na svetovalce pri Kmetijskem zavodu Maribor.

• Kako pa je običajno razdeljeno delo v družini?

Delo si razdelimo, seveda. Ženske so bolj zaposlene v kuhinji in na vrtu, moški pa imamo na skrbi delo v hlevu, gozdu, na polju. Ko pa nas obiščejo gostje, za pogrinjke in vrhunsko hrano poskrbijo ženske roke - tedaj pridejo do izraza znanja, izkušnje in spretnosti mame in moje Mihelce.

Za strežbo in vodenje v glavnem poskrbim sam, občasno pa pride prav tudi pomoč očeta in otrok. Bistveno

pri vsem je veselje do dela na kmetiji, ki ga imamo vsi.

Družinski posnetek - tri generacije Uranjekovih

Sicer pa nobeno delo ni tipično žensko ali tipično moško, sodelovati in pomagati si moramo vsi. Nujno delo nikoli ne vpraša, če in kdo ima čas, preprosto ga je potrebno opraviti, ne glede na vse okoliščine. Občasno, pri večjih konicah, nam pomagajo tudi sestre in zadnje čase še nečaki.

• In kako poteka tvoj tipičen delovni dan?

Vstajam zgodaj zjutraj. Naprej moram pojesti obilen zajtrk, da dobim pogon za delo. Nato se odpravim v hlev nakrmiti živino. Sledijo aktualna sezonska opravila, primerna času in dnevu - na vrtu, travniku, njivah, gozdu. Ne smemo seveda prezreti kolin, predelave (sušenja zelišč, kuhanja sirupov itd.), pa strežbe in vodenja programov. Po napornem dnevu pa nas v večernih urah neredko čakajo še nadvse 'prijetna' pisarniška dela (vodenje računov, receptur, zalog, različnih evidenc itd.). Šele nato je na vrsti težko pričakovani počitek.

• Kaj pa tebi osebno predstavlja največji napor in kaj največji užitek pri delu?

Največji napor? Vodenje raznih evidenc! Vem, da so te (zlasti v ekološkem kmetovanju) potrebne zaradi zagotavljanja sledljivosti, vendar je teh administrativnih opravil enostavno preveč. No, ta dela mi res ne 'dišijo'.

Največji občutek užitka pa me preplavi, ko nas gostje z dobrimi občutki zapustijo in v knjigi vtisov (v obliki lepih želja in zahval) pustijo svoje sledi zadovoljstva. S tem nam dajo dodatno potrditev, da delamo dobro in da smo na pravi poti. Ja, ljudje, ki si jim uspel s svojim delom in odnosom polepšati dan, so pri našem poslu bistvo vsega. Prinašajo srečo, dajejo smisel.

• Katere mejnike bi izpostavil v smislu uveljavljanja, naraščanja prepoznavnosti in nadgrajevanja slovesa vaše turistične kmetije?

Ko sta starša začela s turizmom na kmetiji (z namenom, da bi se obiskovalci naše kmetije lahko v miru in do sitega naužili dobrot iz naše kuhinje), sta si zastavila vizijo, da iz te majhne kmetije iztržita največ, kar se da. Moto ustvarjanja turistične in druge ponudbe je bil slogan 'Iz vrta na krožnik', pridelati čim več lastnih surovin, jih predelati in prodati preko turistične dejavnosti.

Prav v letih, ko sem bil študent, se je v Sloveniji začelo

razvijati ekološko kmetovanje. S pomočjo profesorice, dr. Martine Bavec, sem prepričal starše, da se tudi naša kmetija vključi v sistem ekološkega kmetovanja. Tako smo v letu 1999 naredili na naši kmetiji velik preskok - iz zelo intenzivnega v naravi prijazno kmetovanje. Tedaj smo bili dobesedno pionirji ekološkega kmetovanja v Sloveniji. Na začetku ni bilo vse rožnato, vendar se je to obrestovalo - po desetletju tovrstnih prizadevanj vemo, da je pri povezavi ekološkega kmetovanja s turizmom šlo za pravilno odločitev. V vseh teh letih smo redno pridobivali ekološki certifikat in vsa naša živila nosijo najvišji evropski znak kakovosti 'Ekološka pridelava.' S tem poudarjamo, da je hrana, ki jo uživajo gostje na naši kmetiji, pridelana v skladu s strogimi predpisi EU za okolje in dobro počutje živali ter da njeno kakovost redno preverjajo.

Ko sem se zapisal delu na kmetiji, natančneje ekološkemu kmetovanju, smo pričeli več pozornosti usmerjati tudi v gradnjo vizualne podobe naše dejavnosti. Najprej smo izbrali zeleno barvo, ki predstavlja povezanost z naravo, oblikovali smo logo kmetije, blagovno znamko 'Pri Baronu', lastno spletno stran, zloženke itd.

Po vsem tem in še čem so nas spoznali tudi mediji, preko njih pa poslušalci, gledalci in bralci. Tako smo po korakih začeli uspešno zgodbo naše ekološke kmetije.

Od leta 2012 na kmetiji deluje Bio trgovina, leto kasneje pa smo oblikovali še permakulturni vrt z različnimi visokimi gredami.

Za naš konstanten trud in dosežene uspehe smo oz. sem pred tremi leti prejel zgovoren in pomemben naziv 'inovativen mlad kmet 2014', ki ga v naši državi vsako leto podelujeta Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zveza slovenske podeželske mladine.

Naše stene pričajo o vrsti priznanj in pohval, ki smo jih dobili v minulih 25 letih (zlata vrtnica, občinska priznanja, lipov list, pohvale).

• Kaj govorijo večletne primerjave in izkušnje v zvezi s spremembami ekološke zavesti ljudi pri izbiri hrane?

Zadnja leta se opazno dviguje raven splošne osveščenosti glede nujnosti pravilnega odnosa do okolja, zdravja rastlin in živali... Ljudje se čedalje bolj zavedamo pomena zdrave prehrane in jo posledično tudi vse bolj iščemo in cenimo.

• Omenil si tudi lastno eko trgovinico.

Da. Zaradi vse večjega povpraševanja po ekoloških pridelkih in izdelkih smo, kot že rečeno, pred petimi leti odprli še trgovinico na našem dvorišču, v kateri ponujamo eko proizvode (okrog 60) lastnih in drugih okoliških ekoloških kmetij.

Boris v domači eko trgovinici; v družbi kuhanih sirupov

Gostom namreč veliko pomeni, da lahko dobrote odnesejo tudi domov ali jih podarijo svojim bližnjim. Zainteresirani pa seveda lahko naše izdelke kupijo tudi preko naše spletne trgovine (v tem primeru naročeno pošljemo po pošti na dom), ki jo je mogoče najti na naslovu: <http://www.pribaronu.si/trgovina/>.

V lanskem letu pa smo za naše obiskovalce pripravili tudi katalog bio daril iz domače kuhinje.

V tovrstni ponudbi predstavljamo različne naše zeliščne čaje, zeliščna in sadja žganja ter likerje, marmelade, pesta, baronogeto, sirupe, mesne izdelke itd. Vsi izdelki so lahko tudi aranžirani v naravni embalaži, tako da so primerni tudi kot darila (poslovna, božična ipd.).

• Zaradi česa ste drugačni, svojstveni, vabljeni in neponovljivi?

Domačnost je tista, ki v gostih naredi največji in najboljši vtis. Pristnost, iskrenost, marljivost... Pa seveda odlična hrana in pijača. Ljudje lahko pri nas vidijo, kako pridelujemo zelenjavo, zelišča in sadje.

Zeliščni vrt

V živo se prepričajo, da je res večina pridelkov delo naših rok, ekološki certifikat pa jim to samo potrjuje. Slišijo zgodbo kmetije in naše družine, si ogledajo vrtove, polja, travnike, živali, skorajda na vsakem koraku se lahko naučijo kaj novega.

Na naši kmetiji smo se odločili, da imamo odprta vrata za vse vrtce, šole in druge obiskovalce, ki želijo spoznati, kako gospodarimo. Menimo namreč, da je ekološka

kmetija najboljša učilnica, kjer se otroci preko vida, sluha, dotika, okusa, vonja in sodelovanja naučijo, kako se prideluje hrana, ki je naravi, okolju in živalim prijazna.

• In kaj v tem primeru počnejo gostujoči otroci in odrasli pri vas? Vas zgolj opazujejo ali tudi sami 'stopijo v vaše škornje'?

Za otroke, ki jih imamo radi in so naši priljubljeni gostje, sta pri nas med najpopularnejšimi aktivnostmi programa 'Kako postati kmet za en dan' in 'Kino na seniku'. Ob tem pa se potrudimo še za vrsto drugih zanimivih dogodivščin za kratkohačnike, ki jih pritegnejo, ponudijo kaj zanje nevsakdanjega, privedejo do novih (spo)znanj.

Poleg tega so jim na voljo gugalnice, peskovnik, rusko kegljišče, tobogan, nogometno igrišče, igrišče za odbojko in spanje na seniku. Otroci lahko uživajo tudi v družbi številnih domačih živali, ki prosto romajo po okolici kmetije in jih je res veselj gledati v tako prijetnem naravnem okolju. Poleg nepogrešljivih krav in prašičev so na kmetiji še zajčki, pes Bon, muce, kokoši, račke, poni Liza, goske, purani in celo vietnamska prašička Moly. Otroci se, skratka, pri nas resnično ne morejo dolgočasiti.

Živali na kmetiji in naravno okolje - nevsakdanja dogodivščina za otroke 21. stoletja

Za odrasle pa pripravimo razne ogledne, degustacije, izobraževalne programe in kulinarična doživetja. Zaradi vsega tega se oboji radi vračajo v vseh letnih časih.

Na enem izmed vodenih ogledov Uranjekovih vrtov

• Ali imate kot gostinci kak povsem svoj recept tudi za kulinarične dobrote? Obstaja kakšna samo vaša - tipična 'hišna jed', na katero stavite in jo najraje priporočate gostom?

Naša hiša je zdaj res najbolj poznana po naši hišni specialiteti - govedini 'Pohorje beef', ki jo pripravljamo na prav poseben, Baronov način. Obiskovalci so nad njo navdušeni; še več: nekateri se vračajo ravno zaradi te dobrote. Recept naj ostane skrivnost, si pa, kar seveda enako velja za vse bralke in bralce, povabljen na pokušino. Posebnost naše kmetije in pika na i celotni ponudbi pa so tudi avtohtone zimske tepke, kuhane v vinu in metu ter polite z jurkino omako. Se kar sline pcedijo!

Pohorje beef po Baronovo

Zimske tepke

• Sicer pa nudite še...

... še marsikaj. Gostje lahko, poleg kosil, izberejo tudi pohorski pisker (enolončnica s tipično zelenjavo iz pohorskih krajev), ajdove žgance z gobovo juho, v zimskem času pa koline (kisló zelje, pečenica, kašnata klobasa, pečenka, fižol z ocvirki ipd.).

Sladokusce bodo zamikali gibanica, jabolčni zavitek ali potica, za naključne obiskovalce pa imamo pripravljene narezke s suhomesnatimi izdelki in izdelke iz tunke.

Ob dobri hrani se seveda prileže tudi skrbno izbrana vinska kapljica. Greh bi bil ne pokusiti vsaj česa iz pestre ponudbe zeliščnega vrta in bogate ponudbe domačih sadnih likerjev (višnjev, borovničev, žajbljev, metin, melisin, iz divje češnje) ter v žganju namočenih zelišč (kopriava, pelin, hermelika...). Tisti, ki jim alkohol ne diši, pa lahko izbirajo med številnimi domačimi sokovi: jabolčnim, višnjevim, ribezovim, bezgovim, žajbljevim, melisinim, metinim, pa tistim iz lipe ali bazilike. Tudi stari dobri malinovec vam lahko ponudimo.

• Kdaj so pri vas vrata odprta za goste, se je potrebno vnaprej najaviti?

Odprto imamo ob vikendih (sobota, nedelja) od 12. do 22. ure, med tednom pa za večje skupine (nad 15 oseb). Ker naše gospodinjstvo vso hrano pripravijo svežo, tisti dan, zaradi česar je potrebno vso zelenjavo zjutraj očistiti, narezati, skuhati, speči, prav tako seveda tudi meso, je pri nas svoj prihod potrebno vnaprej najaviti.

Vse sveže!

- **Boris, ta intervju ne nastaja kar tako, slučajno - namreč, lani je bilo pri vas še prav posebej pestro. Kaj se je dogajalo?**

Leto 2016 je res pustilo kar nekaj lepih spominov. Kot zelo pomembno moram omeniti odločitev za obnovo notranjosti izletniškega dele kmetije, v sklopu katere smo v naravnem in ekološkem stilu uredili in opremili gostinske prostore - hodnik, točilni pult, sanitarije in obe sobi za goste. Gostje so navdušeni.

Sicer pa smo bili deležni kar nekaj medijske pozornosti - naj omenim snemanje intervjujev (oddaja Intervju z Lidijo Hren na SLO1, pogovor z Bredo Čepe na Radiu Maribor), v reviji Zarja so julija objavili članek o naših eko sirupih. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je izdala knjižico receptov 'Okusne jedi gostoljubnih ljudi', pri kateri smo sodelovali; gre za posebno izdajo, ki potuje po vseh ambasadah Republike Slovenije po svetu.

V Hiši stare trte smo sodelovali na festivalu eko špargljev in eko vin, v mesecu avgustu smo obeležili 25-letnico turizma na kmetiji.

Naših 25 let in ob tej priložnosti tudi obisk ter nagovor župana Občine Rače-Fram, Branka Ledineka

Najpomembnejši dogodek v lanskem letu pa je bil obisk ministra za kmetijstvo, mag. Dejana Židana, ki je s seboj pripeljal tudi generalnega direktorja organizacije FAO, Joseja Graziana da Silvo.

Obisk mag. Dejana Židana (ministra za kmetijstvo RS) in Joseja Graziana da Silve (generalnega sekretarja FAO); skupinski posnetek pri obeležju, ki še danes stoji pri Uranjekovih in domače vsak dan spominja na krut zločin ter požrtvovalnost njihovih prednikov med 2. svetovno vojno

Na dan tradicionalnega slovenskega zajtrka smo bili povabljeni k predsedniku države, Borutu Pahorju, ki je v predsedniški palači gostoljubno sprejel ne le nas, temveč se je razveselil tudi slovenskega tradicionalnega zajtrka iz naših eko izdelkov.

Sodelovali smo tudi pri vzpostavitvi prvega učno-demonstracijskega centra Permakulturnega inštituta Maribor.

S strani Občine Rače-Fram smo (v kategoriji za najlepše urejeno kmečko dvorišče) novembra prejeli najvišje priznanje za lepo urejeno okolje in prizadevanje za lepši videz okolja.

Na decembrski prireditvi, na t. i. Vinskih brbončicah v Mariboru, smo gostom postregli domačo tradicionalno hrano na sodoben način.

To so samo tisti za bralce morda najzanimivejši in najzgovornejši mejniki 2016, nas pa, kot rečeno, motivira in nam ogreje srce vsak obiskovalec - gost, ki nas zapusti zadovoljen in se rad vrača k nam. »Dober glas seže v deveto vas,« pravi star pregovor. In res je tako.

- **Živimo v digitalni dobi, kjer prava okna v svet niso več okna v hišah in stanovanjih, temveč 'okna' na spletu... Zagotovo vaša pohorska idila obstaja tudi virtualno.**

Seveda. V današnjem, modernem času, je potrebno izkoristiti novejšje možnosti, ki se ponujajo in so postale ljudem najbolj blizu, saj je preko njih vse hitro in lahko dostopno. Tako smo tudi mi zelo aktivni na socialnih omrežjih, predvsem na straneh facebooka (www.facebook.com/pribaronu), kjer sproti objavljamo in delimo najnovejše dogodke ter druge aktualnosti. Spletna stran (www.pribaronu.si) je prav tako zelo pomembna, saj nam je prišlo v navado, da o večini stvari najprej prebrskamo s pomočjo interneta. Saj vemo: če te danes tam ni, ne obstajaš.

• **Kaj bi spremenil, kaj opustil in kaj nadgradil, če bi lahko? Na kaj od že doseženega si najbolj ponosen?**

Spremenil bi marsikaj, želje so velike. A eno so ideje in sanje, drugo realnost. Najpogosteje se seveda ustavi pri vprašanju, kje dobiti investicijska sredstva. Pa vendar: ne stopicamo na mestu, konstantno se razvijamo in to šteje. V poslovnem smislu sem tako najbolj ponosen, da se nam skoraj vsi načrtovani projekti sproti uresničujejo ter da nam poslovanje in vodenje kmetije za zdaj dobro uspeva. Osebnostno pa mi je v veselje, da sem dosegel študijski cilj in da imam srečno družino.

• **Kako bi s petimi pridevniki opisal sebe in kako vašo ponudbo?**

Sem deloholik, sladkosned, prijazen, veseljak in zahteven. Naša ponudba je naravna, ekološka, zdrava, iskrena in inovativna.

• **Še kakšna beseda o viziji: kako vidiš dejavnost turistične kmetije 'Pri Baronu' čez 10, 20 let? Kaj ponuja tvoj pogled v prihodnost? Kakšne so realne ambicije, načrti, cilji?**

Dolgoletna vizija glede naše kmetije je, da bomo še naprej upoštevali načela narave, vsako leto pridobili ekološki certifikat in gostom ponuditi čim bolj zdravo, ekološko lokalno hrano.

Načrtov za prihodnost ne manjka. V planu imamo narediti inovativne in okolju prijazne nočitvene kapacitete. V ta namen bomo pripravili tudi nove doživljajske programe, ki bodo tipično vezani na kulturno dediščino Pohorja.

Še naprej se bomo - pomena tega smo se zavedli že na startu - povezovali tudi z drugimi ekološkimi pridelovalci.

To je za slovenske razmere sicer malo netipično, vendar nam uspeva. Doslej smo t. i. eko partnerji z več kmetijami iz vzhodne Slovenije. Veseli nas, da tvorno sodelujemo z ekološkimi kmetijami Belca, Radikon, Šukič, Podgrajšek, Valentan, Pesek, Metz, Zorjan, pražarno Lovro in Hiško zelišč.

Eko partnerji

Z njimi prirejamo tudi razne dogodke (dneve odprtih vrat, festivale, kulinarična doživetja, ogleda, degustacije).

Pri Baronu - del ponudbenega asortimana

V nekaj primerih je v naši bio trgovinici mogoče kupiti tudi njihove izdelke. V naša kulinarična doživetja vključujemo tudi njihova ekološka živila. Zelo dobro sodelujemo tudi z Ekološkim združenjem v SV Sloveniji (sam sem predsednik tega združenja), preko katerega naša kmetija z ekološkimi živili že desetletje zalaga šole in vrtce. Zadnja tri leta se uspešno povezujemo tudi z Zadrugo Dobrina, po zaslugi katere je naša ekološka živila mogoče kupiti tudi v centru Maribora.

Kakorkoli že: skupaj smo brez dvoma močnejši in še naprej gradimo kakovostne odnose. Tako sodelujoči in povezani imamo z eko partnerji v perspektivi namen narediti prvo eko vas v Sloveniji. Za vse ambicije, ki tlijo v glavah, pa seveda potrebujemo čas - nekaj let.

• **Boris, vse dobro in samo tako smelo, pogumno ter inovativno naprej!**

Hvala, se bomo še naprej trudili po najboljših močeh.

*Pripravila:
Simona ANTOLIČ*

AKTUALNO

Ko te za vse, kar želiš urediti, napotijo na občino...

Z veliko verjetnostjo ste se tudi sami že kdaj znašli v situaciji, ko vam je, denimo, potekel kak osebni dokument ali kaj podobnega, pa so vas 'poznavalci' poslali - le kam pa drugam? - na občino. Ko ste se res oglasili pri nas, pa smo vas v takih primerih preusmerili na za to ustrezno mesto - upravno enoto oz. krajevni urad.

Za lažje razumevanje dejstva, da vam pri rešitvi določenih vprašanj ne moremo pomagati, je potrebno stopiti korak nazaj, v bližnjo zgodovino.

Lokalna samouprava je bila ustavno uvedena s sprejetjem Ustave Republike Slovenije, 28. decembra 1991. To pomeni, da so tega dne državljani Slovenije pridobili tudi pravico do sodelovanja pri opravljanju lokalnih javnih zadev, kar je eno izmed demokratičnih načel Sveta Evrope.

Bistveni točki vzpostavitve lokalne samouprave, ki je bila izvedena v prvih letih po osamosvojitvi in nastanku nove države, sta bili ustanovitev novih občin in razmejitev pristojnosti med državo in lokalno skupnostjo.

Kot podaljšana roka države so bile ustanovljene upravne enote, naloge lokalnega značaja pa so postale izvirne občinske pristojnosti.

Da pa bi vsi državljani, ne glede na to, kje živijo, lahko do storitev, ki jih izvaja država, dostopali enakopravno, so bili v občinah, kjer ni sedeža upravne enote, zagotovljeni krajevni uradi, katerih število se je v zadnjem času (pod krinko racionalizacije) drastično zmanjšalo. Takšne usode je bil deležen tudi krajevni urad v Framu.

O vlogi, pomenu in smislu lokalne samouprave ter s tem dvotirnega sistema države in občin, lahko preprosto govorimo tudi na naslednji način: ljudje živimo v več skupnostih oz. okoljih. Najintimnejše je družinsko okolje, naslednje po vrsti je lokalno okolje, ki presega družinsko in je vmesna stopnja do širšega okolja - države, ki mu sledi evropska skupnost. Lokalna skupnost je torej tista, v kateri zadovoljujemo veliko večino naših vsakdanjih življenjskih potreb, želja in hotenj, ki sicer zadevajo večje število ljudi, na enak način, vendar ne vseh državljanov.

Dejstvo je, da so pristojnosti občin (lokalne skupnosti) in upravnih enot ter njihovih izpostav - krajevnih uradov (državni organi) povsem različne, kljub temu pa (pre)mnogim še vedno ni znano, kam se obrniti, kadar nastopi potreba po urejanju kakšne zadeve iz delokroga in pristojnosti enih ali drugih.

V izogib tovrstnim zadregam, ki se seveda na tem področju ne pojavljajo le pri nas, smo pripravili informacijo o reševanju najpogostejših upravnih zadev.

• Pristojnosti upravne enote

(tiste, ki jih izvajajo tudi krajevni uradi; navodilo UE Maribor z dne 1. 9. 2016)

V okviru UE Maribor posluje 5 krajevnih uradov, kjer lahko stranke:

- dobijo izpiske in potrdila iz matičnega registra,
- dobijo potrdilo o državljanstvu,
- podajo priznanje očetovstva,
- podajo podatke za sestavo smrtovnice,
- prijavijo sklenitev zakonske zveze,
- prijavijo in odjavijo stalno in začasno prebivališče,
- dobijo potrdilo o stalnem prebivališču in skupnem gospodinjstvu,
- dobijo potrdilo iz uradnih evidenc o tujcih,
- vložijo vlogo za osebno izkaznico in potno listino,
- naznanijo pogrešitev osebne izkaznice in potne listine,
- uredijo upravna dejanja prodaje ali zakupa kmetijskih zemljišč,
- opravijo upravne overitve,
- dobijo izpisek iz zemljiške knjige,
- dobijo potrdila iz zbirk geodetskih podatkov,
- vložijo vlogo za zamenjavo vozniškega dovoljenja zaradi spremembe prebivališča ali spremembe osebnega imena,
- vložijo vlogo za pridobitev kvalificiranega digitalnega potrdila za fizične osebe Sigen-ca.

V vseh drugih primerih, kadar gre za urejanje zadev iz pristojnosti upravnih enot, se je potrebno oglasiti na

sedežu ene izmed teh; nam najbližja je Upravna enota Maribor, Ulica heroja Staneta 1, Maribor (tel. št.: 220 83 50).

Upravna enota Maribor opravlja upravne naloge in pristojnosti z delovnih področij ministrstev za notranje in za zunanje zadeve, za infrastrukturo in prostor, za gospodarski razvoj in tehnologijo, za kmetijstvo in okolje, za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, za finance, za pravosodje in za obrambo. Opravlja tudi druge z zakoni določene upravne naloge.

Zaradi boljše delitve dela in funkcionalne povezanosti z ministrstvi so na upravni enoti organizirane notranje organizacijske enote oz. oddelki: Oddelek za matične zadeve, državljanstvo in migracije (z Referatom za migracije), Oddelek za javni red, Oddelek za upravne zadeve prometa, Oddelek za okolje, prostor in kmetijstvo ter Oddelek za občno upravo (z Referatom za finance in glavno pisarno).

Več o delokrogu UE Maribor najdete na: http://www.upravneenote.gov.si/maribor/o_upravni_enoti/naloge_in_cilji/.

• Pristojnosti občinske uprave

Po posameznih področnih sklopih, ki so v pristojnosti občine, podajamo informacijo o vrsti vlog, ki jih lahko občani vložijo na našem naslovu in za reševanje katerih smo pristojni (o potrebnih prilogah in morebitnih taksah se lahko informirate na naši spletni strani, na povezavi: <http://www.race-fram.si/podrocje.aspx?id=251&langid=1060>).

KOMUNALA

- Vloga za izdajo soglasja za obnovo oziroma novo postavitev nagrobnega kamna na pokopališču v Framu
- Vloga za izdajo soglasja k projektnim rešitvam
- Vloga za določitev projektnih pogojev o priključitvi na javno vodovodno omrežje, javno kanalizacijsko omrežje in cestni priključek
- Vloga za izdajo odločbe o komunalnem prispevku
- Vloga za izdajo odločbe o komunalnem prispevku - kanalizacija
- Vloga za izdajo odločbe o komunalnem prispevku - vodovod
- Vloga za izdajo dovoljenja za zaporo ceste
- Vloga za izdajo soglasja za manjše posege na zemljišču
- Izjava o dopustitvi izvedbe gradbenih del na zemljišču
- Vloga za sofinanciranje nakupa male komunalne čistilne naprave (MKČN) za čiščenje komunalnih odpadnih vod (v primeru objave javnega razpisa)

OKOLJE IN PROSTOR

- Vloga za izdajo dokazila občine o spremembi namembnosti zemljišča v zemljišče za gradnjo stavb za potrebe FURS
- Vloga za izdajo lokacijske informacije za projektiranje oziroma gradnjo objektov
- Vloga za izdajo potrdila o uveljavljanju predkupne pravice
- Vloga za izdajo potrdila o namenski rabi zemljišča
- Vloga za predlog spremembe namenske rabe zemljišča
- Vloga za prijavo podatkov za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča
- Vloga za prijavo spremembe podatkov za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča
- Vloga za oprostitev plačevanja nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča
- Vloga za oprostitev plačila nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za prvih 5 let po vselitvi

PREMOŽENJSKE ZADEVE

- Vloga za odkup zemljišča
- Vloga za odstop zemljišča v javno dobro

GOSPODARSTVO, OBRT

- Prijava obratovalnega časa gostinskega obrata oz. kmetije
- Vloga za izdajo soglasja za enkratno podaljšanje obratovalnega časa gostinskega obrata oz. kmetije
- Vloga za izdajo soglasja za prodajo blaga na javni površini
- Vloga za dodelitev subvencije za pomoč pri odpiranju novih delovnih mest
(v primeru objave javnega razpisa)
- Vloga za dodelitev subvencije za samozaposlitev
(v primeru objave javnega razpisa)

KMETIJSTVO

- Vloga za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Rače - Fram
(v primeru objave javnega razpisa)
- Vloga za izvedbo agromelioracij – sofinanciranje
(v primeru objave javnega razpisa)

KULTURA

- Vloga - pisno obvestilo o prireditvi oz. javnem shodu
- Vloga za izdajo dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom

ŠPORT

- Vprašalnik – športni programi
(v primeru objave javnega razpisa)
- Vprašalnik – investicije v športne objekte
(v primeru objave javnega razpisa)

OTROŠKO VARSTVO

- Vloga za subvencioniranje varstva otrok, ki niso vključeni v javne ali zasebne programe predšolskega varstva

SOCIALA

- Vloga za občinski denarni prispevek za novorojence
- Vloga za dodelitev občinske enkratne denarne pomoči
- Vloga za pridobitev žepnine za posamezno šol./ študijsko leto (v primeru objave javnega razpisa)

Pozor:

Vloge za subvencionirano najemnino (stanovanjske zadeve), za znižano plačilo vrtca (otroško varstvo) in za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje so, skladno z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, prešle v pristojnost reševanja centrov za socialno delo.

Za naše občane je pristojen Center za socialno delo Maribor. Upravičenost do posamezne vrste pravic (ki jih je sicer še več) se ugotavlja na osnovi vložitve enotnega obrazca - Vloge za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

Seveda pa naš delokrog zajema še številne naloge, ki se ne nanašajo na neposredno delo z upravnimi zadevami in strankami, temveč potekajo na terenu, kot sodelovanje z zavodi, izvajalci ipd.).

Uradne ure upravnih organov

Občina Rače-Fram

(Grajski trg 14, Rače)

- ponedeljek: 8.00 - 12.00 in 13.00 – 15.00

- sreda: 8.00 – 12.00 in 13. – 17.00

- petek: 8.00 – 13.00

Tel. št.: 609 60 10 (centrala).

Upravna enota Maribor,

izpostava: Krajevni urad Rače

(Grajski trg 14, Rače)

uradne ure, kot veljajo v času priprave tega prispevka:

- ponedeljek: 8.00 – 12.00 in 13.00 – 15.00

- sreda: 8.00 – 12.00 in 13.00 – 17.00

Tel. št.: 609 60 21.

Pripravila:
mag. Zorica ZAJC - KVAS,
direktorica OU Občine Rače-Fram

LOKALNE MINI IN MAKSI ZANIMIVOSTI

Projekt EU Divertimento- Evropa: premik, čustva, domišljija

Glavni cilj evropskega projekta je predstaviti mikro destinacije, ki se ponašajo z bogato dediščino. Našo zgodbo o gradu Rače, v katerem se je kovala zarota proti habsburškemu cesarju in ki jo je Josip Jurčič opisal v prvem slovenskem zgodovinskem romanu, so kolegi iz sedmih evropskih držav prepoznali kot dovolj zanimivo, da so nas povabili k sodelovanju. Tako skupaj ustvarjamo predstavitev manj poznanih, a kulturno in zgodovinsko pomembnih krajev.

Cilj projekta je skupna predstavitev vseh v projektu udeleženi državi na Svetovni turistični borzi v Berlinu.

V sredini decembra smo (pod okriljem Pozejdon turizma d.o.o. iz Rač in ob gostoljubju Občine Rače-Fram) v treh dneh kolegom iz različnih evropskih držav predstavili našo domačo destinacijo.

Del omizja z gosti iz drugih evropskih držav

Ob pestrem delovnem programu smo z največjim ponosom predstavili doživljajsko igro 'Zarota v gradu'.

Seveda je bila vsebina igre pomembna, a vse goste je prevzela predvsem energija, ki bi jo lahko opisali kar s sloganom projekta: Evropa: premik, čustva, domišljija. Tako so namreč naši zlati Nino Jernejšek - Tattenbach, Jan Ančevski - Zrinski, Luka Pungartnik - Frankopan, Urban Županič - Ribelj, Ana Vogrin - Katarina, Ema Batagelj - Marjanica, Naja Šalamun - grajska gospa, Rene Soršak in Nejc Miholic - stražarja, v brezhibni angleščini odigrali svoje vloge.

Vsi so učenci OŠ Rače.

Učiteljica Petra Pipenbaher je poskrbela za režijo in tekste, njena kolegica Sara Jurečko pa za prevod in brezhibno angleščino vseh igralcev.

Ponosni učiteljici - Sara Jurečko in Petra Pipenbaher

Neizmerno nam je godilo, ko smo po igri spremljali navdušene pohvale gostov. V upanju, da bodo imenovani učenci OŠ Rače še kdaj - v svoje veselje in naš ponos - nastopili tudi za vse vas, se jim globoko zahvaljujemo. Zahvala gre tudi ravnatelju Rolandu Lašiču in staršem, ki so imeli razumevanje in so našim mladim igralcem ves čas stali ob strani ter jih spodbujali. Gostom in vsem, ki so se udeležili doživljajske igre, so pokazali, da so sposobni in da se zavedajo vrednot ter jih cenijo. V času nekakšne otopelosti so nam dokazali, da so pripravljeni na izzive v kulturi ter turizmu in da bodo, ko bo potrebno, samozavestno in ponosno predstavili svojo domačo destinacijo. Verjamem, da si bodo v prihodnosti tukaj ustvarili tudi čudovito samostojno, odraslo življenje. Če bodo potrebovali kakršnokoli podporo, bodo vedno dobrodošli.

Zlatka Zastavnikovič kot odgovorna sodelavka v projektu pa je s svojimi izkušnjami pripomogla tako k prepoznavnosti naše destinacije, kot k zavedanju naše mladine, da imamo biti na kaj ponosni.

Skratka: navdušena in hvaležna sem, da sem imela možnost sodelovati z vsemi vami!

Polona RAČIČ, Kulturist

Zlata poroka zakoncev Salaj

Pisal se je 28. december 1966, ko sta Anton Salaj in Marta Babič, tedaj kot mlada ženina in nevesta, prvič dahnila svoj poročni 'da' in uradno pričela pisati zgodovino kot zakonca Salaj. Civilni poroki je tri dni kasneje sledila še cerkvena, zaradi česar kot datum sklenitve njune zakonske zveze sama raje navajata 31. 12. 1966.

Marta in Anton izvirata iz Ljutomera - tam sta obiskovala osnovno šolo, tam sta postala tudi mladoporočenca. Kmalu po poroki sta se preselila v Maribor, leta 1995 pa ju je življenjska usoda zanesla na Zg. Gorico, kjer jima je všeč. Zadovoljna sta, da sta se iz vaškega okolja, ki sta ga vzljubila v otroštvu in mladosti, v zrelem obdobju znova vrnila v primestje.

Zakonca Salaj sta starša hčerke Matejke, imata pa tudi vnuka Grego (22 let) in vnučkinjo Tino (19 let); živijo skupaj.

Zlata poroka **Antona in Marte Salaj** je bila 21. januarja 2017 v Beli dvorani gradu Rače, cerkvena pa v cerkvi v Cirkovcah. Slovesnosti so prisostvovali njihovi družinski člani, sorodniki, prijatelji in znanci. Bilo je lepo!

S. A.

Novo: ponovno aktiven Framski hram

• Gostišče Framski hram se predstavlja z novimi obrazi ter zanimivo in okusno kulinarčno ponudbo

Dobra tri leta so minila, odkar so se vrata tedanjega gostišča Framski hram zaprla. Prostor je sameval, objekt pa posledično propadal. V tem obdobju ni bilo človeka, ki bi se spustil v projekt, ki bi pomenil nadaljevanje gostinske dejavnosti na tistem mestu.

Hiša, polna tradicije, je pritegnila preprosto vaško dekle, ki prihajam iz podeželske občine Sveta Ana. Že kot otrok sem (s svojimi starši) obiskovala Framski hram, ki je tedaj deloval pod vodstvom Darinke Pahler.

Spoštovani občani in občanke občine Rače-Fram, ker sem na novo priseljena v vaše lokalno okolje, bi se vam želela na kratko predstaviti - z željo, da morda dobim priložnost spoznati tudi vas.

Kuhinja me je pritegnila že kot otroka. Mama, upokojena učiteljica, nas je vedno razvajala z dobro hrano, vendar sem tudi sama morala hitro prijeti za kuhinjska opravila. Moji babici in varuška so bile prav tako odlične gospodinje in kuharice, ki so me že v otroštvu z veseljem vključevale v tovrstno delo.

Po končanem študiju sem se poizkusila na področju izobraževanja odraslih, čez tri leta pa sem se pridružila ekipi, ki je otvorila Casino Mond, v vlogi inšpektorja. Ena izmed izkušenj je bila tudi oddaja Gostilna išče šefa 1, pod vodstvom Bineta Volčiča. Kasneje sem se v Zagrebu izobraževala za vizažistko, kozmetičnega brenda Illamasqua, make up za fotografijo, film in oder. Nato sem ponovno pristala v kuhinji, kjer sem pripravljala prehrano za profesionalnega športnika.

Kljub naštetim pridobljenim znanjem in izkušnjam sem ves ta čas iskala primerno gostilno in okolje, ki bi mi odgovarjalo. Večletno prizadevanje in vztrajanje me je 8. junija 2016 pripeljalo v močno zelen objekt - Framski hram, ki zame ni le gostilna, ampak mi pomeni še veliko več. Za ta projekt sem se bila pripravljena odpovedati tudi stvarjem, ki jih imam najraje. V Framski hram sem vložila vso energijo, posledično pa tudi mojim najbližjim življenje obrnila na glavo. Pol leta smo obnavljali gostišče (potrebni so bili tudi veliko dodatnih del, ki jih nismo predvidevali), uredila pa sem tudi stanovanje nad gostilno in se z družino preselila v čudovito urejeno, mirno vas Fram.

Pri pripravi gostinske ponudbe smo upoštevali skoraj 100-letno tradicijo gostišča, v katerega smo vnesli pridih domačnosti. Naša kuhinja gostom ponuja odlično klasično hrano s sodobnim pridihom, vedno pa se v ponudbi najde tudi kaj za zahtevnejšega gosta. Vključujemo tudi recepture naših babic, ki jih udeležujemo na sodobnejši način. Domačim okusom radi dodamo novitete in pridih zdravega prehranjevanja. Na jedilniku pa najdete tudi kaj iz ponudbe nekdanjega Framskega hrama. Prisegamo na sveže, lokalno in slovensko poreklo. Na našem jedilnem listu najdete jedi, ki ste jih navajeni in verjamemo, da se boste pri nas dobro najedli.

Gostilno smo razdelili na tri dele; 'šank sobo' smo uredili v kavarniškem stilu. Tam vam ponujamo najkvalitetnejšo kavo, ob kozarčku so na voljo tudi dnevni prigrizki (toast, pomfri, hamburger v pohorskem stilu ipd.), kmalu pa vas presenetimo še z domačim sladoledom. Iz 'vrtne sobe' je pogled v kuhinjo, kajti pri nas ničesar ne skrivamo. Imamo tudi lepo urejen igralni kotiček. Prostor našega gostišča je primeren za družinska kosila, manjše zaključene družbe, ki jim ponujamo (zraven redne a la carte ponudbe) tudi plošče po dogovoru (po predhodnem naročilu).

Razen redne ponudbe so od ponedeljka do petka na voljo tudi okusne malice, v soboto in nedeljo pa vas vabimo na kosila po ugodni ceni. 'Stara soba' je intimnejše narave (kapaciteta cca 50 ljudi) in kot taka primerna tudi za poslovna srečanja, osebna praznovanja, sedmine; v tem prostoru smo prejšnjo opremo le osvežili in pustili, da preteklost živi še naprej.

Framski hram po novem -

prostor ter kuharski kolegi iz oddaje 'Gostilna išče šefa' - prva sezona: Juljana Krapež (kuharica iz Ljubljanskega gradu), Tinca Vomer (Kovačija pri Kovačniku - Ribnica), Branko Grah (šef kuhinje Framski hram) in Petra Polanec (šefica gostišča Framski hram)

Iz napisanega torej sledi, da je Gostišče Framski hram primerno za realizacijo različnih vrst druženj - dobro se boste počutili in z veseljem vas bomo pogostili za družinska kosila, ob delovnih sestankih, praznovanjih, vabimo vas na kulinarčne večere, prijazno sprejeti pa bodo tudi vsi, ki bodo pri nas naredili le postanek ob kozarčku rujnega.

Kljub težjim časom ohranjamo osnovno poslanstvo Framskega hrama: »Kvalitetna ponudba dela zadovoljne goste«.

V tej hiši rečemo 'hvala' in 'prosim', se radi objemamo in smejimo, nikoli ne obupamo in izpolnimo svoje obljube, se opravičimo, ko naredimo kaj narobe, spoštujemo drug drugega in se poslušamo, trdo delamo in se veliko zabavamo.

Ponujamo vam tudi sobe, ki so tesno povezane z naravo, s čudovitim razgledom na bližnje gozdove Pohorja, na drugi strani se bohotijo hribovi z vinsko trto. Sobe odražajo domačnost in sproščenost bivanja. Vaša namestitev je lahko dnevni počitek ali večdnevni oddih, v katerega lahko vključujete razne aktivnosti. Nudimo vam šest sob (skupna kapaciteta 15 oseb). Povabljeni na razvajanje!

V kolikor želite poskusiti našo ponudbo, smo vam na voljo vse dni v tednu (med vikendi v času kosil priporočamo rezervacijo na številko: 05/ 91 66 332).

Za vas združujemo tradicijo, domačnost in trende - vaš Framski hram.

Petra POLANEC

Razstava slik Laure Petek v Beli dvorani gradu Rače

Ko bo izšla prva letošnja številka naših Novic, bo otvoritev likovne razstave (10. 3. 2017) Laure Petek, ki se bo predstavila s slikami v tehniki olje na platno, grafikami v tehniki globokega tiska in akvareli, že za nami.

Laura se je rodila 22. septembra 1976 v Slovenj Gradcu. Na Pedagoški fakulteti v Mariboru je končala študij likovne pedagogike. Pod mentorstvom profesorja Ludvika Pandurja in Boga Čerina je diplomirala na temo 'Konj v slikarstvu in fotografiji'.

Slike Laure Petek

Umetniško izražanje Laure Petek nastaja v tehnikah olje na platno, grafika in fotografija. V likovnem ustvarjanju jo zanima harmonija oblik in barv. Pestra paleta je razpeta med hladnimi barvami, ki prevladujejo na umirjenih kompozicijah in toplimi, sijočimi toni na dinamičnih kompozicijah.

Najljubši motiv njenih del je konj, ki v svoji podobi nosi najrazličnejše simbolne pomene, kot so svoboda, plemenitost, življenjska moč, pogum, drznost, lepota... Njeni konji so svobodni, pogosto pravljичni ali mitološki.

Konj - olje na lesenit

Ples - suha igla

Jubiloso - olje na platno

Ustvarjanje Laure Petek se v zadnjem času vedno bolj odmika od slikarskega medija. Raje uporablja grafično tehniko suha igla, pri kateri se risba vpraska z ostro kovinsko iglo v bakreno ploščo in pusti na odtisu značilno mehko, žametno linijo.

Avtorica tokratne razstave slik v Beli dvorani gradu Rače se ponša že z več dosedanjimi razstavami; skupinske so bile v Miheličevi galeriji na Ptuju, galeriji Media Nox v Mariboru, Razstavnem salonu Rotovž v Mariboru, v gostišču Stari Ilir v Limbušu, v lendavski gledališki in koncertni dvorani ter v Kanizsai Kulturális Központ v Nagykanizsai na Madžarskem, s svojimi slikarskimi stvaritvami pa se je predstavila tudi na nekaj samostojnih razstavah (hotel Maestoso - Lipica, Zdravilišče Rogaška Slatina, Strelski center Gaj - Pragersko, gledališka in koncertna dvorana - Lendava in Konjenski center - Celje).

Slikarka Laura Petek na likovni razstavi v Konjenskem centru Celje

Prijazno vabljeni, da z Lauro in njenimi najljubšimi slikarskimi živalskimi motivi - konji - nekaj trenutkov skozi umetnost uživate tudi vi!

S. A.

Posebni dogodki si zaslužijo posebno mesto!

**ROJSTNODNEVNE ZABAVE, POROKE,
OSTALI DRUŽABNI DOGODKI**

**PRAVLJIČNI DEŽELI
VITEZA PARZIVALA ZA OTROKE**

Botanični vrt Tal 2000

*Informacije, rezervacije:
e-naslov: info@atropa.si
tel. 041 572 385*

spl. stran: www.atropa.si

*FB: Botanični vrt Tal 2000,
Parzivalova deželata zakladov*

SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV

DRUŠTVO UPKOJENCEV FRAM

Delovanje kegljaške sekcije DU Fram za preteklo obdobje

Tudi v kegljaški sekciji našega društva smo se odločili, da vas preko Novic seznanimo z našim delovanjem in športnimi rezultati. Za začetek naj povemo, da z aktivnim igranjem ruskega kegljanja že tri leta uspešno nastopamo v prvi Zgornje-podravski ligi, tamkajšnje uspešne rezultate pa dopolnjujemo z ekipnimi in posamičnimi uspehi naše ekipe na raznih organiziranih turnirjih.

Naša članska ekipa kegljačev šteje sedem članov, od tega šest moških: Milan Bela (kapetan ekipe), Alojz Hanžekovič (predsednik sekcije), Miha Čepin, Stanko Šimonič, Janko Mesarec in Franc Resnik. V ekipi pa imamo tudi predstavnico nežnejšega spola, Jelko Bela, ki je po razhodu ženske ekipe DU Fram (zaradi premajhnega števila igralk) nekaj časa igrala za konkurenčno ekipo DU Rogoza, pred nedavnim pa se je vrnila nazaj v našo sekcijo, zaradi česar imamo sedaj mešano ekipo.

Po uvrstitvi v 1. ligo (pred tremi leti) je bil naš cilj v njej tudi ostati in tekmovati na višji ravni, kar nam doslej tudi uspeva. Na domačem terenu smo tako rekoč nepremagljivi in tukaj so bili poraženi tudi večkratni državni prvaki, kot sta ekipi DU Duplek 'A' in Sp. Polskava. V jesenskem delu lanskoletnega tekmovanja nam je uspel tudi rekord našega kegljišča - 881 podrtih kegljev. Na končni lestvici za sezono 2016 smo pristali na odličnem 5. mestu, na lestvici jesen 2016, ki bo štela tudi za spomladanski del leta 2017, pa še višje - na 4. mestu.

V letu 2016 smo se udeležili osmih organiziranih turnirjev, na katerih smo si priigrali šest visokih uvrstitev in posledično pokalov. Naš najuspešnejši član je bil Miha Čepin, ki je dosegel visoki uvrstitvi med posamezniki na turnirju v Račah in Framu.

Ne mirujemo pa tudi, kadar ne treniramo ali tekmujemo. Radi bi vas seznanili, da smo v preteklem letu na našem kegljišču izvedli delovno akcijo: renovirali smo tla na kegljišču, zunaj njega pa odstranili dotrajane tlakovce

in jih zamenjali s cementnim estrihom, slednjega pa prevlekli z epoksi premazom. Za možnost teh izboljšav se zahvaljujemo tudi Občini Rače-Fram in tamkajšnjemu županu, ki ima posluh za naše želje in predloge. S ponosom sporočamo, da so naša vrata odprta za vse, ki bi si želeli ogledati verjetno najlepše kegljišče na območju naše lige. Naš trud se bo nadaljeval tudi v naslednjih letih.

Čeprav bo lanskoletni dan spomina na mrtve v času branja teh vrstic časovno že precej odmaknjen, naj kljub temu zapišem tudi, da smo se vsi kegljači na pokopališču v Framu s spominom in svečko poklonili preminulim članom naše kegljaške sekcije.

Vse upokojenke in upokojence, ki bi radi aktivno in v prijetni družbi preživljali tretje življenjsko obdobje ter uživali v športnem duhu, vabimo, da se nam pridružijo, saj ob dveh igriščih, ki jih imamo na voljo, eno trenutno sameva, tako da je prostora za nove člane in članice še veliko.

Milan BELA

Uspešno delovanje DU Fram

• Pester zaključek leta 2016

Društvo upokojencev Fram je imelo pester zaključek leta 2016.

Ročnodelska sekcija Unikat je izdelala lepe božično-novoletne voščilnice in drobna darilca.

Kegljaška sekcija je ob zaključku leta priredila prijateljski turnir v ruskem kegljanju - s povablenci iz Hoč, Slivnice in Hotinje vasi. Šlo je za dogodek z veliko smeha, saj so prvi bili zadnji in zadnji prvi. Na koncu so si iskreno voščili in sicer predvsem zdravja za naslednje podvige pri kegljanju.

Društvo upokojencev Fram je pripravilo društveni koledar na temo 'Uspehi sekcij v letu 2016', za katerega so poverjeniki pri članih društva nabirali prostovoljne prispevke. Poverjeniki so obiskali tudi starejše občane, stare 80 let in več, ter jim odnesli darilne pakete, za katere je sredstva donirala Občina Rače-Fram. Društvo je dodalo lične čestitke, ki so jih izdelale članice ročnodelske sekcije.

Obisk pri Mariji Auda, ki letos praznuje 90 let

Vsi obiskovanci so bili veseli božičnega darila; posebej so se razveselili vizitke in našega časa za pogovor.

V okviru letnega programa je društvo organiziralo novoletno praznovanje za člane: Na kmečkem turizmu Ačko se je ob tej priložnosti veselilo 49 članov. V lepem in prijetnem razpoloženju ter ob odlični glasbi so nas zopet razveselile članice 'Unikata', ki so vsem prisotnim razdelile lepa božična darilca.

Unikatove ročnodelske pozornosti za člane DU Fram

• Z novimi cilji v leto 2017

Sedaj je že leto 2017, ko smo se soočili z novimi izzivi.

9. januarja je potekala 1. seja upravnega in nadzornega odbora DU Fram v tem letu. V UO smo najprej pozdravili Blanko Pernek, ki bo prevzela blagajniške posle od odhajajoče blagajničarke, Ivce Geisler. Društvo pripravlja načrt za delovanje v letu 2017 za članstvo. Pripravljamo tudi gradivo za letni zbor članov DU, ki bo 1. aprila 2017, v dvorani gasilskega doma Fram.

Tudi sekcije društva pripravljajo letne načrte za delo. Veseli bodo, če se jim pridružijo še ostali člani društva, saj v sekcijah ni nikoli dolgega časa - razmigajo si glavo, roke in telo, pa tudi smeha ne manjka.

• Organizirali smo aktualno predavanje

Društvo upokojencev Fram je na začetku druge polovice letošnjega februarja organiziralo predavanje z naslovom 'Demenca in depresija - bolezni sodobnega časa'. V prostorih OŠ Fram je na to temo predaval dr. Domen Kovač, ki ga je priporočilo Območno združenje RK Maribor. Predavanja se je udeležilo veliko članov DU in krajanov Frama, ki so z zanimanjem prisluhnili aktualni problematiki.

Dobili smo nekaj odgovorov, kaj je demenca, kdaj se pojavi, kako jo prepoznamo, kdaj moramo obiskati zdravnika, kako vpliva bolezen na svojce in kako jim je potrebno pomagati.

Na depresijo vplivajo različne življenjske situacije, ki pripeljejo do osebnih stisk, počutja, misli. S strokovno pomočjo depresijo lahko odpravimo, ko jo prepoznamo, sprejmemo in razumemo. Še vedno pa velja, da se o nastalih situacijah doma v miru pogovorimo.

*Helena ERNECL,
tajnica društva*

DRUŠTVO UPOKOJENCEV RAČE

Slovo, visok jubilej in ščepec kulture

• Ivanu Levi v spomin

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

6. januarja 2017 smo se na slivniškem pokopališču poslovili od Ivana Leve, bivšega predsednika Društva upokojencev Rače, ki ga je vodil v obdobju med leti 1988 in 2012.

Ivan Leva je bil dejaven pri ustanavljanju našega novega društvenega doma, fizično je pomagal pri njegovi obnovi in bil aktiven pri vseh ostalih upokojenskih akcijah. Pod njegovim vodstvom je naše društvo doživelo pravi razcvet. Bil je prejemnik treh priznanj: ob 60. obletnici DU Rače je prejel priznanje ZDUS, leta 2004 občinsko, štiri leta kasneje pa še društveno priznanje. Vsem upokojencem je bil poznan po njegovih najlepših človeških vrlinah - po delavnosti, skrbnosti, natančnosti, doslednosti in pripravljenosti vedno priskočiti na pomoč.

Zahvaljujemo se mu za njegov dolgoletni trud pri vodenju društva. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

• 90 let Ivanke Novak

Na prvi dan letošnjega leta je 90 let dopolnila naša zvesta članica, Ivanka Novak, ki je z našim društvom povezana že od leta 1991. Na njenem domu smo jo koncem januarja 2017 presenetile članice društva (Veronika Krajnc, Jelka Petrovič, Irma Kmetič) in ji s skromnim darilom ter voščilom našega društva zaželele še mnogo zdravih in srečnih let. Razveselila se je našega obiska in pozornosti. Postavila sem ji nekaj vprašanj o njenem življenju in delu in z veseljem je pokramljala o tem.

Rodila se je 1. 1. 1927 v Račah in sicer na domačiji, ki je ni nikoli zapustila. Imela je sestri, s katerima se je dobro razumela. Tudi osnovno šolo je obiskovala in jo končala v Račah. Šolanja ni nadaljevala, ker so imeli doma kmetijo in je pomagala staršem pri tamkajšnjih opravilih. Poročila se je pri 21-ih letih, imela sina in hčerko ter z družino ostala v rojstni hiši (pri starših). Pri dopolnjenih štirih desetletjih življenja se je prvič zaposlila (v tedanji tovarni Pinus v Račah, kjer je dočkala tudi upokojitev). Ima vnukinjo in pravnukinjo, ki jo velikokrat obiščeta in ji popestrita dan. Kljub visoki starosti še vedno rada bere, televizija pa je ne privlači. Zato pa toliko raje poslušča domačo glasbo, ob kateri tudi zapoje. Pove, da je kot punca 18 let prepevala v cerkvenem pevskem zboru na Slivnici in v Račah. Pri 78-ih letih je izgubila moža in tako ostala sama, vendar v bližini hčerke Zvonke Novak, ki lepo poskrbi zanjo.

Ivanka Novak (na sredini) s hčerko Zvonko Novak (levo) in vnukinjo Anito Novak

Na vprašanje, kakšen je njen recept za dolgo življenje, je odgovorila: »Dobra volja, pozitivno razmišljanje, smisel za humor, pa tudi dobri medsebojni odnosi. Ali pa mi je morda bila visoka starost enostavno položena v zibko.«

Ob letošnjem okroglem in visokem življenjskem prazniku slavljenci Ivanki Novak še enkrat želimo vse najboljše in kličemo vse najlepše, z željo, da bi njena dobra volja in prijazen nasmeh še dolgo osrečevala njene najdražje in vse tiste, ki jo imajo radi.

• Kulturna prireditev

8. februarja 2017 je v našem upokojskem domu potekala proslava v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Uvodni Prešernovi Zdravljici, ki so jo zapeli pevci glasbene skupine DU Rače, je sledil govor, nato pa so se zvrstile deklamacije Prešernovih pesmi in glasbeni vložki. V delu pozdravnega govora sem poudarila pomen tega praznika, s katerim proslavljamo dan slovenske kulture in našega jezika, kajti brez slednjega ni kulture. Za ohranitev in razvoj jezika ter kulturno tradicijo slovenskega naroda sta v dobršni meri zaslužna literarna velikana - duhovnik Primož Trubar in pesnik France Prešeren.

Ob zaključku prireditve je bila izrečena zahvala vsem nastopajočim in obiskovalcem, ki so se radi odzvali tudi povabilu k prijetnemu druženju ob čaju in pecivu.

Del udeležencev prireditve

Začnite živeti in delati stvari, ki vas veselijo. Dragoceni čas preživljajte v družbi tistih, ki jih ljubite in tudi sami sebe čim prej vzljubite. Življenje je tako kratko... (Timea Varga)

Irma KMETIČ,
predsednica DU Rače

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO SP. IN ZG. GORICA

Za nami je kulturno bogato leto

• Srečanje starejših občanov

Članice in člani KUD Sp. in Zg. Gorica smo (v sodelovanju z Občino Rače-Fram) v mesecu novembru 2016 pripravili tradicionalno srečanje vaščanov, starejših od 70 let.

Povabilu na druženje v dvorano gasilskega doma se je odzvalo 37 starejših; najstarejši med njimi, Milko Lenart in Marico Partljič, je predsednik društva Leopold Vaupotič obdaril s cvetjem.

Navzoče je prišel pozdraviti ter zaželeli zdravja in sreče v letu 2017 tudi župnik naše župnije Cirkovce, Janko Strašek.

Za kulturni program sta ponovno poskrbeli članici našega kulturno-umetniškega društva, Justina Pernat in Marija Lešnik. S skečem, ki nosi naslov 'Srečanje dveh starejših naglušnih prijateljev', sta očarali in nasmejali navzoče.

Leopold Vaupotič s prijatelji je do te mere poskrbel za dobro voljo in razpoloženje, da so prisotni pozabili na čas in skrbi ter v polnosti in z velikim zadovoljstvom užili dragocene trenutke skupnega druženja.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi tega srečanja, za katerega si želimo in upamo, da ga bomo ohranjali tudi v bodoče.

• Božično-novoletni koncert 2016

Leto 2016 smo zaključili s tradicionalnim, že 18. Božično - novoletnim koncertom, ki je bil 26. 12. 2016, v lepo urejeni dvorani gasilskega doma na Sp. Gorici.

Božično-novoletno vzdušje so 'pripeli' zvonovi, nato pa smo članice in člani mešanega pevskega zbora KUD Sp. in Zg. Gorica (pod vodstvom zborovodje, Jana Juršnika) zapeli dve pesmi.

Skozi celoten program nas je popeljala Martina Gojkošek, ki je med predstavitvami posameznih nastopajočih prebirala lepe življenjske misli in s tem poskrbela za posebno duševno doživetje.

Programski nabor je zajemal tradicionalne božično-novoletne pesmi, ljudske priredbe in plesne točke.

Na koncertu so nastopili še: MePZ KUD Rače, vokalna skupina Fantje na vasi (umetniški vodja Tone Žuraj), vokalna skupina 'Virtus' KUD dr. Pavel Turner iz Frama

(zbor vodi Dora Ožvald) ter različni ansambli - Strun, Vujeci s prijatelji iz sosednje vasi, ansambel Želja, ljudske pevke Šentjanževke, Vesele Polanke iz Cirkovc, moški pevski zbor DU Orehova - Hotinja vas, Elena in Jan, plesni skupini.

Plesna točka domačink

Kot vsako leto, je zadovoljstvo spričo tako številno obiskane prireditve s prijaznimi in toplimi besedami izrazil tudi Branko Ledinek, župan naše občine, ki je vsem prisotnim zaželel vesele božično-novoletne praznike. Organizatorjem je čestital in se jim zahvalil za trud, ki so ga izkazali v minulem 18-letnem obdobju, v katerem so božično-novoletni koncerti KUD Sp. in Zg. Gorica dosegli polnoletnost.

S praznično okrašenega odra je prisotne pozdravil in nagovoril tudi župan Občine Rače-Fram, Branko Ledinek

Člani KUD smo mu hvaležni, kakor tudi vsem njegovim sodelavcem, saj nam je Občina Rače-Fram vselej v pomoč in z razumevanjem podpira naše projekte.

Božični koncert smo zaključili s pesmijo Sveta noč. Izvajanju vokalne skupine Fantje na vasi so se pri tem pridružili tudi poslušalci v dvorani.

Po končanem koncertu smo vse obiskovalce povabili na sproščeno srečanje. Članice in člani Kulturno-umetniškega društva Spodnja in Zgornja Gorica smo pripravili skromen prigrizek, marljive gospodinje so poskrbele za sladke dobrote, vse skupaj pa smo zalili s kozarčkom odlične vinske kapljice.

*Nada ČELOFIGA,
tajnica KUD Sp. in Zg. Gorica*

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO DR. PAVEL TURNER FRAM

10 let MePZ dr. Pavel Turner Fram

Na pobudo Erike Tičar, Ivana Turnška, Ide Turnšek in Majde Žirovnik je leta 2006 v Framu nastal mešani pevski zbor. Prvo vajo so članice in člani izvedli meseca novembra istega leta in se - pod vodstvom mladega zborovodje, danes prof. Marka Bračiča, ki je zbor vodil do leta 2010 - spopadli z lažjimi partiturami. Število članov se je v zboru spreminjalo. Danes MePZ združuje 28 pevcev in pevk različnih starosti. V njem (poleg Framčanov) pojejo tudi nekateri pevci iz drugih krajev. Zbor vodi zagnana in uspešna profesorica glasbe, Dora Ožvald. Prvi predsednik je bil Ivan Turnšek, od leta 2016 pa zboru predseduje Vlado Petrovič.

Mešani pevski zbor dr. Pavel Turner Fram (deluje v okviru istoimenskega KUD) prepeva na številnih prireditvah v občini in izven nje. Sodeluje na božičnih in drugih proslavah ter revijah v Unionski dvorani Maribor. Vsako leto člani svoje znanje dopolnijo na intenzivnih pevskih vajah, ki potekajo s korepetitorji. Sodelovali so že s Petro Crnjac, Jakšo Vranjicanom, Tino Bohak, Ervinom Šego, Rebeko Bračič.

Redno izpopolnjujejo vokalno tehniko, izraznost skladb in na intenzivnih vajah usvajajo nove melodije. Decembra pripravijo tudi koledarje, ki krasijo domove Framčanov, blagajni članov MePZ pa nekoliko izboljšajo finančno stanje.

V desetletnem obdobju so se naučili preko 95 partitur slovenskih in tujih skladateljev. Prepevajo pesmi iz obdobja renesanse, klasicizma, romantike. Večina partitur pa zajema pesmi slovenskih skladateljev, priredbe ljudskih pesmi iz različnih pokrajin. Izvajajo tudi Framsko himno, ki jo je napisal Oroslav Caf.

Danes v zboru prepevajo: Antonija Ribič, Martina Leopold, Elena Sanden, Katja Rakovnik, Jožica Medved, Marjana Purgaj, Valentina Gselman, Romana Mate, Danica Resnik, Marijana Rajšp, Jožica Planjšek, Angelca Kebler, Majda Žirovnik, Manja Leben, Angelca Florjančič, Rozalija Stauber, Zdenka Marolt, Urška Potočnik, Peter Pliberšek, Milan Bedjanič, Tone Planjšek, Dušan Purger, Vlado Poljanec, Lovro Brumec, Daniel Lilek, Milan Rakovnik, Vlado Petrovič in Emil Vabič.

Zborovodkinja je s svojimi pevci MePZ dr. Pavel Turner Fram zelo zadovoljna. S svojim strokovnim znanjem jih nenehno spodbuja, jim stoji ob strani in skrbi za kvalitetno rast zbora, ki vadi ob četrtek med 18. in 20. uro (v prostorih DTV Partizan v Framu). Člani bodo v svojih vrstah veseli vsakega, ki rad in lepo poje ter je za to pripravljen žrtvovati tudi nekaj časa.

Ob 10-letnici delovanja so pripravili bogat samostojni koncert v Framu. Ob tej priložnosti je nastala tudi zloženska, iz katere je povzeta vsebina tega zapisa.

Jožica RAVŠ

Etno skupina Zala

Me, Zale, pojoča dekleta KUD dr. Pavel Turner Fram, razveseljujemo ob vsakovrstnih priložnostih, najraje pa tam, kjer se uspeh rojeva izpod pridnih gospodinjinih rok in pod budnimi očmi skrbnih gospodarjev. Prav iz tega razloga se rade odzovemo povabilu aktivov kmečkih žena, predvsem pa turističnih kmetij Uranjek (Pri Baronu) in Štern (Pri Kovačniku) na Planici.

Poskrbeti za dobro voljo gostov in jim polepšati dan s pesmijo nam je vsem v veselje, aplavz in zadovoljen nasmeš nam dajeta energijo in potrditev, da delamo dobro. Ob tem pa se tudi same velikokrat srečamo z zanimivimi ljudmi, kot se je to zgodilo ob Martinovanju 'Pri Kovačniku', ko smo z ljudsko pesmijo krajšali čas družini Šulić, nato pa se je iz nje izvirajoč svetovno znani čelist, Luka, z nami fotografiral in poskrbel za trajen spomin.

Pri Kovačniku - z Luko Šulićem • foto: Barbara Štern

Veselo je bilo tudi 'Pri Baronu' • foto: Boris Uranjek

Še kdo dvomi, da je glasba nekaj čudovitega, navduhujočega in povezujočega?

Simona NAPAST

KUD Dr. Pavel Turner Fram ustanovil moško pevsko skupino

Kulturno umetniško društvo dr. Pavel Turner Fram sestavljajo različne skupine, že mnogo let pa aktivno deluje predvsem na področju zborovskega petja. Najštevilčnejši je mešani pevski zbor, kamor je včlanjenih preko 30 pevcev različnih starosti. V lanskem letu so praznovali deseto leto delovanja, še daljšo dobo prepevanja pa imata skupina Virtus in etno skupina Zale. V zadnjem času se občasno pojavlja tudi dramska skupina, ki se je specializirala za uprizorjanje skečev.

Veseli pa smo najnovejše pridobitve - rojstva moške skupine, ki jo sestavljamo pevci iz Frama in drugih zaselkov naše občine, pridružilo pa se nam je tudi nekaj članov iz sosednjih lokalnih okolij. Skupina šteje že 12 članov, želimo pa se še okrepiti, da bi nas bilo skupno 16.

Ustanovni sestanek je bil v začetku januarja, ko smo ustoličili tehničnega vodjo skupine, se spoznali s pevovodjem (prof. Mitjem Krajncem) ter se pogovorili o programu, ki ga bomo izvajali.

Iz ustanovnega sestanka skupine, 5. 1. 2017

Foto: Dušan Purger

Prepevali bomo predvsem slovenske pesmi, ki gredo v uho in so ljudem na vasi razumljive in ljube. Seveda pa ni izključeno, da se bomo naučili tudi kakšne dalmatinske ali starogradske viže iz sosednjih držav.

Menimo, da bomo z našo dejavnostjo prispevali znaten delež k razvijanju in utrjevanju kulture na vasi. Računamo na podporo Občine Rače-Fram, na sodelovanje z ostalimi društvi v občini (predvsem tistimi v naši krajevni skupnosti) ter na možnost, da popestrimo dogodke ob raznih priložnostih. Naša prva predstavitev bi naj bila ob že tradicionalnem praznovanju materinskega dne, 25. marca.

Prijazno vabimo vse ljudi dobre volje, ki imate veselje do petja. Vključite se v naše ustvarjalne skupine. Z delom na kulturnem področju bomo koristili sebi in mnogim drugim.

Tone PLANJŠEK

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO RAČE

Odmevna kulturna dogajanja

• A vista - odlična mlada zasedba

Na letošnjem prvem (in hkrati novoletnem) koncertu iz koncertnega abonmaja 'Grad Rače' smo prisluhnili kvartetu klarinetov.

Muzikalna in dovršena igra v vseh komponentah zvočnega gradiva je bila pečat igre Kvarteta A vista, ki ga sestavljajo Aljaž Kalin Kante, Julija Vrabec, David Gregorc in Martina Strasser, sicer študenti in študentke Akademije za glasbo v Ljubljani.

Spored skladb se je odvijal v loku od baročnega G. F. Händla Prihod kraljice iz Sabe, G. G. Janosa Štiri romantične skladbe, R. Decancqa A playful quartet, J. Puciharja Kratka tema z variacijami za kvartet klarinetov, T. Albinonija Sonata v g-molu, K. Weill Music from the Threepenny opera, A. Piazzolla teme de Maria do H. Stalpersa Clownery for clarinets.

Zasedba, ki ni pogosta, je igrala precej priredb omenjenih skladb, ker originalne literature ni na pretek.

Ansambel je z vitalno igro navdušil polno dvorano poslušalcev, ki so 'naploskali' dodatek.

Oba koncerta je tonsko posnela RTV Maribor, za predvajanje na programu ARS.

Kvartet klarinetov A vista na 1. abonmajskem - novoletnem koncertu, 8. 1. 2017

Za prijetno druženje izvajalcev in poslušalcev novoletnega koncerta je inovativno poskrbela kavarna Street Caffee iz Rač.

• Obisk iz svetovnih odrov - senzibilno 'V francoskem duhu'

V naši Beli dvorani sta sopranistka **Bernarda Bobro** in harfistka **Tina Žerdin** v nedeljo, 22. januarja 2017, na 2. abonmajskem koncertu predstavili nadvse zanimiv izbor skladb francoskih (ali na francoskem področju živečih) avtorjev romantike in impresionizma, z naslovom 'V francoskem duhu'.

Bernarda Bobro - sopran in Tina Žerdin - harfa; na 2. abonmajskem koncertu, 22. 1. 2017, v Beli dvorani gradu Rače • vse foto: Eva Mustafa

Med množico koncertov so redki pevski recitali, še redkejši od teh (če sploh) kakšen iz zahodno romanskega zvočnega prostora, zato je bil ta prvovrstna programska poživitvev.

Spored skladb se je vil od Villanelle e. Dell' Acqua, izbora 5. pesmi G. Foureja, Debussyjevih 5 izbranih pesmi in še 5-tih grških ljudskih pesmi M. Ravela (na koncertnem listu v prevodu Primoža Viteza). Vmes smo slišali še Fourejev Impromptu op. 86, Chanson dans la nuit C. Salzedo ter kot izvedbeni poklon domačemu avtorju Elegie sur le nom de C. Salzedo I. Petriča, ki je skladbo napisal ob smrti harfista in komponista C. Salzedo - vse za harfo solo.

Preizkušeni operni solisti, kot je sopranistka Bernarda Bobro, dobro vedo, da je takšen projekt nadvse občutljiva stvar (bolj redki se ga lotijo), ki vzame mnogo časa in zahteva veliko poglobljenega študija, da se krhka poezija muzikalno zlije z zvočno pokrajino skladb.

Bernarda Bobro nam je pričarala izjemne interpretacije, ko je bil njen pevski artizem bolj usmerjen k dinamičnim senzibilnostim, ki so v večini bile programska rdeča nit tega poetičnega dogodka.

Harfistka Tina Žerdin je to nit muzikalno dograjevala v skupen optimum izvedb, kot solistka pa je bila navdušujoč virtuozen antipod vokalnega dogajanja.

Slišali smo še dodatka in beležili izjemen obisk poslušalcev.

• Najave koncertov

Vabimo vas na **3. abonmajski koncert**, ki bo v nedeljo, 26. marca 2017, ob 18.00 uri v Beli dvorani gradu Rače.

Nastopil bo godalni kvartet Dissonance. Program: N. Šenk, V. Žuraj, L. Lebič W. A. Mozart.

Prav tako vas vabimo na **4. abonmajski koncert**, ki bo v nedeljo, 21. maja 2017, ob 18.00 uri v Beli dvorani gradu Rače. Nastopila bosta Miha Haas - klavir in Matej Haas - violina. Program: A. Schnittke, L. v Beethoven, F. Schubert, M. Ravel.

Najavljamo še **koncert Vokalne skupine Fantje na vasi**, ki bo v soboto, 20. maja 2017, ob 19.00 uri v Kazinski dvorani SNG Maribor. Na koncertu bodo naši pevci prepevali slovenske lirične ljudske pesmi, ki so jih priredili naši odlični skladatelji. Naslov koncerta bo 'Peli bomo o ljubezni'.

Vabimo vas, da si ogledate prenovljeno spletno stran Koncertne dejavnosti KUD Rače.

• Ob slovenskem kulturnem prazniku

Leto je okrog in s pogledom nazaj vrednotimo dogodke, ki zadevajo kulturo, preko nje pa marsikaj drugega. Skoraj smo dobili zakon o poučevanju v angleščini na naših univerzah, slovenščina pa bi bila drugorazredni jezik. To pa zaradi nekaj tujih študentov, ki bi na naših univerzah pustili par 'fičnikov'. Tako nespametna ideja lahko pade na pamet samo nekaterim rektorjem na naših univerzah in njim podobnim somišljenikom v slovenskem parlamentu. Kaj podobnega v sosednjih državah nikomur ne pride na misel: če greš študirat npr. v Italijo, boš študiral v italijanščini in pika. Jezik jim je sveta stvar in temeljna eksistenca. Tako bi moralo biti tudi pri nas.

Po drugi strani pa je bilo veselo z obilno letino v kulturnih društvih po naši mali deželi, tudi v našem. Skozi leto smo društvene skupine (v njih je skupno 74 članic in članov - mešani pevski zbor, krožek ročnega vezenja Metuljček, vokalna skupina Fantje na vasi, vokalna skupina A cappella, komorni zbor Škrjanček, gledališka skupina, koncertna dejavnost s koncertnim abonmajem Grad Rače, ljudski pevci Taščica ter gledališki abonma) ustvarile ali sodelovale na 135 dogodkih po Sloveniji in tudi v tujini, kjer smo prav z našo kulturo navdušili občinstvo. Na to smo lahko ponosni. Po vsem tem smo v zadnjih letih postali prepoznavno kulturno umetniško društvo v Sloveniji.

Naš Prešeren bi nas gotovo bil vesel in nam nazdravil, kakor smo si nazdravili 5. februarja, ko smo v Beli dvorani izvedli proslavo po 67. rednem zboru članov KUD Rače.

Tone ŽURAJ

*Imeti rad, kar počneš in čutiti,
da je to koristno, pomembno -
le kaj je še bolj razveseljujočega?*

*Zanimaj se za življenje okoli sebe -
za ljudi, stvari, literaturo, glasbo.
Svet je tako bogat, da kar kipi
od dragocenih zakladov,
plemenitih značajev in zanimivih ljudi.*

70 let našega mešanega pevskega zbora

Pregovor pravi: »Kdor poje, slabo ne misli«. In v Račah poje veliko ljudi. Organiziranih je več pevskih skupin, ki s svojim petjem razveseljujejo poslušalce in širijo lepo pesem med ljudmi. Najdaljšo dobo delovanja pa ima Mešani pevski zbor KUD Rače, saj njegovo delovanje sega v daljne leto 1946.

Zbor so v Račah vodili različni zborovodje: Anton Zapletal, Jože Križman, Ivan Rožič, Ivo Partlič, Katja Lovrenčič, Jakša Vranjican in zdajšnji pevovodja, Ervin Šega. Najdlje je zbor vodil Ivo Partlič (od leta 1970 do svoje smrti - leta 2008). Nato je zbor prevzela mlada zborovodkinja Katja Lovrenčič, ki ga je vodila šest let. Sledilo je obdobje, ko je zbor za nekaj mesecev ostal brez zborovodje. Za eno sezono je to nalogo prevzel Jakša Vranjican, ki se je po študiju glasbe v Mariboru vrnil na domači Hvar, zbor pa je po vnovični krajši prekinitvi prevzel Ervin Šega (januarja 2016).

Z novim pevovodjem smo intenzivno delali in se pripravljali na nastope, posebej še zato, ker je zbor v letu 2016 praznoval 70 let obstoja. V mesecu juniju smo organizirali tradicionalno prireditev 'Rače pojejo', na kateri so nastopile vse pevske skupine iz Rač.

17. 12. 2016 pa je naš mešani pevski zbor pripravil koncert ob 70-letnici obstoja.

Utrinek s slovesnosti ob 70-letnici obstoja MePZ KUD Rače

Na prireditvi v Beli dvorani gradu Rače so kot gostje sodelovali mladi pevci in pevke Otroškega zbora Osnovne šole Rače (pod vodstvom Anje Lešič) in Cerkvni zbor iz Slivnice (pod vodstvom Milene Crnjac).

Otroški zbor OŠ Rače

Cerkveni zbor iz Slivnice

Bela dvorana je bila ob tej priložnosti polna ljubiteljev zborovskega petja. Koncert je čudovito povezovala Simona Napast. Na koncertu so pevke in pevci prejeli Gallusova priznanja za dolgoletno sodelovanje v zboru. S priznanjem smo presenetili tudi Mileno Crnjac, ki vodi Cerkveni zbor iz Slivnice; na pobudo pevcev tega zbora smo jo namreč JSKD predlagali za častno Gallusovo priznanje (za 60 let pevskega udejstvovanja). Na našem koncertu ji je to priznanje izročil predsednik KUD Rače, Tone Žuraj.

Koncerta se je udeležil tudi Polde Mustafa, ki je v mešanem pevskem zboru pel že ob ustanovitvi. Ob koncu koncerta je predsednik zbora, Simon Bračič, prinesel torto in povabil vse nastopajoče ter poslušalce na pogostitev in druženje.

Mešani pevski zbor Rače pod vodstvom zborovodje Ervina Šege trenutno sestavlja 18 pevcev in pevk (večina jih poje že več kot desetletje); zelo bi bili veseli, če bi se nam pridružil še kdo, ki rad in lepo poje. Pevske vaje imamo ob sredah in sicer ob 20. uri. Naš repertoar obsega predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi, ki jih radi zapojemo ob vsaki priložnosti.

Pevci Mešanega pevskega zbora Rače se zavedamo, da prepevanje v zboru ne služi samo nam, ampak s svojim delom ohranjamo tradicijo zborovstva v Račah ter širimo čudovito slovensko pesem med krajanje in v širši kulturni prostor.

Darinka MEDVED GEREČNIK,
*podpredsednica KUD Rače in
mešanega pevskega zbora*

Gledališki kotiček

V mesecu januarju se je naša gledališka skupina odpravila na dvodnevno gostovanje po Primorski, kjer smo navdušili s predstavo Andreja Jelačina - 'Pacienti v čakalnici'.

Prvi večer smo gostovali v Šempetru pri Novi Gorici, kjer so nas zelo tople sprejeli in obljubili, da se v jesenskem delu našega abonmaja vidimo v Račah in sicer z njihovo predstavo.

Naslednji dan smo si ogledali samostan Kostanjevico. Velika, impozantna stavba s cerkvijo je kar vabila na ogled.

*Pred samostanom Kostanjevica pri Novi Gorici
Foto: Irena Podgrajšek*

Pater, ki nas je vodil, nam je veliko povedal o zgodovini samostana (ta je sestavljen iz več zgradb), ki sega v obdobje, ko je Napoleon zasedel ta del Slovenije. Ogledali smo si grobnico Burbonov, francoskih vladarjev, ki so v samostanu pokopani. Francozi bi danes želeli, da njihove sarkofage prenesejo v Francijo.

Žal nam čas ni dopuščal še kakšnega ogleda, saj smo že morali pohiteti na italijansko stran, kamor smo bili pravzaprav namenjeni - namreč v kraj Štandrež oz. Sv. Andraž (Andrej), kjer je kulturni sedež naših zamejskih Slovencev, ki so po delitvi meje ostali na italijanski strani.

*Nastop v Štandrežu - 'Pacienti v čakalnici'
Foto: Danilo Napast*

Januarja 2015 je njihov dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež slovesno praznoval 50. obletnico ustvarjalnega dela. Ob tej priliki so izdali publikacijo, ki so nam jo tudi poklonili.

O kakovosti njihovega dela pričajo številne nagrade in priznanja; zadnje pomembno izročeno priznanje je plaketa Mestne občine Nova Gorica ob 50-letnici neprekinjenega delovanja društva, ki v zamejstvu uspešno ohranja slovensko besedo in pesem ter jo širi med Slovenci po svetu.

Zelo lepo je bilo igrati v nabito polni dvorani. Da je bila naša komedija izredno dobro sprejeta, so pričali neprestani aplavzi med predstavo.

Po končani prireditvi je sledilo druženje še pozno v noč, kljub temu, da nas je čakala vožnja proti domu. Obljubili smo si, da se vidimo v jeseni pri nas, v Račah.

Že konec januarja je sledilo njihovo povabilo na premiero, ki pa se je zaradi vremenskih neprilik nismo mogli udeležiti, so pa nas zastopali starši našega člana Boruta Batagelja, ki stanujejo v njihovi bližini.

V mesecu marcu (natančneje 18. in 19. 3. 2017), če bo teklo vse po načrtu, planiramo premierno predstavitev komedije Vinka Möderndorferja - 'Oblast'.

Seveda ne smemo pozabiti na 10. obletnico obstoja naše gledališke skupine, ki se je veselimo v jesenskem delu. Ja, resnično veliki izzivi so še pred nami!

Naj ostane gledališka dejavnost še naprej način življenja ljubiteljev lepe besede in igri kot zrcalo naše družbe!

Melita LAŠIČ

KO ZB za vrednote NOB Fram

Silvester Kugl - visok življenjski jubilej - 90 let

Silvester Kugl, član KO ZB za vrednote NOB Fram, se je rodil 31. 12. 1926 - zaradi spleta okoliščin se je to zgodilo v Laznici pri Mariboru, kamor je njegova mama šla visoko noseča na obisk k možu, ki je bil tam zaposlen. Ker je torej na Silvestrovo nenadoma na svet prijokal mali Silvester, je njegova mama prve dni po porodu preživela zdoma, po dveh tednih pa se vrnila v Fram, kjer je družina bivala.

Silvestrovo življenje ni bilo niti malo lahko. Osnovno šolo je obiskoval in zaključil v Framu. Leta 1942 se je odločil za poklic mizarja, ki ga je tudi pridobil in sicer šele v novi Jugoslaviji, ko je zaključil še manjkajoči del šolanja.

Še ne polnoleten je odšel v partizane. Boril se je po pohorskih hribih in gozdovih; velikokrat mu je šlo pošteno za nohte. Uspelo mu je dočakati osvoboditev, za katero se je tako srčno boril. Danes kar ne more razumeti, da je vse več tistih ljudi, ki so pozabili na vrednote partizanskega boja in na zasluge, dosežene z nadčloveškimi naporji, z lastno prelito krvjo. Tako so tlakovali pot do lastne demokratične države Slovenije.

Po osvoboditvi je, kot že navedeno, zaključil šolo in postal mizarški pomočnik. Odslužil je vojaški rok in se zaposlil v policijskih vrstah. Po treh letih je pristal v svojem poklicu - delati je pričel v tedanjem Mizarstvu Rače, kjer je ostal vse do upokojitve. V službi so ga cenili zaradi spretnosti, znanja in vztrajnosti.

V našo organizacijo je vstopil leta 1949, kjer ga najdete še danes. Kljub njegovim častitljivim letom je nenadomestljiv za prenekatero delo. Naš Silvo je še vedno v stiku z našimi člani, predvsem s tistimi z njegovega področja. Skrbi tudi za spominska obeležja, spominsko sobo ZB v Framu, ob tem pa je aktiven še pri organizaciji spominskih slovesnosti. Zelo pomembna naloga, ki jo opravlja zelo srčno, je nošenje prapora naše organizacije na spominskih slovesnostih in pri spremljanju naših članov na njihovi zadnji poti.

Silvester Kugl - praporščak
Foto: Slavko Osebik

Silvester Kugl je za svoje zasluge prejel srebrno plaketo ZB NOB Slovenije. Je tudi nosilec več priznanj: priznanja KO ZB za vrednote NOB Fram, ZB NOB Maribor, župana Občine Rače-Fram, Šercerjeve brigade ter priznanja KZ Rače - lesnega obrata.

Spoštovani tovariš Silvo, vsi, ki s tabo že dolgo sodelujemo, ti ob visokem in okroglem življenjskem jubileju iz srca želimo veliko zdravja, veselja in zadovoljstva v prihodnosti!

Upamo, da boš z nami še naprej aktivno sodeloval.

Ernest NAPAST,
predsednik

KRAJEVNA ORGANIZACIJA RDEČEGA KRIŽA FRAM

V spomin Karliju Golaušku

V soboto, 24. septembra 2016, smo se na pokopališču v Framu poslovili od dolgoletnega predsednika KO Rdečega križa Fram, Karlija Golauška. Vest o njegovi smrti nas je pretresla, saj smo z njim izgubili prijatelja in zares velikega človeka.

Kaj reči o človeku, ki je bil povezan z življenjem mnogih (skoraj vseh) krajanov Frama, bil njihov znanec ali prijatelj? Toliko dobrega je naredil za svoj kraj in ljudi, ki jih je imel neizmerno rad. Pomagal je vsem in sodeloval pri mnogih organizacijah in društvih v tudi njemu tako ljubem Framu.

Imel je polno, uspešno in srečno življenje. Topel, ljubeč dom si je delil z ženo Minko in sinom Francijem, kasneje ju je osrečila še hči Karolina. Živeli so v medsebojnem razumevanju, drug drugemu v oporo. Zelo hudo jim je bilo ob prezgodnjem slovesu sina in brata Francija.

Karli Golaušek je bil zaposlen v TAM in ob delu dosegel višjo izobrazbo inženirja organizacije. Kot pomočnik vodje priprave dela v orodjarni, nadvse priljubljen sodelavec in velik človekoljub, je veliko prostega časa posvetil delu v elektrostrojnem klubu, kjer so izdelovali medicinsko opremo za bolnišnice.

Poleg vestnega dela v službi in skrbi za svojo družino je v prostem času aktivno deloval v številnih društvih in organizacijah v Framu.

Pred petdesetimi leti se je včlanil v Prostovoljno gasilsko društvo Fram in zaradi svojih izrednih sposobnosti opravljal mnoge funkcije: od pionirskega in mladinskega mentorja, podpoveljnika in poveljnika društva, tajnika, člana upravnega in nadzornega odbora ter v zadnjem času častnega člana društva. Za svoje delovanje je prejel društvena priznanja in zahvale, vsa državna gasilska odlikovanja in kot gasilski častnik II. stopnje najvišja priznanja Gasilske zveze Slovenije - zlato gasilsko plaketo in plaketo gasilskega veterana.

Že v mladosti je začutil veliko veselje do nogometa, ki ga je spremljalo skozi vse življenje. Bil je ustanovni član nogometnega kluba v Framu (leta 1983) in njegov dolgoletni predsednik, kasneje pa častni predsednik in predsednik nadzornega odbora. Bil je tudi dobitnik priznanja Nogometne zveze Slovenije. DTV Partizan Fram in generacije nogometašev so hvaležni in se poklanjajo svojemu 'stricu Karliju' za njegov velik prispevek k uspešnemu delovanju kluba in razvoju nogometa v Framu. Z njim so se z veliko ljubeznijo in spoštovanjem srečevali in družili (ob nogometnem igrišču v Morju) vse do Karlijevih poslednjih dni.

Uspešnemu delovanju Rdečega križa na področju Frama je Karli Golaušek posvetil 50 let svojega življenja - najprej kot tajnik, kasneje pa kot predsednik krajevne organizacije RK Fram. Zadnji dve leti je opravljal funkcijo častnega predsednika organizacije.

Imel je izreden čut za sočloveka. Pod njegovim vodstvom smo se učili osnov delovanja Rdečega križa, organiziranja krvodajalstva, nudenja pomoči ogroženim družinam in posameznikom. Naučili smo se prepoznati stisko ljudi in jim pomagati, izkazati skrb za ostarele krajanke, dajal je zgled za navezovanje sodelovanja z mladimi člani RK na OŠ Fram in pridobivanje novih članov RK, predvsem pa smo od njega črpali čut, kako biti human.

*Že kar nekaj let je minilo,
odkar smo skupaj praznovali Karlijevih 70 let*

*Karli Golaušek (s kapo) z nekaj drugimi člani
KO RK Fram, na akciji 'Drobtinica 2013'*

Nekateri odborniki smo z njim sodelovali celih 40 let in v tem obdobju tudi z njegovo družino stkali prijateljske vezi, zaradi česar je bilo naše delo lahko še boljše in pristnejše.

S pridobitvijo prostorov RK na Turnerjevi ul. 107 se je uresničila njegova dolgoletna želja, da lahko delujemo še bolj enotno in povezano, v svojih prostorih, kjer se lahko družimo in še bolj prisluhnemo ljudem, njihovim stiskam. Razširitev obsega in globine našega delovanja je pripomogla, da se nam lahko ljudje še bolj približajo s svojimi problemi.

Mnogo časa in moči je Karli prispeval tudi za uspešno prostovoljno krvodajalstvo in bil prisoten na vseh akcijah

odvzema krvi (skupno 61 let); vsakemu krvodajalcu je stisnil roko in se zahvalil za njegovo humano dejanje.

Za svoje dolgoletno in prizadevno delo v RK je prejel mnoga priznanja in zahvale - bronasto, srebrno in najvišjo, to je zlato plaketo Rdečega križa.

Poleg vseh že navedenih funkcij je bil Karli Golaušek nekaj časa tudi predsednik KS Fram, saj je bil zaradi svojih sposobnosti in značaja cenjen in spoštovan krajan, kar dokazujeta tudi prejeta priznanja župana in podeljena občinska spominska plaketa.

Nekaj let je našega Karlija spremljala tudi bolezen. Vsem, ki smo ga v tem času obiskovali, ni ostalo skrito, s kakšno ljubeznijo so ga negovali domači - žena Minka, hčerka Karolina in njen partner Božo. Vsakega obiska se je zelo razveselil in z obiskovalci poklepetal o aktualnih dogodkih v kraju. Najraje pa je v tihem zadovoljstvu doma preživel čas s svojimi dragimi in užival na klopci pred hišo ali na vikendu ob gozdu. Tam so ga razvajali žena Minka, hči Karolina z Božom, vnukinja Sabina, snaha Štefka, sestri Hermina in Marija ter njuni dragi. Z njihovo pomočjo je pogumno premagoval bolezen in še vedno ohranjal stike s svojimi prijatelji pri Rdečem križu, gasilcih in nogometu.

Izrekamo hvaležnost za dneve, tedne in leta, ki so nam bila podarjena za skupno druženje. Zahvaljujemo se mu za vse, kar je storil za nas in številne druge. Njegova dela bodo živela z vsemi nami.

Počiva v framski zemlji - v zemlji in kraju, ki ga je tako ljubil.

Sonja TIŠIČ

KARITAS FRAM

Delovanje Karitas Fram

Vsak človek se kdaj pa kdaj znajde v stiski. Za pomoč zaprošajo že starši z rednimi zaposlitvami, ki prejemajo minimalno ali celo še nižje plačilo za opravljeno delo, saj s prihodki ne morejo preživeti. Velikokrat, ko ljudje zmorejo pogum, da povedo, kako težko jim je, je treba pomagati hitro, brez vprašanj in moralnih podukov; prija jim že topla beseda, prijazen pogled in spodbuda.

Naša osrednja dejavnost je prav pomoč ljudem v stiski. Da pa to sploh lahko realiziramo, nam v največji meri pomaga Občina Rače-Fram, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Istočasno gre zahvala tudi podjetju Petrol Rače, seveda pa ne smemo pozabiti vseh ostalih dobrih ljudi, ki prostovoljno prispevajo finančna in materialna sredstva. Hvala tudi članicam društva Unikat za podarjene butare na cvetno nedeljo.

Kaj počnemo?

- Socialno ogroženim družinam razdelimo pakete, ki jih dobimo od Karitas Maribor in tudi pakete, kupljene z lastnimi sredstvi; pomagamo plačevati položnice, otrokom omogočamo šolo v naravi, letovanje, ekskurzije in še kaj.
- Z denarnimi prispevki pomagamo ob izredno težkih situacijah (zdravstvenih) in višjih silah (poplavalah ipd.).
- Matere razveselimo z majhno pozornostjo in kulturnim programom ob materinskem dnevu.
- Za veliko noč obiščemo starejše krajanje po domovih. Veseli so predvsem druženja in novic. Z njimi obujamo spomine in jim tako polepšamo dan.
- Na praznik sv. Ane v mesecu juliju izvedemo srečelov in s prostovoljnimi prispevki pridobimo lastna sredstva. Iskrena hvala vsem, ki nam pomagata z dobitki.
- Za starejše občane pripravimo srečanje s kratkim kulturnim programom, jih pogostimo, z njimi poklepetamo in tako bogatimo drug drugega.
- Najstarejše krajanje, ki praznujejo okrogli praznik, obiščemo, skromno obdarimo in z njimi poklepetamo. Vsem ostalim za rojstne dneve (nad 80 let) napišemo voščilnice, ki jih izdelamo sami.
- Z našim župnikom in s pomočjo Občine Rače-Fram organiziramo romanje na Brezje, ki se ga udeležijo predvsem starejši in bolni krajanje.
- Otroke smo razveselili in obdarili za Miklavža.
- Vsako leto izdelujemo adventne venčke, ki jih potem prodamo in tudi s tem pridobimo nekaj finančnih sredstev.
- Letos smo organizirali srečanje članov Karitasa naše dekanije.

Naloge pa vedno težje izvajamo, saj smo članice pretežno starejše, pa tudi vedno manj nas je; smrt nam je vzela že tri. Zelo bi bili veseli novih članov, ki imajo čut do sočloveka in so pripravljeni nekaj prostega časa posvetiti humanitarnemu delu. Vabljeni!

Revsčina vpliva na medosebne odnose v družini in poseže v vezo med ljudmi. Tisti, ki se borijo za preživetje, pogosto izgubijo dostojanstvo in zaupanje vase, zato je nujna podpora, ki jim povrne vsaj kanček tega.

Mir v človeku prinese mir v družino, ta v narod, ta pa v svet.

Vika RODIČ in Marija ŽIŽEK

MOTORISTIČNI KLUB PUNISHERS MC SLOVENIA - RAČE

Mi med vami in za vas

Lani spomladi smo člani Motorističnega kluba Punishers MC Slovenia začeli delovati na območju Rač. Najeli smo staro skladišče ob železniški postaji Rače, ki je bilo že več let prazno. Tako sta se začela prenova prostorov in urejanje okolice, saj je bilo oboje zapuščeno in vidno zanemarjeno.

Ob prvem prihodu naših članov v Rače smo bili deležni začudenih, tu in tam celo prestrašenih pogledov sosedov in mimoidočih. Naše črne motoristične jakne, obrite glave, tattooji in novi obrazi so bili nekaj, kar so ljudje po videzu ocenili narobe. A kmalu smo navezali stik s prebivalci Rač in ti so ugotovili, da smo povsem prijazni fantje. Zato so se prebivalci občine Rače - Fram in bližnjih krajev kmalu začeli družiti z nami in zahajati k nam na obisk, česar smo še posebej veseli.

Maja 2015 je naš motoristični klub uradno odprl svoja vrata v Račah, na Kolodvorski ulici 11. Na otvoritev našega clubhousa v Račah so prišli tudi naši 'bratje' iz Švice, Belgije in Italije.

Namen našega kluba pa ni le druženje motoristov, temveč so naši cilji in nameni veliko obširnejši. Punishers MC je mednarodni klub z matičnim sedežem v ZDA, v New Yorku, kjer deluje že od leta 1999. Poslovne enote oziroma predstavništva (chapter) navedenega matičnega kluba poslujejo po vsem svetu. Takih enot je 130, veliko tudi v Evropi (Nemčija, Italija, Švica, Belgija, Španija, Nizozemska, Francija idr.). Naša enota je edina v Sloveniji.

Glavni namen in poslanstvo kluba je delovanje z lokalno skupnostjo in nudenje pomoči na vseh področjih javnega življenja, po potrebi pomoč lokalni skupnosti, policiji, gasilcem ter drugim službam, vse v smislu zagotavljanja večje varnosti v občini oz. na lokalnem nivoju. Člani našega kluba so tisti, ki smo del interventnih služb in tisti, ki te službe podpirajo (spoštujejo veljavno zakonodajo in niso predkaznovani). Bistvo delovanja našega kluba je tudi zatiranje kriminalitete, saj so vsi člani (tako v Sloveniji kot po svetu) odločni nasprotniki kriminala in delujejo v zaščito žrtev kriminala. Zato bomo člani Punishers MC tudi v bodoče sodelovali z lokalno skupnostjo in z interventnimi službami na območju občine. Predstavili se bomo tudi otrokom, jih seznanili, da smo tukaj za pomoč in proti nasilju, drogam in na splošno kriminalu. Udeležili se bomo čistilne akcije v Račah, dobrodelnih in drugih prireditev ter predstavitev v pomoč in za dobro lokalne skupnosti in občanov občine Rače - Fram.

Naš klub prav tako sprejema nove člane, isto misleče motoriste in tiste, ki ste motoristi po srcu.

Ob koncu naj se še posebej zahvalim Občini Rače-Fram ter vsem občankam in občanom Rač, ki so nam v času urejanja klubskih prostorov in okolice pomagali vsak po svojih močeh. Velika hvala in v upanju na dobro sodelovanje.

Motoristični pozdrav!

Alen TOMAŽIČ, predsednik

JAVNA OBJAVA

pooblaščenec za prijavo škod na kmetijskih in gozdnih kulturah, povzročenih od divjadi

V skladu z 56. členom Zakona o divjadi in lovstvu (Ur. list RS, št. 16/2004) so za prijavo škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, povzročenih od divjadi, določeni naslednji pooblaščeneci:

1. v lovišče 'LD Fram': Andrej IVANČIČ, Pod terasami 8 - Morje, gsm: 041-669-822
2. v lovišče 'LD Rače': - Julijan JAVNIK, Ptujška cesta 20, Rače, gsm: 031-814-624
- Boris ZUPANIČ, Vukova ul. 6, 2204 Miklavž na Dravskem polju, gsm: 041-643-834
- Davor BAUMAN, Mariborska cesta 49, Rače, gsm: 041-390-511.

Vsaka prijava škode mora biti napisana in oddana na original obrazcu A, ki ga dobite pri zgoraj navedenih pooblaščenecih ali na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Lovska družina Fram in Lovska družina Rače

DRUŠTVO BORILNIH VEŠČIN TO-TE RAČE

Odlični rezultati naših mladih tekmovalcev

V prvi polovici februarja 2017 so se člani DBV TO TE Rače udeležili tekmovanja Bogojina Open, ki ga je organizirala zveza Karate Slovenija (združenje zvez WKSA Slovenije in Fudokan Slovenije). Perfektna organizacija in odlični rezultati naših mladih tekmovalcev so nas navdušili. Enajstim tekmovalcem je bilo okoli vratu obešenih kar 19 kolajm, od tega 10 zlatih, 7 srebrnih ter 2 bronasti. Čestitke vsem nastopajočim!

1. mesta so zasedli: Svit Obronek (kata, kata team), Gašper Miuc (kata team), Jernej Jehart (kata team), Katja Kokol (kihon ipon, kata), Urban Muršič (kihon ipon), Brina Vauhnik (kihon ipon), Tine Miuc (kihon ipon) in Nik Bržan (kata).

2. mesto: Mihaela Jerinič (kata), Urban Muršič (kata), Gašper Miuc (kihon ipon, kata), Žan Školjak (kihon ipon), Rebeka Zorko (kihon ipon), Tine Miuc (kata).

3. mesto: Brina Vauhnik (kata) in Rebeka Zorko (kata).

Naj omenimo še 4. mesto Jerneja Jeharta in 5. mesto Žana Školjaka v katah.

Na tekmovanju smo sodelovali tudi sodniki DBV TO TE Rače (zvezni sodniki Fudokan Slovenije) in sicer Marjan Muršič, Ljubinko Jerinič, Dušan Gostič ter Aljoša Lipavc. Ekipo je na boriščih vodila Mihaela Jerinič.

Obenem vas obveščamo, da bomo v mesecu aprilu v Račah gostili 1. državno prvenstvo Karate zveze Slovenije, kjer bodo odprte vse kategorije IKU in WFF organizacij.

Pa še naš pozdrav: Oss!

Aljoša LIPAVC

Bogatejši za nove izkušnje in medalje

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO SPODNJA IN ZGORNJA GORICA

Uresničujemo poslanstvo gasilstva

• Kratek pregled dela v preteklem letu

Ker smo z objavo aktualnosti v letu 2016 malo 'zaspali', naj tokrat nekoliko nadoknadimo zamujeno.

Primarna dejavnost gasilstva je seveda operativna dejavnost - tako v obliki izobraževanja, praktičnih vaj, kot tudi sodelovanja na intervencijah oz. drugih nalogah zaščite in reševanja.

Tega se dobro zavedamo, zato smo izvedli več praktičnih vaj v lastni režiji, prav tako pa smo sodelovali na vajah, organiziranih v okviru občinskega poveljstva. Redno smo se tudi udeleževali izobraževanj za pridobitev specialnosti in napredovanja po činih.

Prav tako smo nadaljevali z renoviranjem gasilskega doma; v letu 2016 smo popolnoma obnovili sanitarne prostore v pritličju. Le-ti so sedaj lepo in moderno urejeni, kar nas seveda veseli.

Praktične vaje - gašenje gorečega avtomobila

Prav tako nismo pozabili na delo z našo gasilsko mladino. S člani slednje izvajamo občasna druženja ter delavnice. 16 naših pionirjev in mladincev se je decembra udeležilo ogleda filma v Koloseju.

Naša gasilska mladina pred ogledom filma

• Tečaj prve pomoči in uporabe AED

Spomladi bo na prostore gasilskega doma nameščen AED (avtomatski eksterni defibrilator), ki bo 24 ur na dan dostopen vsem, ki bi ga potrebovali. V tednu med 27. in 30. 3. 2017 bomo v sodelovanju z Društvom študentov medicine Maribor (torej z bodočimi zdravniki) organizirali tečaj prve pomoči. Tečaj bo sestavljen iz predavanja o prvi pomoči (cca 45 min), nato bodo sledile delavnice oz. postaje. Tečaj vsebuje štiri postaje (na vsaki postaji bosta po en/dva študenta medicine), na katerih se udeleženci poučijo o imobilizaciji, ustavljanju krvavitve, položaju nezavestnega in uporabi AED.

Udeležba na tečaju je brezplačna. Do zapolnitve mest se lahko prijavite na e-pošto: pgd.gorica@gmail.com.

Znanja, ki jih boste pridobili na tečaju, lahko že jutri pomagajo rešiti življenja bližnjih!

• Ostale dejavnosti

Tudi v letu 2017 bomo kontinuirano nadaljevali s praktičnim izobraževanjem, udeleževali se bomo tečajev za specialnosti ter, v kolikor bo potrebno, naše znanje uporabili na intervencijah. Prav tako bomo izvajali druge že utečene dejavnosti (postavitev majskega drevesa, udeležba na tekmovanjih ipd.).

Vabimo vas, da si več aktualnosti in utripov iz našega delovanja ogledate na naši Facebook strani www.fb.com/pgdgorica.

Peter FINGUŠT

*Preprostost, jasnost, enkratnost:
to so lastnosti, ki našemu življenju
dajejo moč, živost in radost.*

*Začni delati, kar je potrebno,
nato tisto, kar je možno,
in kmalu boš počel tudi,
kar velja za nemogoče.*

ZDRAVJE - NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO

V prejšnji številki Novic smo pod rubriko 'Zdravje' pričeli z objavo predvidenega niza aktualnih strokovnih prispevkov, ki se nanašajo na področje fizioterapije. Takratni prispevek 'Bolečine v križu' tokrat nadgrajujemo s seznanitvijo o elastičnih lepilnih trakovih in informacijami o njihovi namembnosti, pomenu in učinkih (Uredništvo).

Elastični lepilni trak - kaj je to in za kaj se uporablja?

Izumitelj terapijskega postopka z elastičnimi lepilnimi trakovi (angl. kinesio taping) je dr. Kenzo Kase. Razvil ga je leta 1973 na Japonskem. Leta 1995 so tehniko začeli uporabljati v ZDA, njena popularnost pa se je bliskovito povečala po olimpijskih igrah v Pekingu (2008). Tedaj so se razvile številne in različne tehnike nameščanja elastičnih lepilnih trakov, ki jih, skupaj z drugimi terapijskimi postopki, uporabljajo pri osebah z različnimi mišično-skeletnimi in živčno-mišičnimi okvarami. Vpliv imajo na kožo, fascije, mišice, nevrološki, krvni in limfni obtok (Nassib, 2013).

Prikaz nameščanja elastičnega lepilnega traku pri bolečini v križu

METODA ZDRAVLJENJA

Nameščanje nevro-mišičnih trakov je neinvazivna, nefarmakološka dopolnilna rehabilitacijska tehnika, ki se uporablja v športni medicini, ortopediji, nevrologiji ter limfni in vaskularni medicini. Namen aplikacije traku je izboljšanje samoregeneracijske sposobnosti telesa. Učinkovitost takega načina zdravljenja se kaže z aktivacijo nevrološkega in cirkulacijskega sistema. Trak daje oporo in stabilnost sklepom in mišicam, brez negativnega vpliva na cirkulacijo in obseg gibanja (Nassib, 2013).

ELASTIČNI LEPILNI TRAK

Elastični lepilni trak posnema lastnosti kože (debelino, težo in elastičnost), sestavljen pa je iz bombažnega materiala in akrilnega lepila. Lepilo je na trak naneseno v valovih, kar dopušča znojenje in dihanje kože. Trak je raztegljiv le v eni (longitudinalni) smeri, je vodoodporen in ne vsebuje lateksa, prav tako ne vsebuje zdravil in drugih kemičnih snovi. Trak je lahko nameščen kolikor dolgo je potrebno, vendar se glavni učinek njegovega delovanja pojavi med 3. in 5. dnevom.

Lepilo je na trak naneseno v valovih, kar dopušča dihanje kože in znojenje

DELOVANJE

Pravilna namestitvev traku na kožo poškodovanega oziroma problematičnega predela poveča prostor med kožo in mišicami, kar omogoča bistveno izboljšanje cirkulacije krvnih in limfnih tekočin. Trakovi omogočajo popolno gibanje mišic in sklepov, hkrati pa dajejo oporo mišicam. Trak deluje na koži 24 ur kot kontinuirana taktalna in podprazna mehanoreceptivna stimulacija.

Elastični lepilni trak zmanjša možnost vnetja, zmanjša bolečino, skrajša čas rehabilitacije, zmanjša oteklino in deluje kot limfna drenaža, zmanjša mišične krče, zmanjša utrujanje mišic, pospešuje celjenje, pomaga pri celjenju brazgotin in vezivnih tkiv, vpliva na spremembo mišičnega tonusa, vpliva na fascije ipd.

Pri nameščanju elastičnih lepilnih trakov obstajajo kontraindikacije pri naslednjih stanjih: akutna tromboza, rakavo obolenje in razrast metastaz, flebitis, resna mišična poškodba in tendonitis, odprte kožne rane, razjede in kožne infekcije, takojšnje pooperativno obdobje, sočasna infekcijska bolezen, edem pri popuščanju srca, edem v povezavi s sladkorno boleznijo.

Pri sami uporabi elastičnih lepilnih trakov sta zelo pomembni inspekcija (ogled) in palpacija (tipanje) področij in tkiv telesa, čemur sledi premišljeno nameščanje trakov. Osnovno pravilo pri polaganju trakov je smer raztezanja kože, saj le na področju, kjer je koža elastična, dosežemo zeleni učinek.

Pri nameščanju trakov na mišico ali mišično skupino je zelo pomembno najti celoten potek mišic od njihovega izvora do narastišča. Pri obravnavi živčnih tkiv se upoštevajo področja dermatomov oziroma sam potek perifernih živcev (npr. ischiadicus) in ugotovitve predhodnega pregleda področja, ki je obravnavano. Pri nameščanju trakov za izboljšanje pretoka limfe in krvi je potrebno dobra poznati potek limfnih in krvnih žil ter ustrezno zajeti področje, kjer želimo pretok pospešiti, zmanjšati oteklino, odpraviti izliv krvi pod kožo ipd. Za izboljšanje gibljivosti sklepov je potrebno poznati smeri, v katerih se sklepi gibljejo, zmožnosti gibljivosti sklepov in vse mehko tkivne strukture, ki pri gibanju sodelujejo (Nassib, 2013).

*Nameščen elastičen lepilni trak pri bolečini v ramenu in komolcu
Vse foto: Eva Mustafa*

Uporaba elastičnega lepilnega traku je v svetu že dolgo znana, vendar je bila poznana le med vrhunskimi športniki. Sedaj se tudi sicer hitro širi po svetu, saj je uporabna in učinkovita metoda, ki pripomore k hitrejši ozdravitvi. Obstaja več različnih principov lepljenja - po različnih avtorjih (David Blow, dr. Kase, Darco, K-Active ipd.). Lepljenje traku je pogojeno z znanjem anatomije in prepoznavanjem pravilnega izvora bolečine. V zadnjih letih smo v fizikalni in rehabilitacijski medicini pričeli poplavi različnih tehnik nameščanja elastičnih lepilnih trakov, ki so enostavne in poceni, obenem pa gre za varno dopolnilno obliko uveljavljenih terapevtskih postopkov. Kljub popularnosti terapevtskih postopkov z elastičnimi lepilnimi trakovi pa ostajajo vprašanja o njihovi učinkovitosti odprta, ker o njih obstaja premalo randomiziranih študij (Nassib, 2013).

Pravilna aplikacija elastičnega lepilnega traku je mogoča v Vivagib, zasebni fizioterapiji d.o.o., Gozdna ulica 24, Rače. Za vsa dodatna vprašanja smo vam na voljo na telefonski številki 02/609-7381, 040/799-733, e-mail: vivagib@gmail.com. Najdete nas tudi na spletu: <https://www.vivagib.si> ali na facebooku.

Pripravila:

*Alenka DAJČMAN, univ. dipl. inž. zoot.,
dipl. fiziot., terapevtka ortopedske medicine in
manualne terapije*

Pravočasen pregled ustne votline lahko reši življenje!

• Vabljeni na dan odprtih vrat - 11. in 12. maja 2017

Dan odprtih vrat - preventiva in zgodnje odkrivanje ustnega raka je nadaljevanje uspešnega projekta. Odbor za zobozdravstvo Zdravniške zbornice Slovenije pripravlja, v sodelovanju s kliničnim oddelkom za maksilofacialno kirurgijo UKC in centrom za ustne bolezni in parodontologijo Stomatološke klinike, nadaljevanje projekta 'Pravočasen pregled ustne votline lahko reši življenje'. Pobuda za nadaljevanje projekta je prišla s strani strokovne javnosti, kolegov zobozdravnikov, ki so ga ocenili kot zelo dober projekt v smislu promocije ustnega zdravlja in ozaveščanja prebivalstva o raku ustne votline. Pobudi so se pridružili tudi predstavniki medijev in širša javnost, saj je bilo prepoznano, da sta pozitivna promocija zdravlja in ozaveščanje prebivalstva o lastnem zdravju skupni in pomembni nalogi.

Projekt je bil prvič organiziran v letu 2014, v njem je sodelovalo več kot 250 slovenskih zobozdravnikov (tudi moja zasebna ambulanta). Skupaj smo prebivalcem Slovenije omogočili preko 2000 brezplačnih preventivnih pregledov ustne votline, s ciljem, da bi odkrili zgodnje maligne (rakave) spremembe v ustni votlini in ozavestili prebivalstvo o tej hudi bolezni. Projekt je izpolnil vsa

pričakovanja in zaradi izjemne motiviranosti slovenskih zobozdravnikov postal pozitivna zgodba, ki jo ponavljamo tudi letos. Mediji so se odzvali našemu vabilu in postali ključni partner projekta, ki temelji na 'pro bono' (zastonj) osnovi.

• Namen projekta

Namen projekta je privabiti na pregled *rizično skupino pacientov*, zagotoviti brezplačne preglede v zobnih ambulantah, *odkriti zgodnje patološke spremembe na ustni sluznici in žrelu* ter paciente napotiti na *zdravljenje*.

• Začetek izvajanja projekta

Z izvajanjem projekta bomo pričeli v maju 2017. V naši ambulanti bodo pregledi potekali 11. 5. in 12. 5. 2017 od 8. - 10. ure, pacienti pa se lahko prijavijo na pregled od 3. 5. 2017 dalje, na tel. št.: 02/609-50-30. Seznam vseh izvajalcev, ki bomo opravljali preglede, bo objavljen tudi na spletni strani Zdravniške zbornice Slovenije.

Pri vsakem pregledu bomo zobozdravniki izpolnjevali vprašalnik o pregledu. Pred pregledom pa bodo svoj vprašalnik izpolnili tudi pacienti (zato naj v ta namen slabovidni s seboj obvezno prinesejo tudi očala). Namen vprašalnikov je, da pridobimo informacijo o pregledih in ustnem zdravju pregledanih pacientov.

• Ciljne skupine

Na pregled bi želeli privabiti predvsem tiste paciente, ki sodijo v rizično skupino (imajo kakršne koli spremembe na sluznici, ki so že nekaj časa prisotne).

Paciente bomo ozavestili o pomenu preventivnih pregledov pri zobozdravniku, o pomenu samopregledovanja, dobre ustne higijene in jih seznanili z dejavniki tveganja (kajenje, alkohol ipd.).

• Pomembno je vedeti: Vse spremembe na sluznici ustne votline niso rak!

Večina sprememb je vnetnih, med najpogostejše pa spadajo afte, parodontalna bolezen, herpetične razjede, razjede, ki nastanejo pri pritisku protez, ortodontskih aparatov, po poškodbah v ustni votlini, prevroči hrani in pijači, grobem ščetkanju ipd.

AFTE

Afte so najpogostejša razjeda, nastanejo pa na notranji strani sluznice lica, ustnice in na jeziku. Bolezen ni nevarna, je pa za bolnika neprijetna. Natančnega vzroka za nastanek aft ne poznamo. Pogosteje obolevajo izčrpani, hudo bolni, bolniki s hormonskimi motnjami, slabokrvni in tisti s pomanjkanjem železa in folne kisline, vitamina B 12 in ženske pred menstruacijo. Afte so najverjetneje posledica avtoimunega dogajanja v našem telesu. So okrogle ali ovalne oblike, imajo rdečkast rob, dno pokrito s tanko belkasto oblogo, na otip so mehke (kar jih loči od rakaste spremembe) in so zelo boleče. Afte niso nalezljive. Bolnik ima lahko eno ali več aft hkrati, lahko se ponavljajo. Učinkovitega zdravila ne poznamo, v približno 14 dneh pa izginejo same od sebe. Bolnikom svetujemo dobro ustno higieno ter tekočine za izpiranje, ki delujejo protivnetno in blažijo bolečino lokalno. Tudi uživanje B vitaminov je priporočljivo. Bolniki naj se v

času aft izogibajo kisli, slani in pikantni hrani, ki draži sluznico.

RAKAVE SPREMEMBE

Drugačne pa so spremembe na sluznici ust, ki so rakave (pred temi se pojavijo spremembe, ki imajo predstadij raka - tako imenovane prekanceroze v obliki belih in rdečkastih sprememb - leukoplakije, eritoplakije; če trajajo dlje časa in se ne zdravijo, se iz njih razvije rak.

Nikoli ne ignorirajte razjede v ustih! Če razjeda raste, ne boli in v dveh do treh tednih ne izzveni - se ne zaceli, se obvezno obrnite na svojega zobozdravnika ali zdravnika!

Rak ust se najpogosteje pojavi po 50-em letu, kljub temu pa je v zadnjem času tudi pri mlajši populaciji (način življenja!) postal vse pogostejši. Najbolj rizične skupine za obolevnost raka v ustih so kadilci in ljudje, ki pijejo veliko alkohola. Kljub zdravljenju je umrljivost visoka, saj pacienti pridejo na prvi pregled relativno pozno - običajno mine precej časa od takrat, ko so opazili prve simptome.

Poleg razjede, ki se pojavi v ustih, se lahko pojavi tudi otekline v ustih, čeljusti ali vratu. Drugi znaki so še težave pri požiranju, žvečenju ali premikanju čeljusti oz. jezika. Lahko se pojavi tudi otrplost ust, občutek, da se je nekaj zataknilo v grlu, hripavost, tudi nepojasnjena majavost zob. Lokalizacija razjed je najpogosteje na sluznici pod jezikom - v področju kočnikov, na vrhu ali korenu jezika, nebu, mandljih ali pa na ustnici. Terapija je različna, odvisna od stadija razvitega raka, največkrat kirurška, povezana z obsevanjem in kemoterapijo.

S tem prispevkom bi želela vplivati predvsem na paciente, ki so v rizični skupini, na tiste, ki že imajo kakršne koli spremembe v ustih, pa tudi na vse, ki jih skrbi njihovo zdravje in bi želeli strokovni pregled.

Vabljeni na dan odprtih vrat naše zasebne zobne ordinacije v prostorih ZP Rače na Novi ulici 5!

*mag. sci. Bojana LOBNIK-GOMILŠEK,
dr. dent. med.*

PISALI STE NAM

Delovanje Ekološke iniciative Rače

Ekološka iniciativa Rače je neformalna civilna pobuda posameznic in posameznikov, zbranih z željo po skrbi za okoljsko in družbeno odgovorno ravnanje v občini Rače-Fram, ki bi pripomoglo k boljši kvaliteti življenja v njej in tudi višji, bolj demokratični kulturi soodločanja in soupravljanja.

Naša iniciativa je samostojna, nepolitična in nepridobitna, nastala izključno za potrebe delovanja, povezanega z številnimi okoljskimi oziroma ekološkimi težavami v občini; trenutno delujemo lokalno, vendar smo se pripravljene povezovati tudi nacionalno in širše. Sledimo prepričanju, da je občina Rače-Fram med okoljsko bolj obremenjenimi lokalnimi skupnostmi v Sloveniji, na kar kažejo številni kazalci. Le kratka primera: po raziskavi Nacionalnega inštituta za javno zdravje z dne 25. 10. 2016 je ob podatkih za občino Rače-Fram navedeno, da smo glede mikrobiološke kakovosti pitne vode med vsemi 211 občinami na zaskrbljujočem 205. mestu - le še 6 občin ima večje težave z mikrobiološko neoporečnostjo pitne vode. Glede umrljivosti zaradi vseh vrst raka smo med 211 občinami na visokem 27. mestu - kar vsak četrti

občan je umrl zaradi posledic ene od oblik raka, še višje (21. mesto) smo pri umrljivosti zaradi pljučnega raka - vsaka petnajsta smrt v občini je posledica pljučnega raka.

Ekološka iniciativa Rače deluje že od leta 2009, vendar je v zadnjem času okrepila svoje delo, v svoje vrste pa želimo pritegniti še več občank in občanov. Med poglavitne točke našega delovanja štejemo predvsem aktivno opozarjanje in iskanje rešitev za bremena, povezana s stanjem voda in podtalnice, sežigalnico nevarnih odpadkov in proizvodnjo glifosata in ostalih fitofarmaceutskih sredstev (dejavnost Albaugh TKI, prej Pinusa TKI) ter problematiko nesaniраниh odlagališč v občini.

Najosnovnejše poslanstvo čutimo v skrbi za zdravje posameznikov, njihovo kakovostno življenje in sonaraven razvoj. Narava in okoljska kvaliteta življenja sta ena za vse. Nihče se ne bo boril zanj, če za to ne bomo poskrbeli sami. Hvala, ker vam ni vseeno.

Več o nas lahko preberete na naši spletni strani, kjer boste našli vse spletne kontakte: <http://eko.race-fram.net/>. Pišete nam lahko tudi na elektronski naslov ekoloska.iniciativa.race@gmail.com. Vljudno vabljeni, da se nam pridružite!

**Za Ekološko iniciativo Rače:
dr. Boris VEZJAK**

Spoštovani,

na prejeti dopis Ekološke iniciative Rače, vezan tudi na področje vodooskrbe na območju občine Rače-Fram, se kot upravljavec javnega vodovodnega omrežja na delu občine Rače-Fram čutimo dolžni odreagirati in podati tudi naše videnje.

Navedba v letnem poročilu, ki je bilo izdelano s strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), da na območju celotne občine Rače-Fram le 3 % občanov pije vodo dobre mikrobiološke kakovosti, je za nas kot upravljavca sistema nesprejemljiva in jo kategorično zavračamo.

Poročilo NIJZ se nanaša zgolj na skladnost oziroma neskladnost pitne vode. Pri tem je nujno potrebno poudariti, da neskladje, ki se nanaša na primer na prisotnost manjšega števila koliformnih bakterij, neposredno ne ogroža zdravja ljudi. Po pravilniku o pitni vodi so koliformne bakterije uvrščene v Prilogo 1, del C, med indikatorske parametre in nakazujejo sum na fekalno onesnaženost, kar pa še ne pomeni, da gre za zdravstveno neustrezen vzorec. Šele s ponovnim preskušanjem vzorca pitne vode se fekalna onesnaženost potrdi ali ovrže. V našem primeru je bil sum ovržen s ponovnim vzorčenjem pitne vode.

Podatki o monitoringu pitne vode so uporabnikom na voljo na sedežu Občine Rače-Fram. Letna poročila o kakovosti pitne vode so bila vsako leta pravočasno oddana in sicer ločeno s strani obeh upravljavcev javnega vodovoda na območju naše občine (Komunala Slovenska Bistrica d.o.o. in Občina Rače-Fram), vendar o dveh upravljavcih na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje ne vedo ničesar, zato se sprašujemo, kateri vhodni parametri so bili zajeti kot osnova za pripravo njihovega letnega poročila. S strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje zahtevana pojasnila še pričakujemo. Za mnenje o izdelanem poročilu smo zaprosili tudi izvajalca monitoringov - Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, OE Maribor, vendar tudi tam pristojni ne razumejo, kako je Nacionalni inštitut za javno zdravje 'prišel' do navedenega podatka (da naj bi na območju celotne občine Rače-Fram le 3 % občanov pilo vodo dobre mikrobiološke kakovosti)!?

Prepričani smo, da občani občine Rače-Fram še vedno pijemo kakovostno pitno vodo, kar dokazujejo tudi zapisniki o opravljenih rednih pregledih Zdravstvenega inšpektorata RS, iz katerih je za posamezni lokalni vodovod razvidno, da v letih 2015 in 2016 nismo obravnavali vzorcev oz. beležili dogodkov, ko bi bilo potrebno izvesti ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode. Upravljavec prav tako ni izvajal obveščanja v primeru omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode, ker za to ni bilo razloga.

OBČINA RAČE-FRAM

Pripravil: Samo RAJŠP, pomočnik odgovorne osebe za pitno vodo po HACCP

Skrivnosti ansambla Skrivnost

Le zakaj so se tedaj, pred dobrimi štirimi desetletji, ko so se kot šesterica domačih glasbenih nadobudnežev združili v ansambel, poimenovali 'Skrivnost'? Morda je prav to krivo, da je prispevek, ki so ga že pred dobrega pol leta poslali za objavo v Novicah, sicer prispel do nas, nato pa skrivnostno izginil?! Le oni so vedeli, da so bili zaradi tega nekoliko žalostni in razočarani, ko so ga kar v dveh številkah zaman iskali na straneh našega glasila; to skrivnost so čuvali vse do letošnjega februarja. Ko smo slišali, kaj se nam je lani nehote primerilo, smo se s Skrivnostneži seveda nemudoma dogovorili, da zapis s spremljajočimi fotografijami pošljejo ponovno in da ga objavimo tokrat, čeprav s časovnim zamikom - saj veste: bolj malo pozneje kot nikoli. (Uredništvo)

Življenje je zanimiva pot. Polna je negotovih korakov, spodrsrljajev, padcev, pa tudi uspehov, zmagoslavij... In vso to dogajanje, ki mu rečemo življenje, ves čas spremlja glasba smeha in joka, veselja in žalosti. Čeprav je okoli nas običajno veliko ljudi, smo večkrat in v osnovi vendarle - sami. Sami v smislu, da si vsak sam tlakuje svojo pot. In poti so različne, sčasoma se oddaljijo, ločijo... Ne glede na to pa ima vsak človek v svoji duši prostor, v katerega shranjuje najlepše dogodke in dragocenosti svojega življenja - spomine. Velikokrat tam ostanejo - ne ravno pozabljeni, zato pa zaprašeni, polni pajčevine, kot da samo čakajo, da spet 'udarijo' na plan.

In nekoč se resnično zgodi... Srečaš nekaj starih prijateljev in kar naenkrat se okna src spontano odpro. Veter, kot da je komaj čakal, zapiha v vsej svoji moči, začne odnašati prah in trgati pajčevino. Kot da so leta, ki so minila, izpuhtela... Kot da kri spet z mladostno energijo zacirkulira po žilah in nas vrne nazaj... Spomini budijo nove spomine, kličejo stare prijatelje, da tudi oni odpro okna svojih src in začnejo čistiti plasti prahu s svojih oddaljenih, a čudovitih in nostalgичnih spominov.

Naposled nastopi prav poseben petek, 10. junija 2016, ko se vse 'poklopi'.

Pa se je začelo - koncert Skrivnosti

Naenkrat je spet polno tistega pozitivnega adrenalina, obenem pa okoli tudi polno prijateljev, ki z nevsakdanjim leskom v očeh čakajo, katera pesem bo sledila. Glasovi in instrumenti ansambla Skrivnost dosežejo najlepši mogoč učinek, ko skoraj vsi prisotni v dvorani pritegnejo petju, brez not, brez besedil. Kako dobro znamo zapeti vsi skupaj, kako mogočno in povezano zveni! Kako tudi ne, saj gre vendar za pesmi naše skupne mladosti, ki še vedno zvenijo v naših spominih in v naših srcih!

Vse mora biti točno tako, kot je dogovorjeno

Ko si na odru s svojimi starimi prijatelji, ko z njimi znova igraš in poješ, te zajame občutek, da si postal albatros. Zazdi se, kot da si razprl svoja krila in vanje ujel vso moč spominov. Potem začutiš še neko silno energijo, ki prihaja iz dvorane. Ne, ne sanjamo, povsem res je: z nami so naši stari in novi prijatelji, ki so prišli z nami praznovati 40-letnico - okrogla štiri desetletja, odkar smo povezani v besedi SKRIVNOST.

Vsem vam, ki ste bili tistega izjemnega dne z nami, se želimo zahvaliti za prisotnost in neverjetno podporo, za vsako zapeto pesem in iskren aplavz, za druženje po koncertu in podoživljanje naših skupnih trenutkov izpred 40-ih let.

Poklon čudoviti publiki; kot kažejo preznajene majice, ni bilo enostavno, bilo pa je nepozabno! Na posnetku - od leve: Duško Weiss, Nevenka Gril Hameršak, Miran Gril, Vida Ribič, Marjan Podhostnik in Marjan Podbojec

After party! Torta ob 40-letnici; praznovanje za člane ansambla Skrivnost in za njihove številne prijatelje se začenja!

Za vse tiste, ki se koncerta niste mogli udeležiti, naj povem, da smo člani ansambla Skrivnost izvajali pesmi, ki so bile popularne tedaj, v naših časih mladosti, v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja (joj, kako oddaljeno se to sliši!). Vendar: nič še ni zamujenega - program za koncert leta 2017 je namreč že napisan.

Vodstvu Občine Rače-Fram se zahvaljujemo za podporo, Marini Gril in Klemnu Hameršaku za odlično vodenje, MePZ KKID Sv. Jožefa Delavca iz Rač pa za pevske popestritev programa.

Za dokumentiranje navdihujočih trenutkov koncerta in dogajanj po njem gre zasluga Miranu Vodušku, za oblikovanje zvoka pa nepogrešljivemu tonskemu tehniku, Bojanu Jugu.

Zanimivo: v naših kratkih življenjih imajo največjo težo stvari, katerih dejanske teže in vrednosti ne moremo stehati in določiti - spomini. Če nam uspe, da jih podoživimo skupaj s prijatelji, s katerimi so bili nekoč ustvarjeni, ali po toliko letih celo uspemo z njimi poskrbeti za nove spomine, je to pravo bogastvo, s katerim je vse ostalo neprimerljivo. Vsem nam, ki smo bili skupaj 10. junija 2016, je to uspelo! In ta občutek je neopisljivo lep!

Skrivnostneži se zavedamo, da lepih spominov, ki človeka vračajo v mladost, ni nikdar dovolj. Neskončna količina tega bogastva namreč še leži skrita globoko v nas. Zato si tudi letos želimo in vse prisrčno vabimo, da nam dovolite, da ga obudimo tudi v vaših srcih. Torej: predvidoma na svidenje do našega koncerta v času občinskega praznika!

*V imenu 'Skrivnostnežev':
Duško WEISS*

Ultra trail skozi nacionalni park Kapadokije

Turčija skriva mnogo naravnih lepot in čudes, zanimivih za obiskovalce. Med njimi je tudi Kapadokija, nacionalni park pod UNESCO-vo zaščito. Prepoznamo jo po značilnih pravljicnih dimnikih, ki so nastali kot posledica vulkanskega izbruha gore Erciyes (3916 m), katere pepel je prekril veliko območje (približno 2500 km²) in se je strdil v dobrih deset metrov debelo plast. Skozi leta, desetletja in stoletja so veter, voda in erozija na tej veliki planoti v osrčju Turčije oblikovali neverjetne, pravljicne elemente različnih oblik - od tulcev, gob, stebrov in t. i. dimnikov, ki so različnih velikosti (nekateri izmed njih segajo tudi več deset metrov v nebo). Nacionalni park obsega področje med mesti Nevşehir, Ürgüp in Avanos na severu, Kayseri na vzhodu ter podzemnih mest Kaymaklı in Derinkuyu na jugu. V nacionalnem parku je več čudovitih dolin in planot, ki se med seboj razlikujejo ne le po obliki, temveč tudi po barvah, glede na geološko sestavo tal ter kovine in minerale, ki prevladujejo na določenem področju.

Tipična pokrajina v Kapadokiji

Ta izjemno lep nacionalni park pa ne privablja le turistov, temveč v zadnjih letih tudi tekače. Že četrto leto zapored domačini organizirajo trail festival, ki je lani potekal 22. in 23. oktobra. V okviru tekme Salomon Cappadocia Ultratrail so bile tekmovalcem na voljo tri različne proge in sicer na 30, 60 in 110 km.

Da sem se udeležil tekme v Kapadokiji, je splet srečnih naključij. Ko sem se lani v začetku aprila udeležil gorskega malega maratona NajNaj21, sem v cilju srečal prijatelja, s katerim sva leto prej nastopila na trailu Dolomiti Extreme. Vprašal me je, kaj načrtujem za letos in ali se bom udeležil kakšne mednarodne trail tekme. Med pogovorom mi je omenil, da bi on šel v Kapadokijo, ker je tamkajšnja pokrajina lepa, pa bi znala biti tudi tekma zanimiva. Naslednji teden sem nastopil na trailu v Istri (na 69 km), kjer so se predstavljali tudi organizatorji traila iz Kapadokije. Na stojnici so imeli tudi škatlo, kjer je lahko vsak pustil svoj e-naslov, organizator pa je obljubljal startnino enemu izžrebanemu. Z ne prevelikimi pričakovanji sem pustil svoj naslov in že čez teden dni prejel mail, da sem srečni izžrebanec in da mi nudijo startnino ter namestitev v hotelu. Izbrati sem moral le še dolžino proge in seveda sem izbral najdaljšo - 110 km, čeprav na tako dolgi progi še nisem tekmoval.

Tekme Salomon Cappadocia Ultratrail se je udeležilo več kot 1000 tekmovalcev, pri čemer jih je bilo največ prijavljenih na najkrajšo razdaljo, 30 km, z 940 m vzpona (539 tekmovalcev). Na najdaljšo razdaljo, 110 km (s 3340 m vzpona), se nas je podalo 290 tekačev in tekačic iz 51 držav, med njimi tudi dva iz Slovenije - poleg mene, avtorja tega prispevka, ki sem član AD Štajerska, je bila še ženska predstavnica, Aleksandra Pisnik.

Na start v mestu Ürgüp so tekači prihajali še v mraku in tudi pri precej nizkih temperaturah. Start tekme na 60 in 110 km je bil skupen, zjutraj ob 7.00, ko se je že začelo daniti. Pravzaprav je bil jutranji mraz hitro pozabljen, saj je tekaška proga iz centra mesta speljana po klancu navzgor do prve planote, kjer pa nas je razveselil čudovit sončni vzhod in pogled na številne balone, ki so s turisti opazovali pokrajino in dogajanje iz zraka. Po začetnih razgibanih desetih kilometrih teka nas je pričakala prva postojanka v vasi Ibrahimpaşa, nakar je sledil prvi malo resnejši klanec, takoj zatem spust in nato precej strm vzpon do naslednjega mesta, Uchisar. Tam je tekače pričakala ena najlepših kulis na progi, s terasastimi cvetočimi in dehtečimi vrtovi, ki so z izrazito barvitostjo bili prava popestritev pokrajine, kjer sicer prevladujejo odtenki bež in rjave barve. Kot zanimivost druge postojanke (po dobrih 25 km) naj omenim, da je bila locirana v jami oz. votlini, zaradi česar smo bili tekači deležni avtentičnega doživljanja te pokrajine in njenih znamenitosti.

Mesto Uchisar

Proga se je nadaljevala po razgibanem terenu, kjer smo bili udeleženci teka za vsakim ovinkom deležni novih, presenetljivih pogledov. Tako se je pot vila skozi zares ozke soteske, se spuščala po lestvah, vodila skozi različne doline (med slednjimi se je zagotovo najbolj vtisnila v spomin dolina Red rose valley, ki spominja na divji zahod) ter se dvigala na tako imenovane mizaste planote, ki so tekačem nudile pogled nazaj in naprej po progi.

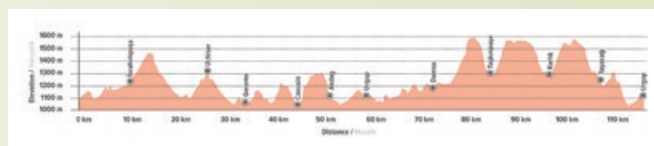

Maksimiljan Selinšek na progi

Foto: zasebni arhiv avtorja ter uradne fotografije organizatorja

Proga je v nadaljevanju potekala skozi osrednje mesto nacionalnega parka, Göreme, in vasic Cavuşin in Akdag, nazaj do Ürgüpa, kjer so tekači na 60 km tekli v cilj,

tekači na daljši progi pa s(m)o si tukaj privoščili malo daljši postanek, saj je bilo tam mogoče tudi počivati, na voljo pa so bile še masaže in topli obroki hrane. Šlo je za t. i. tranzitno točko, kamor organizator pripelje vreče za vsakega tekmovalca, ki jih le-ti zjutraj, pred startom, oddajo organizatorju in v katerih si vsak tekač pripravi rezervna oblačila, lahko pa tudi rezervna obuvala, svojo hrano, priboljške ali pijačo. Večina tekačev se je na tem mestu preoblekla, saj se je bližal sončni zahod in s tem povezane nižje temperature, ki so se čez dan povzpele na prav poletnih 26 stopinj Celzija. Okrepčani in osveženi smo se tekači podali na drugo polovico proge, kjer so nas čakali trije zahtevni vzponi. Noč ima svojo moč in po tolikih kilometrih je telo že utrujeno, zato je seveda napredovanje v drugem delu tekmovanja običajno počasnejše. Poti na teh vzponih so bile kot široke ceste, vendar je bilo napredovanje otežkočeno zaradi prašne 10-centimetrske podlage, ki je dajala občutek hoje po pravkar zapadlem pršiču. Pri tem se je ta prah dvigal in polnil že tako težko dihajoča pljuča tekačev. Na tem delu je bilo opaziti tudi že zelo izčrpane tekače, med katerimi so se nekateri spopadali tudi z dehidracijo in prebavnimi motnjami, kar pa je na tovrstnih tekmah pravzaprav običajno.

Konfiguracija proge

V cilj najdaljše preizkušnje nas je priteklo 128 tekačev in tekačic. Med moškimi je zmagal Aleksei Tolstenko iz Rusije (s časom 12 ur, 13 minut in 8 sekund), med ženskami pa Anna-Marie Watson iz Velike Britanije (s časom 14 ur, 25 minut in 49 sekund). Na težki in zahtevni progi sem dosegel 90. mesto in bil zadovoljen, da sem prvič opravil z ultra trailom, daljšim od 100 kilometrov.

Maksimiljan SELINŠEK

*Če nič ne tvegaš, tvegaš še veliko več.
Zato tvejaj: če zmagaš, boš srečen,
če izgubiš, boš moder.*

V spomin na Andreja Mandla

»Ljubezen naj bo brez hinavščine. Odklanjajte zlo, oklepajte pa se dobrega... Tekmujte v medsebojnem spoštovanju... Drug o drugem imejte isto mišljenje, ne razmišljajte o visokih stvareh, marveč se prilagajajte skromnim... Če je mogoče, kolikor je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi,« je zapisal Pavel v Pismu Rimljanom. Podobna razmišljanja so bila življenjsko vodilo tudi našemu, žal, mnogo prezgodaj preminulemu prijatelju - Andreju Mandlu.

V sredo, 28. decembra 2016, smo prejeli žalostno novico, da nas je nenadoma (po srčnem zastoju), komaj v 44. letu mladosti, naš prijatelj Andrej za vselej zapustil. V trenutku je družina ostala brez moža, očeta, zeta, sina, mi pa brez dobrega prijatelja, trenerja in velikega športnega navdušenca.

Andrej je bil aktiven na veliko področjih. Vse je delal z veliko strastjo, predvsem pa z obilico dobre volje, pozitivnih misli in z nasmeškom. Ne moremo verjeti, da smo ostali brez njega - da ob ponedeljkih nimamo več soigralca pri malem nogometu, da ob torkih in četrtekih ni več judo trenerja pri JK Železnica, ob sredah ni več soigralca pri namiznem tenisu, ob petkih soplesalca na plesnih, ob sobotah tekaškega trenerja, da na rokometnih tekmah njegove hčerke Maše ni več največjega in najglasnejšega navijača, da na Račkem teku ne bo več najbolj vnetega tekača in organizatorja in še in še... Tekalčice zaman čakamo pri čistilni napravi, da se bo zadnji trenutek izza ovinka prikazal najprej Blisk in potem Andrej. Ostale smo brez trenerja in velikega motivatorja, ki nas je pripravil, da smo pretekle kakšen kilometer več in kakšno minuto hitreje.

Ko je bil Andrej Mandl (na sredini, s tablo) še med nami; odhod na DM tek, 28. 5. 2016

Izgubili smo človeka, ki je za vsako in vsakega vedno našel spodbudno besedo.

Andrej, hvala ti za vse! Pogrešamo te!

Dober, plemenit človek, ki je z nami živel, nam ne more biti odvzet, kajti v našem srcu je zapustil svetlo sled svoje dobrote in plemenitosti. (Thomas Carlyle)

Alenka RIŽNER - ŠIBILA
Mladi upi

Preko trnja do zlatega leska...

... ali kako je Ilka Štuhec tudi s pomočjo kineziologinje iz Morja pri Framu, Anje Šešum, sebi in Sloveniji na letošnjem svetovnem prvenstvu v St. Moritzu priborila zlato smukaško medaljo

Vsako zimo znova se - zavita v koco, s čajem v roki in nogami, prislonjenimi na termofor - nič kolikokrat vprašam, kdo neki ima rad zimo?! Od mraza ti šklepetajo zobje, od plundre si moker od gležnjev do kolen, v režah čevljev imaš pol kamnoloma, nekoliko višje bel rob od soli, za dobro jutro pa namesto, da bi naredil optimističen pozdrav soncu, z 'ipiko' drgneš led z vetrobranskega stekla avtomobila in vmes še pol vasi zadimiš z izpušnim plinom, medtem ko si greješ jeklenega konjička.

Seveda pa obstajajo izjeme in prva, ki mi v mojem prijateljskem krogu pride na misel (pravzaprav brez večje konkurence kotira visoko na prvem mestu oboževalcev zime), je Anja Šešum. In medtem, ko sama dolge rokave slečem šele, ko je zunaj vsaj + 28 stopinj Celzija, jih Anja obleče šele, ko termometer kaže 'prijetnih' - 15...

Upala bi si trditi, da najverjetneje ni nikogar, ki letošnjo zimo ne bi naletel vsaj na katerega izmed časopisnih zapisov in presežnikov o štajerski zimski kraljici, ki s svojimi vrhunskimi vožnjami po ledenih strminah niza zmago za zmago in povečuje skupni seštevek točk v smuku in drugih hitrih disciplinah. Seveda imam v mislih najnovejši velik(ansk)i slovenski športni ponos - Mariborčanko Ilko Štuhec. In ko je govora o Ilki, je seveda sočasno govora tudi o njeni skromni, tričlanski ekipi, ki ji stoji ob strani. To 'dobitno kombinacijo' sestavljajo Ilkina mama Darja Črnko, trener Gregor Koštomaj in vsestransko pomemben vezni člen - Anja Šešum. Anjo največkrat opazimo v neposredni bližini Ilke, v zeleno rumeni kombinaciji in z oranžno čelado na glavi, težkim nahrbtnikom in šarmantnim glasom, ki se zasliši iz hišice tik pred startom katere od disciplin na snežnih strminah.

Anja Šešum in Ilka Štuhec

Koliko pa vas pravzaprav ve, da je 25-letna Anja, uspešna kineziologinja in kot taka nepogrešljivi del Ilkine ekipe, prav naše občinske grude list? Da živi v Morju pri Framu?

O Anji kot delu Ilkine ekipe je bilo v medijih doslej zapisanega in razkritega že veliko. Na ta način smo lahko izvedeli predvsem, da je Anja bivša uspešna veslačica, ki je s krepkimi zamahi za naše barve rezala valove rek, da je uspešna kineziologinja in da spremlja Ilko praktično na vsakem koraku. Ker pa je seveda najboljša tisto, kar večini ostane skrito, sem podrezala nekoliko globlje.

Čeprav sta Anja in Ilka v krepkejši navezi šele zadnji dve leti, se poznata že od šestega leta starosti, ko sta pri smučarskem klubu Branik osvajali prve smučarske zavoje. Anjo so v nadaljevanju bolj zamikale vode in vesla, Ilka pa je ostala zvesta snegu, zavojem po njih, hitrim spustom, tovrstnemu adrenalinu. Po nekaj letih premora je naključje poskrbelo za ponovno srečanje med dekletoma in pripomoglo, da sta Anja in Ilka stike ne le obnovili, temveč njuno poznanstvo okrepili, ljubezen do zime pa nadgradili s strokovnim sodelovanjem.

In kaj pravzaprav je kineziologija? Kako Anja s svojim strokovnim znanjem pripomore k Ilkini boljši pripravljenosti in vrhunski formi? Ker sva tako jaz kot Wordov črkovalnik, ki besedo kineziologija podčrta rdeče, nekoliko 'bosa' pri poznavanju tega področja, sem za strokovno razlago poprosila kar Anjo, ki me je (kljub trenutni popolni preokupaciji s svetovnim prvenstvom, ki te dni poteka v St. Moritzu), poučila, da je kineziologija veda o gibanju in izhaja iz grške besede 'kinesis'. Gre predvsem za preučevanje telesne dejavnosti, kako le-ta vpliva na fizično zmogljivost, zdravje ter samo kvaliteto življenja, istočasno pa, kako s pravilno vadbo ohranjati ali izboljšati zdravje, preprečiti poškodbe in povečati telesno zmogljivost. Kineziologija je v Sloveniji še dokaj nepoznan pojem, zato jo mnogi (napačno!) zamenjujejo s fizioterapijo. In tako kot zdravniku najverjetneje ne bi bilo všeč, če bi ga zamenjali z veterinarjem, peka z zidarjem in pravnik z astronomom, tako tudi kineziologa nikakor ne moremo vreči v isti koš s fizioterapevtom. Z znanjem anatomije, medicine športa, fiziologije, psihologije in biomehanike je profil kineziologa uporaben na več mestih, zaradi česar je velik poudarek na individualni obravnavi. S širokim naborom znanja Anja tako v prvi vrsti skrbi za Ilkino zdravje in telesno pripravljenost, ukvarja pa se tudi z manualno terapijo. Skrbi za zdravje šampionke ni zapostavilo niti prednovoletno druženje, ko smo v času porasta gripe in prehladov z Anjo tradicionalni turnir v Uno kartah izvedli z vonjem razkužila v zraku (ja, za vrhunske rezultate morajo biti tudi kontinuiteta, red in disciplina na vrhunski ravni).

Ni pomembno, kateri dan je - kineziologinja Anja kontinuirano skrbi za Ilkino zdravje, dobro počutje in ustrezno kondicijo

Glede na to, da ima Ilka zelo kodraste lase in da dekleti praktično nerazdružljivo preživita velik del leta, seveda nisem mogla zaobiti vprašanja (dasiravno sem odgovor slutila, saj te simbiozne energije ni mogoče prezreti), če tudi Anja (z 'živciranjem') pripomore h kakšnemu bujnemu Ilkinemu kodrčku. Skrb je menda popolnoma odveč, saj se Anja in Ilka odlično razumeta, najpomembneje pa je, da Ilka Anjinemu delu 100 % zaupa, kar še dodatno pripomore k lažjemu in boljšemu strokovnemu sodelovanju. Pa ne samo Ilka in Anja - glede na to, da vsa ekipa za dobršen del leta svoje domove zamenja za hotele po svetu, da so dnevno na sporedu številne analize, da se pojavi tudi kak povzdignjen ton, se vsi skupaj razumejo odlično. Sicer pa - več kot visokih tonov je v letošnji sezoni solz sreče in nanizanih odličij, ki se bleščijo že skoraj v vseh barvnih odtenkih (le sivi in temni še vedno pripadajo gospodu Greyu - da zapis za trenutek preusmerim še v kakšne druge aktualne vode tega časa).

Še vedno je zelo svež spomin na lansko leto, ko smo ob neki priložnosti skupaj z Anjo sedeli na terasi sredi prekmurskih gričev in jo povprašali po ambicijah za prihajajočo sezono. Odgovor je bil suveren. »Ciljamo na kolajno, Ilka je odlično pripravljena... Sedaj ali nikoli...« Upali smo, verjeli pa... - no, smo želeli verjeti! In nato se je zgodilo... Čez približno pol leta smo vsi odprtih ust, kurje kože, zaledenele krvi v žilah in pospešenega srčnega utripa spremljali vožnjo, ko se je v Kanadi s štartno številko 29 Ilka povzpela na 1. mesto in tako pričela s svojo šampionsko smukaško sezono.

Po prvi zmagi v Kanadi so solze na licih vztrajale dolgih 5 dni (pa ne zato, ker bi zamrznile od kanadskega mraza). Pravzaprav nam letošnjo sezono tale naša Downhilka (vzdevek, ki se je je prijel) ne daje dolgotrajnejših možnosti za suha lica. Ravno danes, 12. februarja 2017 (med nastajanjem tega članka), je namreč poskrbela, da je velik del Slovenije prekinil z obedovanjem tradicionalne nedeljske goveje juhe, pohanega mesa, krompirja in solate ter prisluhnil naši himni, ki je zadonela v St. Moritzu in na maksimalno mogoč čustven način naznanila, da ima Slovenija novo svetovno prvakinja v smuku. Evforija je v hipu preplavila družbena omrežja in najbrž le redko koga pustila ravnodušnega. Celo jeza na krvoločne medije, ki s svojimi objavami kdaj pripomorejo k nepotrebnemu ustvarjanju še večjega pritiska, je bila pozabljena. Na plano so privrele emocije in verjamem, da si je kakšna solzica utrla pot tudi po prenekaterem licu, ki pozna našo Anjo. Zanja pa verjamem, da je v trenutku, ko je preprosta in prisrčna tekmovalka s pravljico startno številko 7 prevozila zeleno črto in se je v cilju na velikem ekranu, ki prikazuje uvrstitve, zasvetila št. 1, pozabila, da Ilka kdaj pa kdaj trmasto naredi kakšno ponovitev več kot je potrebno.

In v vsakem izmed teh čarobnih trenutkov - predvsem pa današnjem, ko je 26-letna Ilka zagrizla v zlato snežinko - se zrcali in je poplačan ves trud, vztrajnost, mnogo odrekanj in dobršno število druženj, ko je ena raje sedela za knjigami in pilila znanje, druga pa pridno sanirala poškodbe in vedela, da zmore.

Zmagovalka Ilka Štuhec • foto: Reuters

In na misel mi je šinilo samo eno: »Per aspera ad astra« - preko trnja do zvezd, saj se je trnje vendarle umaknilo in dovolilo zvezdi, da zasije v vsem svojem sijaju. Vse čestitke Ilki in njeni ekipi!

Mini, a zmagovalna ekipa

Naj traja!

Petra PLEŠIVČNIK

Balvansko plezanje - moja strast

Sem Urška Repušič iz Rač. Letos bom dopolnila 17 let in sem dijakinja 2. letnika II. gimnazije Maribor. Že od 7. leta treniram športno plezanje pri ŠPO APD Kozjak Maribor, zadnja tri leta sem tudi članica slovenske mladinske reprezentance ter aktualna državna prvakinja v balvanskem plezanju v kategoriji kadetinj.

Že kot majhna deklica sem zelo rada plezala po različnih igralih in manjših skalah, ko pa smo na družinskih počitnicah opazili naravno plezalno steno, smo se odločili, da v Mariboru poiščemo športni klub, pri katerem bi lahko plezala. Skupaj s starši sem tako prišla do informacij o Športno plezalnem odseku pri APD Kozjak Maribor in tako se je vse skupaj začelo. Sprva sem ure plezanja obiskovala enkrat tedensko, z leti pa se je količina treninga povečevala. Kaj hitro so se pridružile še tekme - najprej v okviru t.i. Vzhodne lige, ki je tekmovanje II. kakovostnega ranga v Sloveniji, kjer sem prejela lepo število medalj in pokalov, kasneje pa sem pričela tekmovali na tekmah državnega prvenstva. Že od samih začetkov je moj trener Gorazd Hren, vodja šole športnega plezanja pri APD Kozjak Maribor. Postal je glavni trener slovenske mladinske reprezentance, sedaj pa je že drugo leto (zelo uspešen) selektor slovenske članske reprezentance v športnem plezanju. Ni dvoma, da so moji športni rezultati v veliki meri odraz njegovega kvalitetnega dela.

Na tekmah državnega prvenstva sem pričela tekmovali leta 2010 in sicer v obeh disciplinah športnega plezanja - v težavnosti in balvanskem plezanju, v kategoriji cicibank (kategorija najmlajših plezalcev).

V kategoriji *težavnost* tekmovalci plezamo po približno 15 m visoki steni, pri čemer smo varovani. Cilj vsake tekme je priplezati do najvišje možno višine - do vrha smeri.

Pri *balvanskem plezanju* pa ima tekmovalci na tekmah od 3 - 8 t.i. balvanskih problemov oz. balvanov (odvisno od tekme), ki so dolgi okoli 10 gibov. Pod plezalcem so blazine, zmaga pa tisti, ki doseže vrh v največ balvanih. Balvani so sicer krajše smeri, vendar je zahtevnost samih gibov veliko večja kot pri težavnosti, kjer pride do izraza tudi vzdržljivost. Moram priznati, da mi je najljubše balvansko plezanje, saj je meni osebno izredno zanimivo. Gre za nekaj, česar se nikoli ne naveličam.

Zaradi dejstva, da smo dekleta letnik 1999 in 2000 izredno močna generacija (tako v evropskem kot tudi svetovnem merilu) in je konkurenca že na tekmah državnega prvenstva zelo močna, se je dokaj težko uvrstiti v državno reprezentanco. Mesta v reprezentanci so zelo omejena, saj se lahko tekme v posamezni kategoriji udeležijo največ štirje predstavniki posamezne države, poleg tega je naša mladinska reprezentanca v primeru tekem, ki so lokacijsko bolj oddaljene, zaradi omejenih finančnih sredstev za kakšno tekmo včasih tudi prikrajšana.

V sezoni 2015 so se moji tekmovalni rezultati začeli skokovito vzpenjati. Najprej sem na tekmah državnega prvenstva v kategoriji starejših deklic v disciplini balvansko plezanje v skupnem seštevku dosegla 2. mesto,

pri čemer sem na prvi tekmi zmagala. Ti rezultati na državnem prvenstvu so mi dali možnost udeležbe na izbornem reprezentančnem treningu, na podlagi katerega selektor (in reprezentančni trenerji) izberejo člane reprezentance. Pred vsako evropsko in svetovno tekmo pa je (prav zaradi omejenega števila tekmovalcev v posamezni kategoriji in pomanjkanja denarnih sredstev) narejen še ožji izbor najboljših tekmovalcev, ki na skupnih reprezentančnih treningih pokažejo, da so v odlični formi. Tem je ponujena priložnost za nastop na mednarodni tekmi. Že kot mlajša plezalka sem se imela možnost udeležiti tekem evropskega mladinskega pokala, evropskega mladinskega prvenstva in svetovnega mladinskega prvenstva v balvanskem plezanju. Že na prvi tekmi evropskega mladinskega pokala sem se uvrstila v finale; na koncu sem zasedla 8. mesto. Sledila je še ena enaka uvrstitev na evropskem prvenstvu v Franciji. Nato je bilo konec avgusta 2015 (v italijanskem Arcu) na sporedu svetovno mladinsko prvenstvo, kjer sem se v disciplini balvansko plezanje med najboljšimi (63) tekmovalkami iz 28 držav (na podlagi kvalifikacij) uvrstila v polfinale in nato (kot peta) v finale šestih najboljših. Na koncu sem prvenstvo končala na 6. mestu.

Moji uspehi so se nadaljevali tudi v sezoni 2016. V začetku lanskega decembra je v Kranju potekalo finale državnega prvenstva v športnem plezanju. V disciplini balvansko plezanje sem v kategoriji kadetinj na tekmi dosegla zmago, s čimer sem si zagotovila tudi 1. mesto v skupni razvrstitvi in s tem naslov državne prvakinje. To sezono (2016) sem se udeležila tekem evropskega mladinskega pokala, ki so bile v Avstriji, na Portugalskem, v Franciji in na Poljskem. Junija 2016 sem na tekmi evropskega mladinskega pokala v Grazu osvojila 3. mesto, kar so bile moje prve stopničke na mednarodnih tekmah. Podoben uspeh mi je za las ušel na tekmi v Franciji, kjer sem bila četrta. Zaradi doseganja dobrih rezultatov tudi na drugih tekmah evropskega pokala (v glavnem sem se uvrščala med prvih deset) sem bila na koncu v skupni razvrstitvi evropskega mladinskega pokala za leto 2016 na 6. mestu.

Levo zgoraj: Državno prvenstvo Kranj 2016 (disciplina balvani); doseženo 1. mesto na tekmi in v skupnem seštevku • foto: Žan Kuralc
Levo spodaj: Evropski mladinski pokal Argentiere 2016, Francija - 4. mesto (disciplina balvani)
Desno: Svetovno mladinsko prvenstvo 2015 - 6. mesto (disciplina balvani)

Na tekmah državnega prvenstva se že od leta 2010 udeležujem tudi tekem v disciplini težavnost. V tekmovalni sezoni 2016 sem na posamičnih tekmah dosegla 2., dve 3. in eno 5. mesto, kar je na koncu zadostovalo za skupno 4. mesto. Skupno 4. mesto sem v disciplini težavnost osvojila že v letu 2015, ko sem tekmovala še v kategoriji starejših deklic. Lani sem se prav tako udeležila svoje prve in do sedaj tudi edine tekme evropskega mladinskega pokala v težavnosti (v Imstu - Avstrija), kjer sem dosegla 13. mesto.

Imam status kategoriziranega športnika pri Olimpijskem komiteju Slovenije, nedavno pa sem na slavnostni prireditvi v Ljubljani, v okviru organizacije Planinske zveze Slovenije, prejela priznanje perspektivnega športnega plezalca za vrhunske mednarodne rezultate v letu 2016.

Trenutno sem sredi intenzivnih treningov pred pričetkom nove tekmovalne sezone. Glavnino treningov opravi na klubski balvanski steni, ki se nahaja v Mariboru (v kompleksu Pekarne). Treniram 5-6 krat tedensko. Običajni trening traja tri ure, nemalokrat pa se podaljša. Čez vikend imam velikokrat reprezentančne treninge na različnih lokacijah po Sloveniji. Pogosto treniram tudi v plezalnih centrih v Grazu, v sredini marca pa me čakajo 10-dnevne reprezentančne priprave v Franciji.

Da ne bom pustila vtisa, da je šport edina stvar, ki me zanima, naj omenim, da sem bila ob zaključku obiskovanja Osnovne šole Rače prejemnica županove zlate petice. Kot gimnazijka sem zelo uspešno zaključila 1. letnik. Kljub temu,

da plezanje in šola zapolnjujeta večino mojih dni, se še vedno najde čas tudi za prijatelje, za branje kakšne knjige, ogled filma, kak izlet. Pri tem moram omeniti, da sem imela že v osnovni šoli status športnika, učiteljci ter vodstvo šole pa so me veskozi podpirali pri moji športno-plezalni karieri, za kar sem jim še zdaj hvaležna. Enaka situacija je tudi na II. gimnaziji, kjer mi športni mentor pomaga pri usklajevanju športnih in šolskih obveznosti.

Motivacija in vztrajnost mi (vsaj zaenkrat) prinašata uspehe tako v šoli kot v športu. In če uspeva meni, sem prepričana, da lahko še marsikomu drugemu - če so le cilji dobro zastavljeni, želja v srcu dovolj goreča, misli pa ustrezno osredotočene.

Naj kot zanimivost povem še, da je športno plezanje nedavno postalo tudi olimpijski šport.

Urška REPUŠIČ

Iz PRIMAVET, Veterinarske ambulante Rače (Ptujška c. 38) smo prejeli obsežen zapis, ki ga je Primož Šušterič, dr. vet. med., namenil nalezljivima boleznima, ki prizadeneta mačke (FIV - mačji aids in FeLV - mačja levkoza), obenem pa predstavil nekaj osnovnih nasvetov, kako ravnati v primeru, ko vaš hišni ljubljencek potrebuje nujno veterinarsko pomoč. Zaradi dolžine celotnega prispevka slednjega ne moremo objaviti naenkrat, zato bo sledilo eno ali več nadaljevanj; tokrat je na vrsti 1. del - na željo avtorja začinjamo s prvo pomočjo za hišne ljubljence. (Uredništvo)

Prva pomoč za hišne ljubljence

Pogosto se zgodi, da hišni ljubljenci potrebujejo nujno veterinarsko oskrbo, vendar lastniki živali ne vedo, kako odreagirati v takšni situaciji.

Prva pomoč hišnim ljubljencem naj se vedno začne s klicem veterinarja. Ta bo presodil, ali vaš ljubljencek potrebuje nujno in takojšnjo veterinarsko oskrbo ali ne. Zlasti pozorni bodite takrat, ko pride oziroma posumite na možnost zastrupitve (npr. s podganjim strupom), v kolikor je vaš ljubljencek zaužil tujek (npr. igračo, kamen), če je prišlo do opeklin, če je vašega ljubljenceka pičila kača ali pa opazite klinične simptome, kot so blede sluznice, obsežnejše krvavitve, huda vročina, nenadni živčni znaki oz. napadi, hude bolečine, krči, izguba zavesti, oteženo dihanje, otežen porod itd. V teh situacijah nujno najprej pokličite veterinarja ter mu čim bolj natančno opišite trenutno stanje vašega ljubljenceka. Nato sledite njegovim navodilom.

V veterinarski ambulanti strokovno pomagamo živalim

Vedno se je potrebno zavedati, da poškodovane živali lahko odreagirajo agresivno, zato je v teh primerih nujno potrebno poskrbeti tudi za lastno varnost! Kljub vsemu pa vam na osnovi pogostih primerov nudimo nekaj kratkih nasvetov, ki so vam lahko v pomoč pri nujenju prve pomoči vašemu ljubljencu.

Za vašo varnost

Če je vaš ljubljencek poškodovan, ima bolečine, je prestrašen ali zmeden, bodite previdni, da se preprečijo nove poškodbe, da vas ne ugrizne ali opraska. Nikoli ne bodite prepričani, da vas tudi najbolj nežen ljubljencek ne bo ugriznil, popraskal ali poškodoval. Bolečina in strah namreč lahko žival naredi nepredvidljivo ali celo nevarno.

Ne poskušajte objeti poškodovanega ljubljenceka in ne približujte svojega obraza k njegovemu gobčku. Čeprav je to, da ga želite potolažiti, vaš prvi odziv, bi ga lahko še bolj prestrašili ali mu povzročili še večjo bolečino.

S svojimi gibi ali dotiki bodite nežni in počasni ter se ustavite, če vaš ljubljencek postaja vznemirjen.

Do veterinarske ambulante vozite previdno, saj lahko panična ali nenadzorovana vožnja ogroža vas in vašega ljubljenceka.

Kaj storiti, če se hišni ljubljencek duši?

- * Žival, ki se duši, oteženo in težko diha, ima tačke na svojem gobčku, spušča zadušljive zvoke, ko diha ali kašlja in ima modro obarvane ustnice ali jezik.
- * Če vaš ljubljencek še vedno lahko diha, ga ne vznemirjajte in mu takoj poiščite veterinarsko oskrbo.
- * Poglejte v njegova usta, da vidite, če je v njih morda viden kakšen tujek. V kolikor je, ga poskusite nežno in pazljivo odstraniti s pinceto, vendar bodite zelo previdni, da ne boste tujka potisnili naprej po požiralniku. Če tujka ne morete doseči, ljubljenceka takoj odpeljite do veterinarja.
- * Če tujka ne morete odstraniti ali se pes zgrudi, ga položite na ravno podlago in ga z obema rokama primite na vsaki strani prsnega koša in ga hitro ter nežno stiskajte. Stiskanje namreč pomaga, da se zrak močno potisne iz pljuč, pri čemer se tako potisne tudi tujek skozi gobček, ki ga ne morete doseči. To ponavljajte, dokler se ne odstrani tujek ali ne prispete do veterinarja.

Kaj storiti, če hišni ljubljencek ne diha?

- * Odprite gobček in nežno, če je mogoče, potegnite ljubljenceku jezik iz gobčka ter odstranite morebitne tujke.
- * Umetno dihanje dajete tako, da psu zaprete usta, svoja usta položite na njegov smrček in pihnete toliko, da se prsni koš dvigne (to lahko storite tudi skozi gazo). Z

vsakih izdihom vidite, da se prsni koš dviga. To je treba ponavljati vsakih 5 sekund.

Kaj storiti, če hišni ljubljencek nima utripa?

- * Položite ljubljencek na njegovo desno stran, mu naravnajte glavo in vrat tako, da so dihalne poti proste.
- * Poslušajte, če mu bije srce in sicer na mestu, kjer se sprednja noga dotika reber. Če ni utripa, začnite z masažo srca z razprto dlanjo. Masažo srca izvajate tako, da položite obe roki na vsako stran prsnega koša - na mestu, kjer se nahaja srce.
- * Če imate majhnega ljubljenceka, izvajajte kompresijo nad pozicijo njegovega srca, če pa je večji, izvajajte kompresijo nad njegovim zadnjim rebrom. Frekvenca pritiskov na prsni koš naj bo 80 do 120 krat na minuto - glede na velikost živali (manjšim živalim s hitrejšo, večjim pa s počasnejšo frekvenco).
- * Masirajte in predihavajte v razmerju 30 : 2 (trideset kompresij, 2 vpiha). Po 1 minuti oživljanja preverite srčni utrip. Če ga ne zaznate, nadaljujte z oživljanjem ter preverjajte utrip na vsakih nekaj minut. Z oživljanjem nadaljujte, dokler pri ljubljenceku ne zaznate srčnega utripa ter dihanja. Takoj poiščite veterinarsko pomoč. Tehnika oživljanja je precej neuspešna, saj so živali ponavadi že mrtve.

Kaj storiti, če je hišni ljubljencek zastrupljen?

- * Zapišite ali zapomnite si, kaj in koliko je ljubljencek zaužil in o tem takoj obvestite veterinarja. Če je možno, imejte na voljo naslednje informacije:
 - vrsta, pasma, starost, spol in teža živali,
 - simptomi zastrujitve,
 - kaj in koliko strupa je zaužil vaš ljubljencek in koliko časa je minilo od tega,
 - v primeru, da veste, s čim se je ljubljencek zastružil, je potrebno shraniti embalažo strupene snovi in jo odnesti k veterinarju.
- * Zberite vse, kar je mogoče vaš ljubljencek izbruhal ali žvečil. To vsebino položite v plastično vrečko, ki jo zatesnite ter prinesite do veterinarja.
- * Nikar ne poskušajte spodbujati bruhanja ali dajati zdravil, dokler vam tega izrecno ne naroči veterinar.

V službi vaših hišnih ljubljencekov

Primož ŠUŠTERIČ, dr. vet. med.

(Nadaljevanje sledi v naslednji številki Novic, ko boste izvedeli, kaj storiti, če ima hišni ljubljencek epileptični napad, če je ranjen, če krvavi, če ima opekline, če doživi toplotni udar ali če ga piči kača; Uredništvo)

Kulturni praznik in glasbena pravljica

• Obležitev kulturnega praznika z balado Povodni mož skozi oči glasbenika (v uprizoritvi Konservatorija za glasbo in balet Maribor)

7. februarja 2017, dan pred letošnjim velikim praznikom slovenske kulture, smo učenci in profesorji Konservatorija za glasbo Maribor učencem Osnovne šole Rače pripravili Povodnega moža (avtorja dr. Franceta Prešerna) skozi oči glasbenika.

Pianistka in pripovedovalka Eneja Lina Berglez nas je s Schumannovim Sanjarjenjem ponesla v 19. stoletje in pričarala melanholično vzdušje. Ob reki Ljubljanici je pred gostilno, ob očarljivih zvokih kitare, posedal Povodni mož - Urban Polenčič. Uršika, Liana Renčelj, ga je omrežila s svojimi pogledi, lepoto in rahločutnimi zvoki, ki jih je izvabila iz klavirja. Šele, ko je ura odbila sedem, sta ob zvokih trobent, harmonike in flavte zaplesala. Kljub grmenju in vetru sta plesala vse hitreje in hitreje, dokler nista izginila v valovih Ljubljanice.

Vse foto: Karmen Hlade

V torek, 7. marca 2017, so poslušalci v Beli dvorani gradu Rače ponovno prišli na svoj račun, saj nas je glasba še enkrat združevala in razveseljevala.

• **Kdo je napravil Vidku srajčico (glasbena pravljica Konservatorija za glasbo in balet Maribor)**

Konservatorij za glasbo in balet Maribor - s sloganom Musis Vivimus, Musis Laboramus, za muze živimo, za muze se trudimo - je v letu 2015 praznoval 70 let obstoja.

Talenti se izpod rok profesorjev za klavir, harmoniko, kitaro in nauk o glasbi v d. o. Rače, pod okriljem Konservatorija za glasbo Maribor, kalijo že štirinajsto leto. Med njimi so trije učenci svojo glasbeno pot nadaljevali na Umetniški gimnaziji v Mariboru.

Učenci klavirja iz razreda Beti Robič Polc

Mladi pianisti iz mojega razreda so se decembra 2016 v Beli dvorani gradu Rače predstavili z eno najlepših

dragotin iz domačega sporočila - pravljico 'Kdo je napravil Vidku srajčico', pisatelja Frana Levstika. Vanjo so smiselno vpeljali predvsem slovenske ljudske pesmi in skladbe slovenskih skladateljev.

Urban Polenčič v vlogi Vidka

Eneja Lina Berglez, pripovedovalka

V glavni vlogi Vidka, ki je dober srčen, prijazen ter ima rad živali in rastline, se je predstavil Urban Polenčič. Pripovedovalka Eneja Lina Berglez nas je ponesla v svet domišljije in z glasbenimi vložki stopnjevala napeto vzdušje, vse dokler ni Videk dobil nove srajčice in pravljico vzneseno zaključil s priredbo Straussovega valčka - Na lepi modri Donavi.

Starši, sorodniki in prijatelji glasbe so se nam pridružili v zelo velikem številu in nas ob koncu nagradili z glasnim aplavzom, za kar se jim iskreno zahvaljujemo!

Beti ROBIČ POLC, prof.

Kako pravilno pripraviti prispevke za Novice?

Prosimo vas, da pri pripravi in posredovanju prispevkov za Novice dosledno upoštevate naslednje usmeritve:

- prispevki naj bodo vsebinsko širše aktualni;
- zaželeno so predvsem vsebine, ki se nanašajo na aktivnosti, dosežke, dogajanja in zanimivosti, neposredno povezane z našo občino in občani;
- vsebine, ki jih posredujete z namenom objave, naj bodo napisane kratko in jedrnato (optimalna dolžina posameznega članka je pol strani A4 formata, v primerih večje pomembnosti oz. aktualnosti za širok krog občanov pa je omejena na eno stran (do maksimalno stran in pol) formata A4; morebitno dodatno povečanje obsega je mogoče le izjemoma in sicer po predhodni in pravočasni uskladitvi avtorja z odgovorno osebo uredništva);
- prispevke posredujete v pisavi New Times Roman, velikost pisave 12, razmah med vrsticami oznake 1, brez centriranja in vsakršnih drugih vrst oblikovanja tekstov (brez okvirjev, tabel, senčenja ipd.);
- e-prispevkom priložite od 1 do maksimalno 3 fotografije (in sicer obvezno kot priponko v formatu .jpg, nikakor pa vstavljenih med wordov tekst!), ki naj bodo pospremljene s kratkimi komentarji in navedbami avtorjev;
- med tekstom označite - navedite, kam kateri slikovni posnetek, ki ga prilagate kot posebno priponko, po vsebini sodi;
- tekstov ali dela tekstov ne pišite z velikimi tiskanimi črkami;
- prispevke za objavo pošljite čim prej, po možnosti takoj tedaj, ko se nek dogodek zgodi in že lahko o njem pripravite ustrezen, še 'svež' zapis (ne čakajte do zadnjega trenutka!);
- prispevkov ne pošiljajte po datumu, ki je v vsakem predhodnem glasilu naveden kot skrajni rok;
- v primeru predhodne (pred iztekom roka za oddajo člankov) zapolnitve razpoložljivega prostora v Novicah bodo pri objavi imele prednost vsebine, ki bodo prispele prej.

V primerih morebitnega nespoštovanja navedenih prošenj bomo primorani članke zavrniti oz. jih ne bomo objavili.

Hvala za razumevanje!

Uredništvo

*Pomladna pobaruanka
za otroke*

Petje stoterih ptic.
Otroška razigranost.
Mamljivo sonce.
Ljubezen v zraku.
Adrenalinske želje.
Dehteči travniki.

Pomladi u pozdrav!